

ياغي او مبتکر شاعر

ښاغلی عبدالباري جهاني ځوان پښتون شاعر دی، زما په خیال
ابتکار او سلاست ده د شعر ځانګړتیاوي دي. زه چې ده ترانې وایم
یا یې اورم گمان کوم ده پر نغمو مستی ناستي، او ده ترانو ته
شاپېری اتنې اچوي.

د ښاغلي جهاني د شعرونو بل خصوصیت ماته دا ښکاري چې له
رسو مو څخه بغاوت کوي، د جمال جلوي له ده څخه ځان او جهان
هېروي. په دغه جذبه کې نه دی ځاني دی نه جهاني. د احتساب پېره
یې له زړه وتلې وي، د مغانو پر دوکانو په ډېره زړه ورتیا ګرځي. په
خورا بې احتیاطۍ د میخانو ترلې دروازي ورټکوي. د حسن پر کعبه
طوافونه کوي، د مینې د بت پر پښو تندۍ موري. ځکه نوزده دی یاغي
شاعر بولم.

د ښاغلي جهاني د فکر شهباز د نوو معناوو په ښکار پسې ډیري
هسکي الوتنې کوي، او بې ښکاره نه راستنېږي، ځکه نوزده دی مبتکر
شاعر بولم.

که ووايم چې د ښاغلي جهاني دغه استعداد یوازې د ښکلا
ستاینې ته نه دی وقف سوی، زما امید دا دی چې د ادب پوهان به یې
رد نه کړي. دا ځوان شاعر زیار باسي د ګران وطن پر شمع باندې
سربښندونکي پته ناستی. کېدلو له پاره راوبولي. ده شعري
مبالغې د افغان اولس د وینتابه له پاره هغه سوي چيغې دي چې ږغ
یې په اهرېدلو کې د نور او به له ستلو کې د سترګو لارې بڅري

پاشي. رنځېدلی او کړېدلی افغان اولس ملي وحدت ته هڅوي، دده
استعارې هغه تارونه او کنايې هغه ستنې دي چې زړونه سره ګنډي.
اوس چې په گران افغانستان کې اخترونه عاشورې سوي دي، د دې
اسکېرلي اولس د سوځېدلي او لولپه هيواد په کربلا کې جهاني د حق
پر شهيدانو ساندي وايي او کله د يزيدانو په لټون د ماغزو په غوړو
مشالونه لگوي. زه چې دده د شعر په طور کې گرز م د تاثير جلوي زما
ذهن ته د ليدلو بلنې راکوي. زه دده د طبيعي په سينا کې هغه رڼاوي
وينم چې د ډيرو به د هغو ديدار نه وي په نصيب سوي.

په پای کې بايد دا هم ووايم چې په دې مجموعه کې د پښتني
متلونو غمي د قطعو په گوتميو کې داسې کښېنول سوي دي چې د
شعر د ناوې ښکلا يې دوه گرايه کړې ده.

زه چې دا کرښې ليکم د ښاغلي جهاني د سباوون په تمه کتاب
مي مخي ته پروت دی، او د هرييت لوست مې ستاينې ته هڅوي. د
ښاغلي جهاني پر قريحه او قلم دې برکت وي.

اکاډيمسین پوهاند رشاد

۱۵ اکتوبر ۱۹۹۸

جهاني چې زه پېژنم

د کندهار ښار د کابل دروازي د شمالي کلا فصیل او باميزو
کوڅې په تقاطع کې يو کور دی چې د احمد شاهي عصر د مشهور
شخصيت اشرف الوزرا شاه وليخان باميزايي د استوګنې مېنه وه. په

دې کور کې یو خوش سلیقه، بې آزاره او پرهېزگاره سوداگر اوسېدی. ښاغلي عبدالباري جهاني، چې نن په فرهنگي حلقو کې د پښتو ژبې د نازک خیال شاعر په توګه یوه پېژندل شوې څېره ده، او شعريې د پښتو ادبي زېرمې پر حجم باندې، د کیفیت او محتوی په لحاظ، ډېره رنگینه اضافه ده، د نوموړي سوداگر (ارواښاد حاجي عبدالاحد) مشر زوی دی، چې زما په حساب پنځوس کاله وړاندې په همدې کور کې زېږېدلی دی.

زه او جهاني سره همزولي یو، یو د بل پېژندګلوي مو تقریباً د عمرونو همزولې ده. پریوه استاد (مرحوم ملا محمد نور اخند) مو دیني زده کړې کړې، او د کندهار د میرویس په لېسه کې مو تر دوولسم ټولګۍ پورې یو ځای درس لوستی دی، او په یوه کال پوهنتون ته تللي یو. زه چې اوس دا کرښې کارم، ذهن ته مې د نیمې پېړۍ ښو خاطراتو هغه ډک ژوند تداعي کېږي چې په رشتیا سره په ویاړلو ارزې. پرهیواد باندې د شوروي تاراک هښمو موږ جسماً سره بېل کړو. زه په هیواد کې پاته سوم او دی یې تریو لږ سرگردانیو وروسته امریکا ته ورساوه وروسته ما ته هم مېنه سره تېۍ سوه او سرنوشت دادی د څو کلونو راهیسې د کاناډا اوبه راباندې چښلي دي.

عبدالباري جهاني د تعلیم په دوران کې شوخ، له درسونو سره بې علاقي خو مستعد شاګرد و. په هماغه وخت کې یې له شعر سره مینه وه، شاعرانه ولولې یې درلودلې. د محلي سندرغاړو محفلونو ته ورتلی او د کندهار د مشهورو شاعرانو سلام بابا، ملا منان اخند، میر یحیی، او مولوي بریالي (شهید) ډېر شعرونه یې په یاد زده وه.

حافظه يې دومره پياوړې وه چې محلي سندرغاړو به د ده په مخ کې هغه غزلې نه ويلې چې نورو ته به يې زده کېدل نه غوښتل. ځکه چې عبدالباري جهاني به په يوه واراوړېدلو سره حافظې ته سپارله او سبا ته به هماغه منحصر بفرد غزله د عبدالباري جهاني په کتابچه کې درج وه. جهاني په کلاسيکه موسيقي کې ښه واده، او د موسيقي مقامونو په مسابقه کې به، چې په هغه وخت کې د ځوانانو مشغله وه، پاته نه راتلئ. له شوخي طبعي سره د ډېرو نازکو عواطفو څښتن و، او په برنده ځوانۍ کې مې څو گڼې ليدلې دي چې له سترگو څخه يې لپې لپې او ښکې گرېوانه ته تويولې. د طبيعت په ښکلاو کې يې له مازيگري لمر سره لېونۍ مينه درلوده، او په کتلو يې سترگې نه مړېدې. کله چې د کابل په گذرگاه کې اوسېدئ ماته يې په څو ليکونو کې د گذرگاه له غره څخه د غروب د نندارې شاعرانه تصويرونه کندهار ته رالېږلي و. د ۱۳۵۰ ش او خوا (او هرليک يې د يوه عالي تخيل ښکلې انشاء وه. حقيقت دا دی چې د ښاغلي جهاني استعداد د پوهنتون په دوره کې څرگند سو، قريحې يې داسې وده وکړه چې د لومړيو شعرو تر ليکلو او اورولو وروسته يې د پښتو ژبې د مشرانو شاعرانو او استادانو پاملرنه ځانته واړوله. نور نو جهاني د پښتو مشاعرو فعال گډون کوونکی سو، او شعريې ډېر زيات اورېدونکي وموندل. ده به شعرونه ويل خو غونډول به يې نه. زما او نورو دوستانو د ټينگار تيجه وه چې جهاني د خپلو شعرو خوندي کولو ته اقدام وکړ.

د جهاني شاعرۍ په افغانانو کې هغه وخت لا ډېر اورېدونکي وموندل چې زموږ پرهيواد باندي د سرو لښکرو ناوړين راغی او ده به

په خپلو سوزناکو نظمونو کې له یوې خوا د افغانانو مظلومیت او د سرو لښکرو وحشت انځور او له بلې خوا به یې د افغاني شازلمو په غښتلو "سوکانو" د دښمن "تانکونه ویلي کول". دده د شعر ازانگه بیا هله خو چنده سوه چې د هیواد مشهور او منلي هنرمند ښاغلي ناشناس پخپله ساحرانه آواز کې د نړیوالو غوږونو ته ورساوه. زما ښه په یاد دي چې د کابل راډیو او ټلوېزیون څخه د ښاغلي ناشناس په آواز کې د جهاني دا شعر (په موج خېزه هیبت راغلې د فلک سپلابي کرېږي = زموږ کښتۍ یې ډوبوله خپل دریاب یې توپاني سو) د هوا خپو ته خپرېدې، خلکو به دده په شعر کې د خپل ژوند څېڅپانه کښتۍ او د دښمن توپاني دریاب کاته، زه د جهاني د شعر پر څرنگوالي نه ډغېږم. دده د شعر په ټولو اصنافو کې د تخیل زور چلولی دی. آزاد شعر یې ویلی دی، غزلي هم، قصیدې او مثنویانې هم. خو که په شعر کې د مشورې ورکولو گنجایش وای، ما به ورته د غزل ویلو مشوره ورکړې وای. دده غزل په رنگینۍ رنگین اوله شوره ډک دی. یو مزیت یې دا دی چې نه یې دومره پرله پېچلې کړې دي چې لکه د ځینو نننیو غزل ویونکو شاعرانو دا، چې لوستونکي یې پوهېدلو ته تېپ ودرېږي. نه پوهېږي چې د شاعر مقصد څه دی؟ او نه یې دومره ساده کړې دي لکه زما غزل چې لوستونکي یې پر شعروالي شکمن سي. جهاني خپل ادبي فعالیت تر ډېرې اندازې تخلیقي کار ته وقف کړی دی، خو هغه تحقیقي لیکنې چې یې خپرې کړې دي، د څېړنې په کار کې دده د نقاد ذوق او ښې سلیقې ښکارندوی دي.

د جهاني دا دریمه شعري مجموعه ده. لومړۍ یې "ورکه مېنه" نومېږي چې په ۱۳۶۷ ش کال په پېښور کې دده په شخصي لگښت

چاپ سوې ده. دا مجموعه يې له روسي تاراک څخه را پيدا سوو غمونو او وېرونو په هېبتناکه بهير کي خپره کړه. په دې بهير کي چي د پياوړي شاعر بناغلي رفيع صاحب په وينا "هر چا جلا جلا، جلا جلا، جلا وژړل" د چا يوازي په سترگو کي د ژړا سر امني نخښي وليدل سوې، د چا ژړا نورو هم واورېدله او ويې ليدله، خود جهاني ژړا جهاني سوه. دوهمي مجموعې ته يې د "پايکوب" نوم ورکړی دی چي پښتنو ته نا اشنا غوندي ښکاري. دا مجموعه يې هم په پېښور کي په کال ۱۳۷۲ ش کي د وفا د جريدې په اهتمام او د ده په شخصي لگښت خپره سوه. دريمه مجموعه يې د "د سبا وون په تمه" نومېږي او زموږ د مظلوم ملت د ژوندانه په يوه داسي غمجن پړاو کي خپرېږي چي د ميليونونو شهيدانو د پاکو وینو پر سر سوداوي رواني دي او د گران هيواد د اشلې پشلې کېدو خطر محسوسېږي. د دې مجموعه له شعرونو څخه څرگندېږي چي شاعر د هيواد له روان حالت څخه سخت اندېښمن دی او تردې اندازې چي حای حای يې پر شعر باندي قنوطيت غلبه کړې ده.

په دې مجموعه کي يې د پښتو د شفاهي ادب له خزانې څخه څه د پاسه ۲۲۰ متلونه په رباعي وشمه قالب کي په نظم اړولي دي چي يو څو يې مکرر دي. متلونه د پښتنو په ژوند کي خورا څرگند حای لري او پښتانه يې د خبرو پر وخت د استدلال له پاره د يوه غښتلي بنسټ په توگه کاروي. ځيني پښتو متلونه سيمه ايز استعمال لري، خو زياتره يې په ملي سطحه مروج دي. ځيني يې د محيط او لهجوي بدلونو له امله د ثبت بېلابېل روايتونه لري. داسي متلونه هم سته چي په ټول بشريت کي عام رواج لري. البته د افادې شکلونه به يې جلا جلا وي

خود مفهوم له مخي بالکل يو مطلب څرگندوي*. په پښتو دېواني ادب کي له روښاني غورځنگ را په هيسته بيا ترننه پوري د متلو کارول باب دي چي گومان کيږي لومړني څرکونه يې مېرزا خان انصاري په دېوان کي موندلای سو. خو مثالونه به يې د کابل له چاپ سوي دېوان (۱۳۵۴ ش) څخه راواخلم:

دا ميرزا پخپل مقدار خبري وايي
په کالي کي چي څه وي ځيني رېژون کا
(چي په دېگ کي وي په چمچه راوړي).
لکه قدر د جوهر و جوهر ي زده
يا د زرو اصل پېژني زرگر
(د زرو قدر له زرگر سره وي)، قدر زرگر بداند قدر جوهر
جوهری.

د هر چا تر فهمه خپل وطن کشمير دی
ځان په ځان پخپله بخره دی مشعوف
(هر چا ته خپل وطن کشمير دی).
نورو شاعرانو هم د ارسال المثل د ادبي صنعت په پيروي کله
کله پخپل کلام کي متلونه راوړي دي، خود ښاغلي جهاني د کار
نوبت په دې کي دی چي ده د متلو نسبتاً لويه برخه په منظمه توگه په
دېرو ښو افادو کي شعري چوکاټ ته اچولې ده.

* په دې برخه کي فاضل استاد پوهاند عبدالشکور رشاد ژوري څېړني کړي دي او د سل متله په اوو ژبو کي په نامه يې په څلورو ټوکو کي يو دروند اثر کښلی دی. دغه متلونه يې په پښتو، فارسي، عربي، روسي، انگرېزي، اردو ژبو کي راوړي دي. وگورئ: د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو د پوهنځي د پنځوسو کلونو پښتو کتابښود د پوهيالي محمد اسماعيل يون ليکنه / ۲۷ / مخ پېښور - ۱۳۷۶ ش.

له ښاغلي جهاني څخه زما هيله دا ده چي دى دې كار ته دوام
ورکړي، او اميد دى چي يو وخت خپل دغه راز شعرونه په يوه مستقل
اثر کي خپاره کړي. زه ښاغلي جهاني ته د دغې مجموعې مبارکي
وايم. پښتني دنيا د ده د شعرو د نورو مجموعو لار هم څاري.

محمد معصوم هوتک
۲۰ مې ۱۹۹۸ م پورتنیو، کاناډا

د جهاني جهان

زما يو دوست د امريکا په وريجينيا نومي ايالت کي اوسي
چيري چي بناغلی عبدالباري جهاني هم له ډېره وخته مېشته دی. هغه
راته ويل چي بناغلی جهاني په ويرجينيا کي زموږ خان دی. ولي چي
زبردست سترخوان لري. مېلمستياوي کوي او په حجره کي ئې د شعر
و سرود محفلونه تاوده وي. د بناغلي جهاني د خانۍ دغسي قصې ما
د نورو ملگرو له خلې اورېدلي دي. خو زه په دې حقله دا وایم چي
جهاني به خان ضرور وي مگر عزيز خان نه دی. د چاپه باره کي چي
رحمان بابا وييلي وو :

نشي د خانانو ملنگانو سره کلی

چرته عزيز خان، چرته ملنگ عبدالرحمان

ولي چي د بناغلي جهاني له ملنگانو سره ډېره جوړه ده. ثبوت ئې
دا دی چي د خپلي شاعرۍ د دویم کتاب سريزه ئې په يوه سائل باندي
ليکلې وه او د دریم کتاب سريزه دا ده په يوه دروېش باندي ليکي. دا
دواړي سريزي له ملنگانو سره د هغه مينه څرگندوي. کنې نو نه خو
اوس د ده کتاب کومي سريزي ته اړتيا لري او نه دی پخپله څه
پېژندگلوي ته محتاج دی. په پښتو کي اوس دی يو پېژندل سوی
شاعر دی. شاعري ئې په چاپي بڼه تر خلکو رسېدلې ده او په ادبي
حلقو کي ستايلې شوې ده. له دې پرته ئې کلام ځنو نامتو سندرغاړو
هم ويلي دی او په دې توگه تر عام اولسه پوري هم رسېدلی دی هسي
هم د يوه شاعر تر ټولو بڼه پېژندگلوي د هغه خپل کلام کولی شي کوم

کلام چي اغېزه ناک او په هنري ښېگړو پسرللی وي او د لوستونکو او اورېدونکو پام ځان ته راگرځولی شي. هغه ځان لره پخپله ځای جوړوي او ښاغلی جهاني چي يو ځيرک، لوستی او جهان گڼسته شاعر دی. په دغه خبره باندې پوه دی. له خپلې شاعرۍ سره ئې ښه خواري کښلې ده. کونښن ئې کړې دی چي نوې خبره وکړي او که زړه خبره کوي نو هم ئې هڅه دا وي چي په نوي انداز ئې وکړي. ځکه ئې په کلام کي د خپل وخت د ډيرو شاعرانو په پرتله تازگي او زيات نوی والی شته او دغه شی د دې دپاره کافی دی چي د يوه ښه شاعر په ډول دی په خلکو وپېژني.

ښاغلی جهاني له شاعره سره سره زما يو ښه دوست او خواخوږی هم دی. ما د هغه کلام هم لوستی دی او مجلسونه مي هم ورسره شوي دي. څنگه چي زه د هغه د کلام د لوستلو په وخت په پټه ځله د هغه له خبرو څخه خوند اخلم. همدغه راز ئې په محفل کي هم ما پخپله د څه ويلو زياته هڅه نه ده کړې. بلکي د دې ځلور شاعر وېنا ته مي غوږ نيولی دی. د دې يوه وجه شايد زما خپله يوه کمزوري هم وي او هغه دا چي ما ته خدای پاک د هغو خلکو په شان هنر نه دی راکړی چي کوم وخت چي د ويلو دپاره څه ورسره نه وي. بيا هم له يوې يا له بلې خوا څه خبره را پېدا کولی شي او مجلس ورباندې تود ساتلی شي. خپلې دې کمزورۍ په خپل ژوند کي زه ډېر ځورولی هم يم. کله چي له يوه پټ ځلي غوندي سړي سره چرته کښېوزم. بيا نوزه او هغه دواړه حيران يو چي له کومي خوا سره ورغېږو او څه سره ووايو. زه همېشه او هر ځای په يوه داسي ملگري خوشحاله يم چي په مجلس کي ئې ما ته د خبرو وار نه راوړي. ځکه نو زما په خپلو هغو دوستانو کي چي ليده کاته مي

ورسره کله کله او کم کيږي. ښاغلی جهاني په دې زيات خوښ دی چي د هغه ژبه هم د هغه د قلم په شان رواني لري. خلک وايي چي د شاعرانو سره ملاقات د هغو په کتابونو کي ښه خوند کوي. مخ په مخه ورسره لیده کاته زيات خوندور نه شي ثابتېدی. او دا خبره شايد تر ډېره حده سمه هم وي. مگر د جهاني په حقله سمه نه ده د ښاغلي جهاني چي په کتابونو کي ژومره خوند دی. مجلس ئې هم د غومره خوږ دی.

د ښاغلي جهاني د شعرونو دا کوم کتاب چي دا وخت د يوې ناچاپي مسودې په بڼه زما مخته پروت دی. او که خدای کول ډېر ژر ستاسي لاسونو ته په کتابي شکل دررسېدونکی دی. داده له خپلي خاوري او له خپله ټاټوبيه ډېر لري د مسافري او پردېسۍ په حال کي تخليق کړی دی. داده يو نږدلي وطن د يوه دردېدلي شاعر ویر لري سندري دي چي د امريکا په جنتي غوندي خاوره کي ئې ويلي دي. په امريکا او همدغه راز د يورپ په خوشحاله هېوادونو کي د جهاني په شان بې شمېره مسافر او مهاجر ليکونکي ژوند تېرولو ته اړ دي. دغه ليکونکي د نړۍ له بېلابېلو ځايونو څخه دې ځايونو ته را کوچېدلي دي. څوک له لوږي راغلي دي چاته د ظالمانو حاکمانو په سبب کور او اور او پېښور درې واړه يو شوي دي. او چا د خپلواکۍ د ترلاسه کولو او د خپلي خاوري د آزادولو دپاره خپل ټاټوبی پرې ايښی دی. دغه ټول مهاجر ليکونکي لگيا دي په خپلو خپلو ژبو کي د خپلو زړونو دردونه بيانوي. په عالمي ادب کي دې مهاجرو يوه ډېره په زړه پوري اضافه کړې ده. او د هجرت په اړه ئې ډيري ډډېدلي ليکني نړۍ والو ته ور بخښلي دي. که څه هم دغه ټول ليکونکي د بې وطنۍ او بې کورۍ

درد خورولي دي او ځنو خو پکي ډېر زيات کړاونه او شواخونه ليدلي دي خو د جهاني او د جهاني د وطنوالو په شان خوږ به شايد پر هيچا باندي هم نه وي تېر شوي. په دې نژدې پېړيو کي به د هيڅ يوه وطن وگکړي په دومره گڼ شمېر کي د مهاجرت او کور پسري ژوند ته نه وي اړ شوي. همدا وجه ده چي پښتو دا وخت په هغو ژبو کي شامله ده چي گڼ شمېر ليکونکي ئې د کور پسري په حال کي په پرديو هېوادونو کي د خپل وطن او اولس په ياد کي دردېدلي سندرې وايي. او په نړۍ کي د هجرت په اړه منع ته راغلي ادبي پنگه زياتوي. د ښاغلي جهاني دا کوم کتاب چي ستاسي لاسونو ته در روان دی دا همدغه د بېکوري او کور پسري په حال کي ليکل شوی دی او که زه دا ووايم چي د هري کرښي شاته ئې همدغه د کور پسري احساس ښکاري نو بې ځايه به نه وي البته دغه احساس ځای په ځای تت او د نورو خبرو شاته څه نهام غوندي وي او ځای په ځای بيا، لکه په "بېگانه نسيم" او "زنداني بلبل" کي چي دی. ډېر څرگند او په جار وي.

لکه څنگه چي يو زرگر د خپل هنر د څرگندولو دپاره زړو ته اړتيا لري. همدغسې چي د شعر زرگري څوک کوي د هغو درد، غم او خوږ په کارېږي. او څومره خوږ يا درد و غم چي دا وخت له افغانانو سره شته. په نړۍ کي به له بل هيڅ يوه ملت سره نه وي. ما يو وخت د دوی د زخمونو حساب داسي لگولی وو :

شينکي آسمان دی خپل حساب او کتاب سم ساتلی
د ستورو شمېر يې دی زما تر زخمو کم ساتلی

د زخمو دغه حساب زه اوس هم صحي گڼم. خو ورسره ورسره دا هم وایم چي دغو زخمونو چي دې اولس ته کوم خوږ او کوم دردونه وربخښلي دي هغه د دوی یوه داسي پنگه ده چي که په سمه توگه گټه ځني پورته شي او په صحي معنا هنرمند لاسونه ورباندي واورې نو ډېر ستر ادب ځني جوړېدلی شي. هیله ده چي د جنگ د لمبو د سپړدلو پس به ورو ورو هغه قلمونه چي د توپک د نلۍ په شان اورو نه تر څلو باسي د داسي شپېلیو بڼه غوره کړي چي خوږ مني نغمې ئې د دردېدلو زړونو د پاره تر ټکور په کمه نه وي. هسي دا خود صبا د پاره یوه هیله ده. که د نن خبره کوو نو هم دا ویلی شو چي ډېرو شاعرانو د جنگ په دوران کي هم داسي سندري ویلي دي چي څوک ورته خالي شعارونه نشي ویلی بلکې هر څوک به ورته له شعرېته ډک شعرونه وائي. زه باور لرم چي له ما سره به څوک اختلاف ونه کړي که و وایم چي ښاغلی جهاني هم له دغسي شاعرانو څخه یو دی. د نمونې په ډول ئې دا دوه بیته وگورئ :

آسمانه ما خو داسي نه ویله
چي د کابل گړپوان ته اور توی کړه
زما جونگره کي بلا وکړه
زما لستوڼي کي ښامار لوی کړه

د جنگ په باره کي چي ښاغلي جهاني کومه شاعري کړې ده. په هغه کي ئې په بېلابېلو نظمو او غزلو کي د جنگ بېلابېل اړخونه او بېلابېل کفیتونه انځور کړي دي. په دغو نظمونو کي که "د شین ډنډ فتح" د خوشحالی، تاثیر ورکوي. نو "حیات آباد" بیا یو ډېر ناوړه اړخ زموږ و مخ ته راوړي. "د وطن ترانه" که هیله او حوصله زیاتوي نو "د

سباوون په تمه "بیا مایوسي هم لري. دغه راز په نورو نظمو کي بیا نور کښتونه راغلي دي. خو په داسي حالاتو کي تر ټولو ځوروونکي اړخ هغه وي چي د وطن د اتلانو د توري مخ د خپل اولس و خواته شي. له دښمنه خونه هیله کېدی شي او نه څه گيله. خو خپل توريالي چي د خپل وطن مېرمني سرتوري کړي او د خپلي خاوري ناموس د خپلو ځاني گټو له پاره قرباني کړي. دا یوه ډېره افسوسناکه خبره وي. د ملت پلورني او ورور وژني دغه کښت ښاغلي جهاني په "مور" نومي نظم کي په ډېره ښه توگه انځور کړی دی. او زما په خیال د ده په پابندو نظمو کي دا یو ښه نظم دی.

ځنو کره کتونکو ادب د ژوند ایندازه بللی دی او ایندازه چي کوم شي ته مخامخ وي هماغه پکي ښکاري. د جهاني په شاعري کي چي د وینو او زخمونو دا کوم عکس ښکاري د هغه وجه دا ده چي دی له ویني ویني او زخم زخم حالاتو سره مخامخ دی. کڼي په ځواني کي ئې ځني ډېر مست او له غور ځنگونو ډک نظمو نه لیکلي دي. د هغه وخت شاعري چي ئې سپری گوري نو دی تر هر څه زیات د مینې، مستۍ او ښکلا شاعر ښکاري. بلکې ښکلا او مستي اوس هم خوند ورکوي. ځکه خو د خپل "سپین وېښته" په لېدو ورته ارمان درېږي. هسي د سپینو وېښتانو په لیدو شېرشاه سوري ته هم ارمان درېدلی وو. ویل کېږي چي شېرشاه سوري چي د تخت د نیولو پس په ایندازه کي وکتل نو د خپلي سپیني ږيري په لیدو ئې ویل چي "افسوس! اختر شو خو ماښام" دا ارمان هغه ته ځکه ودرېد چي له ډېرو کړاوونو او هلو ځلو پس ئې باچهي نیولې وه خو د دغه باچهي په ذریعه چي ئې څه کول غوښت د هغه د پاره ورسره وخت کم وو. مگر د ښاغلي جهاني مسئله

دانه بنکاري چي دی د شېرشاه سوري په شان جهان بدلول غواړي او د دغه کار د پاره ورسره وخت لږ دی. بلکې د ده "سپين وېښته" او ځني نور نظمو نه چي سړی گوري نو په تورو وېښتانو پسي ئې د ارمان کولو وجه په قول د ارواښاد مشر حمزه شنواري دا بنکاري چي :

شوه معلومه چي ځواني هم د کار څيز وه

چي کوم بنکلی رانه تېر شو ارمان راغی

هسي خو بنکلا په هر څه کي چي وي. هر څوک ئې خوښوي. خو د شاعر کار هغه بنکلا را برسېره کول وي چي عامه سترگه ئې نه ويني که داسي ونه کړي نو بيا شاعر هم د يو عام وگړي په شان دی او وېنا ئې عامه وېنا ده. يو عام وگړی هم کولی شي. چي د ځوانانو په مجلس کي له شهوته ډکي خبري پېل کړي. او په دغو خبرو د هغو سفلي جذبات را وپاروي. نو که همدغه کار په قافيه بنده وېنا کي يو شاعر هم وکړي. زما په خيال څه کمال نه دی. د شاعر کار شهواني لوږه زياتول نه وي. بلکې د جمال د ذوق روزنه کول او هغه ته تسکين ور بخښل وي. په پېل کي لايو شاعر که په دغه تاله پوره نه وي. خبر دی. خود وخت په تېرېدو سره سم د هر ښه شاعر په کلام کي پوځوالی او په نظر کي ئې ژورتيا راځي. په دې حقله که موږ د ښاغلي جهاني پر کلام باندي له سره تر پايه نظر واچوو نو وده او پرمختگ پکي له ورايه بنکاري. د هغه د چټي ځوانۍ په کلام کي هغه څه هم شته کوم ته چي موږ پورته اشاره وکړه د نمونې په ډول ئې د لومړي کتاب د يوه نظم يو بند وگورئ د دغه نظم سر خط "د تاشکند لور" دی او بند ئې دا دی :

چيري به زور کې دا بنکلی حسن؟

پر چا به تاو کړې نازک لاسونه؟

څوک به دي زېښتي دا سور کي. شونډي؟

څوک به دي لڅ کړي دا سپين ورنونه؟

خو د نن شاعري ئې زياته پخه، زياته سنجيده او زياته ژوره ده. د بڼکلا په حواله چي يې څه ويلې دي. هغه عامي او برسېرني خبري نه دي. د خپلي خبري په ثبوت کي ئې زه هم له نظمونو او هم له غزلو څخه نمونې وړاندي کولې شم. خو د داسي کولو ضرورت ماته ځکه نه بڼکاري چي کتاب ستاسي په لاس کي د پخپله ئې کتلی شی. البته د يوه نظم ذکر په دې کوم چي په دې کي د جهاني د بڼکلا د احساس وده خپل آخري حد ته رسېدلې ده. هغه بڼکلا چي د تمامو بڼکلاگانو سرچينه ده. زموږ شاعر محسوسه کړې ده. دا هغه مقام دی چي بيا د انسان مخته بس د بڼکلا يو پېکناره سمندروي او د نړۍ هره بڼکلا ده ته د دغه سمندر يوه څپه بڼکاري. گران لوستونکي دي دغه نظم چي سرخط ئې "راز و نياز" دی ولولي او ودي گوري چي د "تاشکند لور" نومي نظم ليکونکي دغه شاعر تر راز و نياز "پوري څومر سفر کړی دی :

که د نسيم په قدم نه ئې روان

دا د گلونو کاروان څوک خوځوي؟

دا د غوتيو گره بان څوک څيروي؟

دا د رنگونو باران څوک اوروي؟

د بڼا غلي جهاني په دې کتاب کي نظم هم شته او غزل هم د ځنو لوستونکو به يې د گران ورور معصوم هوتک په شان غزل زياته خوښه وي او ده ته به صلا ورکوي چي غزل ليکلو ته زيات وخت ورکړي او ځني به ئې ما غوندي نظم بلکي آزاد نظم خوښوي د غزل په حقله ئې

کېدی شي چي ځني هغه کره کتونکي چي د غزل زیات نوی شکل په پام کي لري. و وائي چي یو لږ داسي ټکي او سمبولونه پکي کارول شوي دي. چي پخوانیو شاعرانو پایمال کړي دي. لکه بتکده، مېکده، جام، ساقی، زاهد، ځم، شیخ، توبه، طور، منصور، فرهاد، مجنون، لیلا، پیرمغان، پروانه، شمع او داسي نور. خوزه وایم چي پر زړو ټکو او سمبولونو باندي هم چي حقيقي شاعر سم شي نو نوی ژوند پکي پیدا کولی شي. د جهاني په کومو بېتونو کي چي دغسي ټکي راغلي دي. هغه هم تر کلاسیکي غزل د نن غزل ته زیات نزدې دي.

ما پورته وویل چي د بناغلي جهاني آزاد نظم زما زیات خوښ دی. خو په پښتو کي لا اوس هم داسي خلک شته چي آزاد نظم له سره مني نه، او کله کله خو چي سپړی ځنو آزادو نظمونو ته څوري نو د آزاد نظم د مخالفینو خبره ورته سمه هم وېرېښي. ولي چي په دغه ډول نظمونو کي داسي هیڅ نه وي چي سپړی ورته شاعري ووايي. ما له خدای بخښلي ایوب صابر څخه یو وخت د آزاد نظم په حقله د هغه رایه وپوښتله. هغه راته ویل چي زه خو پخپله د آزاد نظم مبلغ یم. یو وخت چي د یوه اخبار مدیر وم نو هر ډول آزاد نظمونه چي به راټلل. ما به تش په دې نیت چاپول چي د آزاد نظم د لیکونکو حوصله افزائي وشي. او آزاد شعرونه ومومي. خو حقيقي رایه مې داده چي که ما ته کالخوايي راکړله شي نو یواځي هغو شاعرانو ته به د آزاد نظم لیکلو اجازه ورکوم چي اول په پابند نظم کي ځان شاعر ثابت کړي. که د خدای بخښلي ایوب صابر پر دغه خبره باندي عمل وشي نو ځان نه کوم چي په پښتو کي به تر څلور یا پنځه زیات شاعران د آزاد شعر د

ليکلو اجازه و مومي. خودا مي يقين دی چي د دغسي شاعرانو فهرست که هر خومره لنډ وي د بناغلي جهاني نوم به پکي ضرور شامل وي. ولي چي ده په پابند شعر کي ځان شاعر ثابت کړی دی.

بناغلي جهاني له نورو ژبو څخه ترجمې هم کړي دي او په دې کتاب کي ئې شاملې کړي دي. زما په خيال دا يو داسي کار دی چي پښتو ژبه ډېره زياته اړتيا ورته لري. که موږ د خپلي ژبي لمن پراخول غواړو نو د نورو لويو او په ادبي توگه بډايو ژبو غوره ليکني به ورته را اړوو. او دا کار په ښه توگه هغه څوک کولی شي چي د ښه ادبي صلاحيت لرلو سره سره ئې له خپلي مورنۍ ژبي پرته د کم نه کم يوه بله داسي ژبه زده وي چي په گڼ شمېر کي د عالمي ادب غوره ليکني پکي موجودي وي. بناغلي جهاني د دغه کار دپاره زيات غوره په دې دی چي د ځنو نورو ژبو تر څنگ ئې انگليسي هم زده ده. کومي ته چي د نړۍ زياتره ستري ليکني را ژباړل شوي دي. بله دا چي بناغلي جهاني په امريکا غوندي هېواد کي اوسي چيري چي هر ډول کتاب ډېر ښه په اسانۍ سره تر لاسه کېدی شي. دا د خوشحالي خبره ده چي زموږ د شاعر پام له دغې موقعې څخه د گټې پورته کولو خواته راگرځېدلی دی او په ترجمه کولو ئې لاس پوري کړی دی. زه هيله لرم چي دی به دغه کار جاري وساتي او د پښتو لمن به د ترجمې له لاري له ښکلو ادبي ملغلرو ډکه کړي. په دې کتاب کي له اولسي ادبه هم استفاده شوې ده په دې لړ کي زموږ شاعريوې خواته په گڼ شمېر کي متلونه د قطعو په شکل کي نظم کړي دي. چي دا کار په دغه ښه تر اوسه پوري بل چا نه وو کړی او بلي خواته ئې ځنوزو و نکلونو او قصو ته د شعر

جامه وراغوستې ده. که څه هم د منظومو قصو رواج تر ډېره حده اوس له منځه تللی دی خو په زړه شاعري کي د نړۍ د سترې شاعرۍ یوه ډېره لویه برخه له قصو جوړه ده. د هومر، چاوسر، پوشکین، فردوسي او سعدي په شان د نړۍ د بېلابېلو ژبو گڼو سترو شاعرانو له قصو څخه کار اخستی دی او بې ساري او تلپاتې شاعري ئې ترې جوړه کړې ده. د پښتو ځنو پخوانیو شاعرانو هم د دغه ډول څه نا څه شاعري پرې ایښې ده. خو هغې څه خاص ځای نه دی نیولی. او اوس هم د پښتو په شاعرۍ کي د قصې ځانګړي ښکاري. دغه ځانګړتیا چې موږ نن ډګول وغواړو نو تش په دې کار نه کیږي چي زړې قصې راغونډي کړو او د شعر جامه ورواغونډو. بلکې زړې قصې به په داسي انداز نظم کول غواړي چي نوی رنگ ولري او نوې معنا وښندي. او ښاغلي جهاني په دې لړ کي یو ډېر ښه کوښښ کړی دی. ځني قصې څو ئې زما ډېرې خوښي شوې. په دې قصو یا نکلونو کي یو اوږد نکل "د ښامار افسانه" دی. د اتفاق خبره ده چي ما هم د "سرلښکر" په نامه دغه نکل ته ورته یو نظم لیکلی وو. چي د جهاني دا نظم مي ولوست نو اوس هغه خپل نظم راته بې ضرورت غونډي ښکاري.

ښاغلي جهاني چي په دې کتاب کي کوم څه لیکلي دي هغه ئې په خوږه، پسته او شاعرانه ژبه لیکلي دي. د ستايني وړ خبره دا ده چي له هغې مصنوعي ژبي څخه ئې ځان ژغورلی دی کومه چي نن صبا زموږ یو شمېر لیکونکي لگيا دي لیکي ئې. دغه لیکونکي که ضرورت وي که نه وي له ځانه نوي ټکي جوړوي او چي جوړ ئې کړي بیا ئې یو شمېر خلک په پټو سترگو په خپلو لیکنو کي کاروي زه دانه وایم چي نوي ټکي جوړول نه دي پکار. دنیا ډېره په چټکتیا سره روانه

ده بدليږي. زموږ مخته هره ورځ نوي شيان او نوي تصورات راځي. دغو شيانو او تصوراتو ته که نوي نومونه ورکړل شي او نوي اصطلاحات ورته وټاکل شي. نو دا څه بده خبره نه ده. بلکې زه به دا ووايم چې يو ضروري خبره ده او زموږ ځنو مشرانو تر يو حده دغه کار په کاميابۍ سره کړی هم دی. هغو د ضرورت له مخي ځني ټکي جوړ کړي دي او دغه ټکي اوس زموږ د ژبي برخه گرځېدلې ده. کومه خبره چې د تشويش وړ ده، هغه دا ده چې دغه کار ته اوس هر کس وناکس ملا تړلې ده. دغه خلک نه يواځي دا چې له پردو ژبو څخه راغلي ټکي له پښتو باسي بلکې د پښتو په خپلو ټکو پسي ئې هم لرگی راخيستی دی. تردې حده چې "مين" غوندي بنائسته او د پښتو خپل ټکی ئې هم جلا وطنه کړی دی. او د هغه پر ځای د "مينه وال" غوندي بې ډوله او مصنوعي ټکی کاروي. د ځيراني خبره دا ده چې دغه ډول مصنوعي ټکي د ځنو پوهليکونکو په ليکنو کي هم ليدل کيږي. که دا سلسله دغسي روانه وه نو هغه ورځ لري نه ده چې "وږی" به په "لوږه وال"، تږی" په "تنده وال"، "لوستونکی" په "لوست وال" او خدای خبر چې کوم کوم ټکي به په کوم کوم "وال" بدل شي خو بناغلی جهاني له دغسي خلکو څخه نه دی. هغه اصیل خيالات او احساسات په اصيله پښتو کي وړاندي کړي دي. زه هيله لرم چې د ادب او شعر مينان (مينه وال نه) به ئې قدر وکړي.

والسلام

دروېش درانی کوټه (کوټه)

۱۴ جون ۱۹۹۹ع

نوي او آزاد شعرونه

راز و نیاز

زه چي د شپې ستا د لیدو په تمه
د خوب او خیال تورونه وغورږوم
زه چي سوالگري سجدې وللمبوم
نود سوالونو ځنځیر وشرنگوم

جانانه زه د وصل تېری نه یم
زه درنه سترگي د لیدلو غواړم
زه مې سوالونو ته جواب لټوم
زه درنه غوړد اوړېدلو غواړم

که د نسیم په قدم نه یې روان
دا د گلونو کاروان څوک خوځوي
دا د غوتیو وگرېوان څوک ځیروي
دا د رنگونو باران څوک اوروي

که ته په تندرپه توپان کي نه یې
که ته په کورد شنه آسمان کي نه یې
که د شبنم پراوړونه الوزي

که ته په شاخکو د باران کي نه یې

نوداد قهرزلزلې د چادي
داد رنگونو قافلې د چادي
دابې حساب آيينې د چادي
دې آينو کي نندارې د چادي

که د شپړيني په تصوير کي نه یې
چاد فرهاد کلنگ ته زور ورکړي
که د مجنون افسانې نه جوړوي
چاد د بښتونو پر مخ شور کرلی

که دي منصور ته څه ويلی نه وه
څنگه یې ستا په مخ کي ځان وليدی
ځکه یې چيغه د حق پورته کړله
چي آينه کي یې یزدان وليدی

که ته په خپله په صنم کي نه یې
د کاڼو پښو ته سجدې څوک ورولي
که ستاله گوتو بڼکلا نه راوري

دا هنگامه د ميني څوک پاروي

ستا کرشمه ده له شهبازه سره
چي پر سیتار باندي لمبې بلوي
چي په رگونو کي سکروتي اوډي
چي ترانې يې لپوتوب پاروي

ستا کرشمې په سور کي سوز راوړي
دا ستا آواز دی چي نغمه نغمه سي
د تاک په وینه کي ستا مینه ګرځي
دا ستا مستي ده چي نشه نشه سي

نه د شپړيني نه لیلیا حسن دی
دا ستا بنګلا ده چي جلوه جلوه سي
جنون له تادی زولنې له تادي
ستا هنگامې دي چي پلمه پلمه سي

د تورو شپو تنګو حجرو امامان
ستا د قدرت ننداره څه پېژني
د تش کتاب د تورو کرښو مین

ستاد جمال پلوشه شه پڙني

داپه زړه تور پانده کانه وگړي
ستاد ليدلو اورېدلونه دي
ستاد محفل شمعي ته نه دي پيدا
ستاپه لمبه د سوځېدلو نه دي

څوک دي په جوگ څوک دي په ذکر غواړي
څوک دي په اور څوک دي اوبو کي گوري
جانانه ماته هغه سترگي راکه
چي تاپه ټولو آيينو کي گوري
ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۵/۱

نابللی رویبار

شو ک یی چي بیا می نا کرار زږگی ته
د کلو هېر زړه یادونه راوړې
بیا می سینی ته د اغزیواندی
بیا می لېموت ته شوگیرونه راوړې
بیا دی سوهان کړل د پرهار زخمونه
په زخمی زړه کی می ناسور وینبوی

له کومه راغلي داد چا پته ده
زه نور له چا سره رویبار نه لرم
زه او جانان می سره نه پېژنو
زه له قاصده سره کار نه لرم
ما خپل وزر پخپله وسوخواوه
نور له گلونو سره خار نه لرم
د خدای دپاره مایو ازی پرېږده
د چار اتلو ته انتظار نه لرم
پرون چي هرڅه وه دروغیې گڼه
مینه پردی سوله اغیار نه لرم
ما چي په وینو کی بخري ژړل

اوس مي له خپلو وينو اور واخيست
 ما چي سگړو ټي په بنو څيرلې
 له لېو تنوب څخه مي شور واخيست

چي په لحد کي مي مستي وينبول
 له هغو چيغونه مي زور واخيست
 زه د سراب له منډو سترې يمه
 نور مي د سيند پر غاړه کور واخيست

ماله صياد سره خپلوي وکړل
 ماته منظور دي د قفس خوبونه
 ماله وزر سره دوستي وشلول
 نور راته مه بنښه ياغي خيالونه

پر هغه لاره چي راغلی يې څه
 زړو يارانو ته سلام يوسه
 دا څو رنځوري شپې مي پرېږده راته
 ورکي جونگري ته پېغام يوسه

چي دا بې واکه دانري لاسونه
 دوخت څپو ته ټينگېدلای نه سي
 داله ميدانه تېنېدلی سپاهي

د غشو سېل ته سپر کېدلای نه سي

ويرجينيا ۴/۱۷/۱۹۹۶

شینکی آسمانه

ما خودانه ویل شینکی آسمانه
چي به د اور د پاسه اور راځي
زما د غیرت شمله به کښته گوري
زما هديرې ته به پېغور راځي

آسمانه ما خوداسي نه غوښتله
چي د ښارونو جنازې وژاړم
چي مي په کلیو کي بلا لنگه سي
چي د ځوانیو هديرې وژاړم

آسمانه ما خوداسي نه ویله
چي د کابل گرېوان ته اور توی که
زما په جونگره کي بلا وکره
زما په لستوڼي کي ښامار لوی که

آسمانه ما ستاد ځوانۍ په طمع
دلته رنگین رنگین خوبونه لیدل

ماد ازله بېخبره کوچي
د ورک يوسفه تعبيرونه غوښتل

ماويل زه به ستا بڼايستې سينې ته
د خپله نظمه امپلونه جوړ کړم
ستاله نسيم سره به الوزمه
ستا پسرلي ته به شعرونه جوړ کړم

ماويل زه به ستا د شپې په زړه کي
د سبباوون ترانې وپاڅوم
ماويل زه به ټول نغمه نغمه سم
ستا دهستی شهباز به ونڅوم
ماويل زه به د سپېدو پړاوږو
ستا د زهرې پلوشې وتخنوم

آسمانه اوس خواهر يمن د قهر
راغځولي دي خيړن لاسونه
يا مروردی له تعبيره قسمت
يا بېگانه وه لېوني خيالونه

زما له زخمي کابله ويني څاڅي
کوڅواخيستي دي ماشوم زخمونه

زماله انگړه جنازې درپاڅي
 مه نيسه چيغو ته كانه غوږونه
 آسمانه واخله ككړۍ درغلې
 د ځوانيمرگوزرو تاوده رگونه

ما چي ميوند ميوند نارې وهلې
 مايې په غېږه كي گلونه غوښتل
 ما چي هلمند ته ترانې ليكلې
 مايې پر غاړه اتڼونه غوښتل
 ما چي خيبر ته حماسې ويلې
 مايې لمن كي اولسونه غوښتل
 ما چي پېچومي د پامير ستايله
 مايې كمرونو كي لعلونه غوښتل

ما چي ټانكونه په سوكونو وهل
 هغه مي خړ وطن سمسور غوښتی
 ما چي سكروټي په غاښو چيچلې
 ما مي سړو وينو ته اور غوښتی
 ما چي گوليو ته سينه سپرول
 ما د ابا ساتلی کور غوښتی
 ما د حيا پرده كي پټي غوښتي

چي مي پېغلو ټي د کابل ستايلې
مايې سرونه تر عزت جاول
چي بې عزتو را سرتوري کړلې

بس که آسمانه نوريې مه زنگوه
د اهریمن د اولادونو زانگو
په نوراني غېږ کي دي مه لويوه
دا تور بدرنگه دا زامن د تيارو

نور د منبر څو کومه خپڅوه
د ریاکارو زاهدانو ټولۍ
نور د عصمت کوڅو ته مه وروله
د نامحرمو دلالتو غدی
نور پر کمبله راته مه رغوه
دا د مرگي د چيغو ډکه شپېلۍ

چي په رگونو کي ساه وچلوي
دې سړو وینو ته مي اور ورکه
چي د کڼو غوږونه وپاخوي
آسمانه چيغو ته مي زور ورکه

ويرجينيا ۱۹۹۴/۳/۹

شيش محل

خومره خوږې وې برايې د نيمې شپې خبرې
چې د خيالونو مو ماني او بنگلې جوړې کړې
د خوب او خيال د جنتونو شيش محل ته تللو
تا هر څه زما د پاره غوښتل پکښې
ما هر څه ستا د پاره و غوښتله
زه ستا د پاره شهنشاه د جهان
ته زما د پاره ملکه د حسن
او زما د خوښي په بنايستو ارغواني جامو کې
له سترنو که په زبور په مرغلو پټه
او د الماسو غاړگۍ دې سترگکونه وهل
داسې خوزه او ته سلگونه ځلي
د دې خيالونو شيش محل ته تللي
او په پرديو خزانو کې مو خوبونه کړي
خو تا په ويښه يا په خوب کې کله
د بېلتانه خيالونه هم ليدلي؟
داسې يې وگڼه چې نور دا ستا په ژوند کې نه يم

او کړی ورځ دي لکه سیوری در سره نه یمه
ته دا بد رنگه دا بې خونده دا یوازي ورځي
دا اوږدې شپې د تنهایی کلونه څنگه گالي؟
چاته د شپې رنگین خوبونه وینې؟
څوک به دي وړي د ورځي سل نازونه؟
چاته به سترگي توروې
چاته به ځان جوړوې؟
څوک به دي بولي ملکه د حسن؟
د دې محله څخه ليري د میاشتو په مزل
سل گونه غرونه لوی سیندونه او رودونه ترمنځ
زموږ د ابا زموږ د نیکونو پرتاټوبي باندي
زموږ د غیرت زموږ د عصمت پر کهول
زموږ د کابل په اوږدو تورو شپو کي
د لېونیو قاتلانو د گوليو باران
داسي زرگونه شیش محل او جنتونه وران کړل
او د بنایست ملکې
دا ستا په شاني بنایستې مېرمني
چېرته د حسن په بازار کي گرځي
نازکو شونډو یې پتري نیولي
ځي په اغیارو کي نازونه پلوري
د شیش محل خوبونه نه سي لیدای

سپين وېسته

کله مي زړه ته سي راتيري پخوانۍ خبري
سترگو ته راسي د خوانۍ خبري
د ژوند په تورو، په تيارو کونجو کي
د اميدونو شمعي ولگيږي
د زمانې له اغزو ډکي کوڅې
گلونه و سپري لاله لاله سي
د پسرلي د نسيم
له جنتي، له زرغونو، له بنايستو گوتونه
دانه دانه زلمۍ نغمې توييږي
او د بڼو پر څوکو
راته ورېښمين زرین خيالونه ناڅي
وايم وزر و کمه والوزمه
وايمه گورد خيام ولړزوم
له هره رڼه نشې وپاخوم
وايم سيتار سم له هره تاره سره
د ترانو سپلونه و غلوم
چي يو ناڅاپه د خيالونو لړۍ

لکه پرېشان خوبونه و تور پرې
د آيينې مخي ته ودرېږم
پر خپلو سپينو وېنستولاس تېروم
ژبه کي زور د گډلونه وي
پښو کي مي واک د نڅېدلونه وي
سینه کي اوږد مستېدلونه وي
له دوو لېمو اوښکي راوڅخېږي
او د خيالونو ځولۍ ورغروي

واشنگټن ډي سي ۶/۴/۱۹۹۵

زنداني ببل

دې پراخ جهان کي تاته نصيب سول
په پنجره کي بند وزرونه
دلته به پايې دلته به اوسې
دلته به تېر کړې اوږده کلونه
په دې قفس کي تاته ليکلي
د ژوندون ورځي باقي عمرونه

ته هم پوهېږې چې ستا وزري
خدای پيدا کړي والوتو ته
پورته آسمان دی لويه فضا ده
ته جگېدای سي هسکو درو ته
خالق درکړي پاي نازکي
پرسرو غوټيو وکښنستو ته

ته هم پوهېږې چې ستا آواز کي
سورونه خوځي نغمې غوړېږي
پکښي سيتار دی پکښي رباب دی
رنگ د سازونو پکښي بهېږي

ستاله کو گلہ ترانې پاڅي
 ستاله خولگيه سندري زېږي
 ستاپه منگولو غوتۍ نازېږي
 ستاله مشوکي شبنم او بېږي

دومره مي پوه که چي داڅه سوز دی
 ستاپه نغمه کي ستاپه آواز کي
 زړه په کوگل کي راسره ژاړي
 ورک سم له ځانه دا ستاپه ساز کي
 داڅه اسرار دی داڅه جادو دی
 لږمي شریک کړه د زړه په راز کي

دا چي ته هر ځل نغمه نغمه سې
 دا دي مستي ده که دي فرياد دی
 داله زندانه په وينو ژاړې
 که ترانې دي که دي زړه بناد دی
 همدا نصیب دی ته په رضايې
 که دا ستم دی ژوند دي برباد دی
 ته زنداني يې زه مسافریم
 دواړه له خپله سېله جلا يو
 دواړه بې اوره بې لوگي سوځو

درد او ماتم ته دواړه تنه يايو
 زما پردېسيو ژبه گونگۍ كړه
 زما په آواز كي وركي نارې دي
 ستا په نغمه كي زگپړوي اسير دي
 ستا فريادونه زموږ ترانې دي

راځه چي دواړه هسك ته روان سو
 گرېوان كو څيري د قسمنو نو
 راځه ازل كو د دوښمن زهني
 لار كو بدلنه د قلمونو نو

راځه خطونه د تندي وړان كړو
 نصيب پخپله خوښه روان كړو

ويرجينيا ۱۹۹۶/۱۶/۴

د تور تمونو ښار

موږ د رڼا له کوره لپي د نور ډکي کړلې
لکه ماشوم پوځونه
د تاریکیو پر لور و خوځېدو
موږ ته پلرونو کیسې کړي وې د تورو تیارو
د کوه قاف د جگو غرونو د ژورو درو
د ځناورو او دېوانو د لښکر د نارو
موږ ته سپین بېرو نکل کړی و د شپو د سپرو
موږ ته هوښیارو سترگورو خلکو
په سل په زر ځله دا وویل
چي که تیارو ته ځی ډېوې اخلي
د نور له کوره لپي نه ډکېږي
موږ په لمنو موږ په لپو کي رڼا واخیسته
پراوو، لسو او پر شلو لارو
څوک د مېږي او څوک د باد په قدم
د تور تمونو ښار ته و خوځېدو
او هلته ټولولاري ورکي کړلې
کوم لاروي یو ځلي چیغه کړله
چي د تیارو شیطان ډېوې وژلې
د نور چينې يې ټولي وچي کړلې

د ستنبډولاري يې وتړلې
 تاسي پر کومه خوځي
 په دې تيارو کي به لا خونه مخ په وړاند ورځي
 زه په تيارو کي اژدها وينمه
 د ځناورو انگولا اورمه
 زه پېريانان زه بښاماران وينمه
 اې د تورتم د کډلېچو ملگرو
 دا زما آواز چاته رسېږي کنه
 تاسي پر کومه خوځي
 خو سمدستي يوې ناولي زيندي
 د لاروي ستوني کي ټولي چينغي وچي کړلې
 د تورتمونو د بښار
 د هري تړي هر پېچومي سره
 ړانده وگړي سره ولگېدل
 دوست او د بښمن پکښي چانه پېژندل
 د جنگ اورو نه پکښي وتورېدل
 بس يو په بل يې تودول تېغونه
 بس يو په بل يې سپوله زړونه
 بس يو د بل يې پرې کول سرونه
 لاري کوڅې له مړو ډکي سولې
 کندي درې له مړو ډکي سولې

خو لېونیو چیغی پورته کړلې
د تور تمونو مسافرو واورئ!
د تور تمونو مسافرو واورئ!
چیغی هغه گړی خاموشي سولې
اوپه تور تم کي لا رواني دي د وینو ویالې

ویرجینیا ۸/۱۵/۱۹۹۸

د سباوون په تمه

زه د زوی مړي سباوون په تمه
کرار کرار تپروم لاسونه
يو خوشبېي په انتظار تېري کړم
بيا په ورو ورو پورته کوم گامونه
مخکۀ آسمان راته دېوان بکارېږي
تپه تياره مې ډاروي خيالونه
له ليري اورم د لېوه انگولا
د مرگي وهم تېنډوي خوبونه

تپه تياره ده هولناکه شپه ده
لاس کړومه خه ليدلای نه سم
د ورکولو اروم مسافر لاروی
له وهمه گام پورته کولای نه سم
بوټي او کاهي لږمان اغزي دي
يوه شپه کرار بدلای نه سم
له کلي کوره له وگړو ليري
له ډاره چيغي هم وهلاي نه سم
په خيال کي گورم چي سبا راغلی
د شنه آسمان په غېږ کي لمر ختلی

پاس په هوا گرځي د زانو کتار
لاندې د ځمکې مخ ژر گل نیولی
د آسماني بلال له وهمه چینجی
د ونې بېخ ته خوځي غلی غلی

نور په تیاره کې مې له سترگو سره
د توري شپې شیطانان نه تېرېږي
خیالي ماران په لار کې نه دي پراته
سینه کې زړه له وهمه نه رپېږي
نور د ډېوانو ښار کې نه اوسېږم
د چاله سترگو لمبې نه خوځېږي
لیري نیژدې له هري ونې سره
د ځناورو سترګې نه ځلېږي
وايم خپلوانو ته مې چيغې کړمه
چې شپه سبا سوه نور دي نه وېرېږي

خو یو ناڅاپه له نیژدې اورمه
دیو څو غټو ځناورو غرومبی
په تاریکه کې له یو ځایه راځي
د کوم زخمې غوندي وګړي زګېږوی
ساره بادونه راته کړېږي راوړي

د مار چيچلو په شان سوي وي وي

شپه لارياره ده نوره هم پاته ده
 د دي تيارو لمنه نه ټولېږي
 د سباوون اميد مې پاته نه دی
 که شپه تېرېږي پر ما نه تېرېږي
 هغه ده راغله د لبوانو ټولۍ
 اوس به مې غوښو باندي وپرسېږي

نور بېهوده ناري وهلاي نه سم
 په کړېو ستوني څيرو لای نه سم
 د مرگي خوله کي د سبا په وعدو
 ځان تېر ايستلای غولولای نه سم

پټه مينه

د غم شپېلۍ به راته نه رغوي
ما به په خپلو اوبښکونو او بوي
زما د سينې له قفسچې څخه به
د پټې مينې مشال نه تښتوي

ولي مي بيا د پټو سترگو څخه
يو په يو تښتوي خواږه خوبونه
ولي مي بيا د زړه آرام لوتوي
راته راوړې د چا پردي خيالونه

ما د يوې ځوانۍ اختيار لرلو
د يوې مينې نذرانه مي کړله
ما په تندي کي تصويرونه مات کړل
چي څه بتان وه بېگانه مي کړله

زه که تندي کي خپل تقدير سوځوم
دا پر قولونو پښېماني خونه ده
زه چي خيرات خيرات نارې وهمه
نود ځوانيو ارزاني خونه ده

هغه لمبه چي د خان ونه گڼي
 چي ما د زړه په تل کي وسوځول
 پر هغې شمعي بدگو مانه نه سې
 چي ستا په لاره کي مي ولگول

چي ته په خپل حسن مغروره نه سې
 تا ته مي اوښکي در لېږلي نه دي
 د زړه په وينو مي رنگين خطونه
 ستا پر کوڅه در استولي نه دي

ما چي ځنځير د اوښکو و تور او ه
 دې خپل جنون لره مي زور غوښتی
 چي ستا تصوير ته مي په ځير کتله
 خپلو بڅرو ته مي اور غوښتی

هغه به زما نظمونه خپل و بولي
 چي پر لنډۍ زنه خالونه وهي
 چي يې پر جگو سپينو غاړو باندي
 گڼي زلمۍ زلفي ټالونه وهي

هغه به زما په چيغونه مړېږي
له شوگيريو به مې ميني غواړي
زړه به يې زما له درده نه سرېږي
هغه به زما له سترگو ويني غواړي

خوزه پوهېږم چي به گورته يوسم
داله جانانه سره پټه مينه
دادبتانوپه سجدو تومتي
دانا فرمانه داسرکښه وينه

ويرجينيا ۵/۴/۱۹۹۴

آيينه

زه نور د مستي حواني چيغه نه يم
 چي په قاه قاه مي كنهوله د رقيب غوږونه
 نور دي كوڅو كي نڅېدلای نه سم
 نور مي جنون زولنې نه مستوي
 نور مي آواز خوبونه نه تخنوي
 او نه مي تږې جل وهلې سینه
 ستا د خيالونو په كوثر او بېرې
 اوس كه درځم نو ته مي نه پېژنې
 اوس په كوڅه كي دي زما پلونه بېگانه بنكاريږي
 زه بوډا سوی یمه
 زما په آواز كي زگېروي خاله كړې
 نور مي سندرې ستا د ناز خوبونه نه وينوي
 لاس مي رباب ته نه ځي
 نغمه مي گوتو كي بې سوره سي
 كېه وږه سي
 شهباز خوله خوله سي
 زما له لاسونو هنر كېه كړې
 زما له قلمه بنكلا كوچ كړی دی

چي ستاد بنکلي مخ تصوير جو ڀروم
تندي کي راسي ٻي حسابو گونجي
شونڊي ٻي واکه سي راوڇر ٻي
اوبنکي راتوي سي تصوير وڙر ٻي
زه د کلود سودا ٻي په رسم
پر آينه ٽيڀروم لاسونه

وير جينيا ۱۹۹۴/۲۸/۲

بې رنگه مستي

زما دوست، محمد ابراهيم عطايي، يو وخت له کابله ليک راته
لېږلی و، او د تېرو خوږو خاطرو د یادولو تر څنگه يې د نوو
ناخوالو یادونه هم کړې وه. څو ورځي وروسته مي يو ليک، د
دغه منظوم جواب سره، ورواستاوه.

ولي را استوي تصوير د پرون
رايادوي مي د کلو خبري
دا زما د وړانو هدير و عکسونه
د سوځېدلو کڼدوالو خبري

زما له بې وزلو او ښکوڅه جوړوي
زړه کي مي ولي توروي زخمونه
څله را باسي دا بې سوره چيغي
زما د قلم ستوني کي وچ نظمونه

ته که زخمي يې زخمي سوي به يې
ماته دي څله پرهارونه ژاري
زه په نظر لکه چي روغ درځمه
چي راته سرې سترگي رودونه ژاري
زما په رگونو کي ساه وچه سوله

زما د مستی پر نغمه زنگ پرپووت
زما د خیالونو وزر ورژپدی
زماله ژوندیو وینو رنګ پرپووت

زما په لاسونو کې سورونه ژاړي
زما د هنرگوټو کې زور نسته
زما پر آواز باندي مرګی مېلمه دی
د ژوند په ساندو کې مې اور نسته

که د زړه مراندي مې نغمه نغمه سي
په دې کڼو یې اور پدلاى نه سم
زه د بې دردو د محفل تومتي
له پرهارونو ژر پدلاى نه سم

چاته یې توی کړم دا پردېسي اوښکي
دلته یې سترګي د لیدلو نسته
چاته به ووايم رنگین خوبونه
دلته یوسف د اور پدلو نسته

زه د ریا پر بازار ژوند کومه
دلته آهونه په پیسو خرڅېږي

د دې بې پتو سوداگرو حساب
زما د نرخونو سره نه جوړېږي

راسه غني غوندي ځان وغولوو
د سرو لالونو خزانې وستايو
د هسکو غرونو په درو کي چيرته
د خپلو تورو نښانې ووايو

راسه چي کرکي د ميوند پورته کړو
يو څو ناسازه افسانې وليکو
بيړته ويده کو دا ژوندي خيالونه
هېرو قبرو ته ترانې وليکو

په شنو پيالو کي به سره می وچښو
د حميد قبر ته به بنگ ورکو
څه چي بې رنگه مستي و تخنوو
راسه د خپلو وينو رنگ ورکو

راځه په سرو سترگو نغمه نغمه سو
کوم لېوني رباب ته شرنگ ورکو
راځه چي اوبسکو ته اتن وښيو

راځه د مرگ په لاس کي چنگ ورکو
راځه چي ساندي سره ونځوو
اوبنکي په سترگو کي زيندي کم درته
خود زانوانو سيوري وسوځوو
خوژپي پاني دي ژوندي کم درته

راسه ناټک وکو د ژونده سره
راسه چي نوي کو دا خپل مخونه
زړونه خالي کوله زړو خبرو
راسه چي وسوځو زاره يادونه

پر خپل شهباز نوي نغمې وکړو
خاورو ته وسپارو شناخته سورونه
له سره وزېږوو نوي کيسې
له سره وليکو تازه نکلونه

کشکي له ځانه بېگانه سو سره
بيا به نه اوبنکي نه به ويني ژاړو
نه به دنن له بد رنگۍ گيله وي
نه به زړې رنگيني ميني ژاړو

ويرجينيا ۱۹۹۴/۲۸/۱۲

بېگانه نسيم

زه هر سهار چي د نسيم مخي ته
د لېونو په شاني خيري گرېوان
په سرتور سر په لڅو پنبو وروزم
او ترې پوښتم د ورک اشنا حالونه
هغه په بېړه بېړه
گلونه و سپري اغزي وکړي
او د بلبلو له چغاره سره
په نازولو په پستو پايپو
په نا اشنا لوري نغمه رهي کړي
ما ته احوال د اشنا نه راکوي
ما کي الهام د نظم نه پاڅوي
زما په رڼو کي ويني نه وينوي
دا د اشنا پر کلي نه تېرېږي
دا نسيم زما په ژبه نه پوهېږي
ده سره نسته د يارانو د ښارونو کيسې
ده سره نسته د پرېسو هدير و خبري
ده سره نسته د شپونکيو د شپېليو آواز
د ده له څنگه د جانان د کوڅې بوی نه راځي

زه به هم نه وروزم
زه به هم نور د ده په گونگه او پنده لاره کي
د انتظار او د اميد سترگي ونه گنډمه

ويرجينيا

۳/۱/۱۹۹۴

تصوير

سره د ژمي شپه ده زه ستاله يادونو سره
لکه ماشوم په وړانگو لوبي کوم
ستا د تصوير مخي ته ودرېزم
او دا يوه لحظه دي خپله کمه
هله سینه کي غولېدلی زړگي و خوځېږي
او پردی ميني ته ټوپونه وهي
تصوير ژوندی سي سترگي وړپوي
پر شونډو بيا گرځي زاړه قولونه
بيا د سبا د لمر ختو په طمع
شپه تر سهاره شمعي ولگېږي سترگي سوځي
خو يو ناخاپه د تصوير له سترگو
د ژوند او ميني رڼا وتښتي
قولونه مړه سي
زه او تصوير پاته سو
او زړه هم نه وهي زاړه ټوپونه
دواړه لاسونه لېوني لاسونه
بې ارادې د تصوير خواته ځغلي
تصوير څيري او ژمنی سکروټي
لمبه لمبه کي د کلو خيالونه

لايي لمبه په سترگو وينمه خاموشه نه ده
 لا د تصوير بې نوره سترگي زما پر لور کږې دي
 چي په سينه کي مي د زړه په تل کي
 ستا له تصويره سره مينه نوې اور بلوي
 او په رگونو مي بڅري گله سي
 نور دي تصوير ته هم کتلاي نه سم
 يوه لحظه دي خپلولاي نه سم
 يوه لحظه زړه غولولاي نه سم
 او دا د ژوند سره ملگري لمبې
 دا په رگونو کي ژوندي بڅري
 دا د تيارو دا د رڼا ملگري
 ستا د خيالونو له محله سره
 په تصويرونو رويايي نه کوي

۱۲/۳/۱۹۹۲

شپېلی

زه چي زلمی و مه کلونه مخکي
ما د دې غرونو په لمنو کي شپېلی ږغول
يو څه ځواني وه، څه مستي وه، څه موسم د گلو
څه شنهارد مرغلي نو او بو
او د چنچنو شور ماشور کي به د زرکو آواز
د هسکو غرونو درې ډکي کرلې
د پسرلي وريځو به
د نسترڼ څڼو کي
گېډۍ گېډۍ گلونه و شيندله
ما به شپېلی ږغول
او هري تېږي، هر گل بوټي، هري زرکي به مي
نغمه راغبرگه کرله
وينو به اور واخيست گامونو ته به زور ورغی
او د شپېلی آواز به غونډي درې وڅېرلې
کلونه او ونبتل عمرونه تېر سول
او يوه ورځ د بېگانه و په حجره کي چېرته
يوه زاړه يو تک تور يوه غريب ربابي
زما د اشنا غرونو کيسې کولې
يوه بوډا په ساندو ساندو ژړل

يو خو زلميو ورته هېنس کتله
 له ربابي سره شهباز ژړله
 او زما د غرونو غم لړلې کيسه نه ختمېده
 هغه کيسې د تباھيو سوځېدلو کړلې
 هغه کيسې د چنچنيو د وژلو کړلې
 هغه سندري د بارو تو او لمبو ويلې
 هغه ژړل هغه سلگۍ وهلې
 او پر تور مخ يې له بې واکو له بې نوره سترگو
 لړۍ د اوښکو گډېوانه ته تلله
 هغه ژړل هغه سلگۍ وهلې
 او کيسه نه ختمېده
 هغه ويل د هغه غره لمن کي
 نه چنچنۍ سته نه د زرکو آواز، د چا شپېليو کي نغمې وينوي
 که نسيم الوزي ايرې اوروي
 پر سوځېدلو ونو
 او د قبرونو پر کږو جنډيو
 په نس ماړه او پېسېدلي کارغان
 د چنچنيو او د زرکو پر ځای
 د هر آواز سره واخ واخ پورته کړي

واشنگټن ۱۳۹۵/۱۴/۱۲

د توپان شپه

ما د ساحل له غيږي و خوځوئ
زه په دې توره هو لڼا که شپه کي
په دې تور تم کي د سپليو او خپو پراوږو
د دې وحشي سمندر غيږ ته ورځم
چي د درياب ساړه تياره کوگل کي
يوه بېړۍ له انسانانو ډکه
ياغي موجونو او خپو کي گير ده
زه يې د زړه په غوږو
دلته له ليري څخه
د ماشومانو او بې وسو تر هېدلو ښځو
چيغي نارې او غلبلي اورمه
زه د بې وزلي مورد څنگه سره
يوه ماشومه وينم
لکه ویشتلې وار خطا کو تره
چي سر تر پايه رېږدي
او د برېښنا له پرکه وو وېرېږي
د تر هېدلي مور تر شا پټېږي
او توري وريځي، توره شپه او دا بېرحمه آسمان

د بې پناه بېړۍ په جنگ وتلي
 آسمان غړو مېږي لکه وږی هیتناکه زمری
 او د ژلیو او سیلی د زوره
 د سمندر له سینې و خوځېږي
 لکه د غره په شاني لویی خپې
 د بېړۍ والو و او بلا پورته سي
 د بې اسرې خلکو غوغا پورته سي
 زه به ورځم
 هرو مرو به ورځم
 او دا د مرگ خپې په سترگو وینم
 زه دا بېړۍ چپړته ژغورلای نه سم
 هغه ماشومه خلاصولای نه سم
 د دې خپو لامبو وهلاي نه سم
 خو زه ورځم
 هرو مرو به ورځم
 غواړم کیسه د قهرېدلي آسمان
 د هیتناکه خرو بنېدلي توپان
 د خپو غېږ کي د بې وزلي انسان
 درته را ورسوم
 اې د ساحل او د محل وگړو
 له جنتي سکونه مستو لېونو ملگرو

اې له سيليو له توپانه بې خبرو خلکو
 دازما چيغي د رسېږي کنه
 د خدای دپاره لږڅه رحم وکړئ
 په دې بېړۍ کې مو خپلوان ډوبېږي
 رقيبانه دي قريبان ډوبېږي
 او که توپان کرارولای نه سئ
 که دا بېړۍ را خلاصولای نه سئ
 نو په قاه قاه ورته خندېږئ خو مه
 نو پر ساحل ورته نخېږئ خو مه

ويرجينيا ۱۹۹۴/۲۸/۱۲

د جانان تصوير

ما ته مي سل ځله رويبار ويلي
چي هغه ستا د شاپيريوارم
اوس د دېوانو پيريانو شيطانانو كور دى
اوس يې ډېوې د توري شپې بلاوي نه تېستوي
اوس د رباب او د شهباز له جنگه
اوس د مستانو د پيالو له بنگه
اوس د جامونو او پيالو له كړنگه
نازكو پنبو كي د پايزې له شرنگه
د شپې له سترگو تياري نه ټولېږي
او هغه ستا د جانان ټولي كوڅې
چي تا يې خاورو ته سجدې وروړلې
چي هري تېږي ستا له تېرو قدمونو سره
د ازلي پيوند خپلوي درلوده
د غمازانو د پيرو ډكي دي
لاري يې ټولي له اغزو ډكي دي
او هغه ستا د شعراو نظم خالق
ستا د غزل ستا د خوبونو او خيالونو جانان
چي تا يې خپلي بې هنره گوتي
د تصويرونو په ايستو وچي كړي

چي تايي پنبو کي د خوانی ورځي دانه دانه کړې
 ستا په نامه لېونی نه پېژني
 ستا له نغمو سره خپلوي نه لري
 ستا د غزل په ژبه نه پوهېږي
 رنگ يې بدل زړه يې بدل مینه پردی غوندي ده
 او تش یو نوم ستا د جانان پاته دی
 ما د رویبار خبري وژپروي
 دانه دانه او بڼکي راوڅخوم
 د آيينې مخي ته ودرېږم
 په هره او بڼکه کي تصویر وینمه
 د خپل جانان او د جانان د کوڅې
 دا او بڼکي زما دي دا تصویر مي خپل دی
 وصل خوښي بېلتون او ویر مي خپل دی

۹/۶/۱۹۹۶

د رڼا شاخکی

دا شعر د برطانیې د شهزادګۍ (ډیانا)
د مرګ په شپه لیکل سوی دی.

د خدای له ښکلو هنرمندو ګوتو
د تیاري غېږ ته رڼا وڅڅېده
د توري شپې پر کرغېړنه لمن
د عرش د ستوري ښکلا وځلېده
تور د شیطان لښکريې و تور اوږه
د فرشتو صفونه و خوځېده
څو ماښامونه د ابلیس پر ګوتو
د رسوا شمعي لمبه وسوځېده
د بد رنگیو د ډېوانو پر ښار
د شاپېری پلوشه وغوړېده
د غم په خونه کې نغمه نغمه سوه
او ښکله له نیمې لارې و ګرځېده
د چارنځوري شپې یې وپوښتلې
پر هېرو شونډو مستي و مسېده
خدای ته په کار سوله د حسن ځولۍ
د فرشتو له کوره تللې غوتۍ

د آدم لور او د حوا ناکۍ
د جنتونو راوتلې شېه
نوري دي نه ږدي پراغزه مخکه
له نوره جوړي سپیني سپیني پایۍ

بس یوه شپه توره تیاره خپره سوه
د عزرا ییل لاسونه ونبورېده
د خدای له گوتو خڅېدلې رڼا
په تور توپان کې یو ځل وځلېده
ولي تیاره سوه شمع څه سوه څه سوه
له بنار او کلي چيغه وپاڅېده

د تور تمونو له کونجونو څخه
د تور تمونو له غارونو څخه
د هېتنا که سمندر له څپو
د پېریانانو له ځنگلونو څخه
د شیطانانو آوازونه راځي
ږغ د سورنا او د ډولونو راځي
له هر آوازه یې راځي دا وینا
وایي ژوندی دي وي تیاره پر دنیا
دا د شیطان په قواله ده ځمکه

داد دېوانو ميراثه له پخوا
دې د ابلېس په کور کې نه چلېږي
د خدای له گوتو څخه د لېرې رڼا

ویرجینیا ۱۹۹۷/۴/۹

د هسټۍ مستي

پرېږدئ پرېږدئ زما لاسونه زه اورونه په لږمه
زه په سوي مذهب پوه يم زه دوږخ ځانته کړمه
زه د خضر چينه سوځم نړوم د کوثر غاړي
زه له مړه ژوندونه موړيم ما ژوندی لحد ور غواړي
زه د مست گرداب په غېږ کي لا موجوده ويښومه
زه په ستوني د بنا مار کي مرگ له خوبه پاڅومه
زه په زړه د جهنم کي انگارونه لټومه
اهريمن را پارومه لايي ځانته قهرومه
پرېږدئ پرېږدئ زما لاسونه زه اورونه په لږمه
زه په سوي مذهب پوه يم زه دوږخ ځانته کړمه
پرېږدئ روڼي دا تيارې کو پرېږدئ پي کو دا مزلونه
ټول په گډه سره لمبه سو او روښان کو رباتونه
راځئ لنډي کړو دا لاري ور هوار کو کړلېچونه
د ژوندون دپاره و مرو خو ژوندي کړو لحدونه
په دې هېرو خرابو کي د هسټۍ مستي آغاز کړو
دا د مرگ شېلې رڼا کو پکښي کوک د ژوندون ساز کو
زه شاعر يم د دې مېني زه سکوت ور ماتومه
زه هاتف د ژوندۍ چيغي زه دا مړي ويښومه

اگست ۱۹۷۹ کابل خيرخانه مېنه

معصومي

چپړته د مني مازيگر د سمندر پر غاړه
 يوازي زه او ته وای
 او ننداره مو د موجونو کپلای
 لمرد رخصت په وخت کي
 د سمندر پر لمن تخم د طلا شيندلای
 او خو شپې وروسته د شپې اژدها
 د سمندر له غېږي وړلای تلایي خمونه
 وړو او لویو خپو
 د ساحل غېږي ته په منډو منډو
 را رسولای د درياب له توپاني کوگله
 د هېتنا که تلاطم خبري
 او دلته تا د يوې گاري تر څنگ
 له خپله خانه بې خبره غوندي
 ورېښميني خونې وای سپارلي بازيگر نسيم ته
 تا د موجونو ننداره کولای
 او ما دي غېږه کي کتاب ويلای
 نه د امام، نه د خيام، نه د رستم پهلوان
 نه د نشې، نه د خمار، نه د مستيو داستان

نه د بلبلي، نه د شمعي او بورا خبري
کتاب د خپلو لېونو خوبونو
پر ورکولارو د خيالي گامونو
مياشتي کلونه پخوا
ما دغه غېږه کي خوبونه کول
او د خوانۍ نشه کي
راڅخه ورک و ستا د سترگو خمار
زما معصومي زما بنايستي معصومي
کشکي چي ستا بهار ته نه راتلای
د زمانې د خزانو سيلۍ
کشکي چي ستا پسرلي نه ليدلای
ژړي گلونه او زهيري غوټۍ
کشکي چي تل دي پر سرو شونډو باندي
د ميني مسته نغمه گرځېدلای
کشکي چي تل دي په توده سينه کي
زما د خيالونو پانوس بل ساتلای
او ستا د وينو شپوله و همه څخه
د زمانې داړه مار نه لوټلای
زما د خوانۍ د شېبو دنگه مانۍ

ويرجينيا (امريکا) ۱۹۹۳-۵-۱۰

پرېشان خوبونه

زه چي دا ټوله سره شپه ستا پر مړوند بیده وم
او ستا په سپینه پسته غېږه کي مي
په اوښتو را اوښتو خولې ستري کړلې
ته وامين و د ازل د ورځي
لکه د ميني جل و هلي تږي
د يوه بل په غېږه نه او بېدو
او چي سهار د لمر زرينو وړانگو
د شپې پر سترگو باڼو وړپاوه
او د گلونو له ګېډيه شبنم کډه وکړه
نه ستا په غېږه کي زه اوښتم
نه زما له غېږي ستا آواز خو ځېدی
د پردېسۍ کټ مي اغزی اغزی سو
خيال مي زخمي زخمي سو
شپه له خوبونو سره والوتله
او بيا د تل په شان يوازي سومه
بيا هغه زه هغه زاړه هغه اغزن خيالونه
هغه اوږده هغه ناکام هغه خيرن چرتونه
هغه ترخه د کاشکي کاشکي ناپايانه لړۍ
هغه د عمر په محبس کي زنداني آهونه

ویار

خومره شپړیني دي د جنگ د میدانونو کیسې
خومره آسان دي د شاباس او آفرین ږغونه
خومره خوږې دي د مېړونو د مردۍ خبري
د اتلانو د سرونو د بازار نکلونه
خه پر غوږونو بڼې لگېږي پخوانۍ سندرې
د مستو پېغلو په اتن کې د زمرو نومونه
په خه غرور د شهیدانو تر مزاره ورځي
د بنایستو نجونو ټولۍ گېډۍ گېډۍ گلونه

خو چا پوښتنه له شهیده د زخمونو کړې؟
چا له اتل سره خواله د پرهارونو کړې؟
چا یې د مرگ پر پوله سترگو ته یو ځل کتلي؟
چا یې په سترگو کې کیسه د ارمانو لیدلې؟
چا د شهید د بوري مورسوی کوگل کتلی؟
چا د بنایستې سرتوري کونډې وران او ریل کتلی؟
چا په سینه کې د مرگي د گولۍ زور لیدلی؟
چا د زرگونو ارمانو سوځلی کور کتلی؟
چي زولنو او ځنځیرونو ته نظمونه لیکي
هغه شاعر د سیاه چالونو سرې شپې لیدلي؟

د لږمانو په کاله کي يې خوبونه کړي؟
وچو هډو يې د نېښونو سلسلې څکلي؟

د هوښيارانو دا يوه خبره مي نه هېرېږي
"محکمه هغه سوځي چي اور ورباندي ولگېږي"

ويرجينيا ۱۲/۲۷/۱۹۹۸

تياره تصوير

ته چي په نيمه شپه کي غلې غلې
زما د خيالونو تر جنته راځي
او زموږ لوې تازه تازه گلونه
د پنبو آواز دي نه وي
خوله تصويره دي تيارې را اوري
زما د زړگي دپاره خپله سينه
تنگه سي، توره سي، اغزي اغزي سي
په رېږدېدلو لاسو
موږم بې واکه، ترهېدلي، خوبولي سترگي
ستونی مي ډک سي
وايم چيغې کړم گرېوان و شلوم
په خيال کي وينمه تصوير د جانان
چي له سرو شونډو يې څک څک راځي کوټلي ويني
زه لېونی خونه يم
که نه دا څوک يې چي دي نه پېژنم
او ته مي هره شېبه
د تنهائي رنگين رنگين خيالونه
د مرگ او ویر په چيغو و توروې

مورته

ستاله قسمت سره د ميني پټ ځنځير تړلی
موري له تاسره د وينو شپو تصوير تړلی
ستاله انځور سره ملگري دي رنځور کلونه
ستا د ژوندون له هري شپې سره شوگير تړلی
هسي دي نه کړل جنتونه ترپنبو لاندي خالق
ستاله رضا سره د هر بنده تقدير تړلی

راته ياد يږي دي رنځوري خوبولي سترگي
شپه تر سهاره دي په جار او په قربان غوښتمه
راته ياد يږي نيمې شپې د الاهو سندري
چي زمزمه به دي کوله زه دي ځوان غوښتمه
تا په سيالانو په همزولو کي سرلوری غوښتم
تاله خالقه لکه ستوری پر آسمان غوښتمه
چي دي زانگو کي زما تندي او زما فالونه کتل
پر هر ميدان دي بريالی او قهرمان غوښتمه
تامي په لاس کي د احمد او محمود توره ليده
يو ځل دي بيا پر پاني پټ او اصفهان غوښتمه
تامي د پېغلو په سندرو کي کيسې غوښتلې

مگر له توري د ظالم دي په امان غوښتمه
 زما له سايې دي د مرميو سيوري ليري غوښتی
 ژوندی دي غوښتم د پلو دي نگهبان غوښتمه
 موري پوهېږم چي پر سره کفن دي نه وم پېرزو
 مگر ټولۍ کي د غازيانو دي روان غوښتمه

تا وې چي زما د زوی د توري له هيبته خخه
 د خلکو زړونه په لږزه سي له کټونو پرېوزي
 تا وې چي زوی مي لکه باز پر لور وځو کوگرځي
 چي له حملو يې کرگسان له گڼگونو پرېوزي
 سي يې له ډاره د غليم په زړه کي ويني وچي
 له خرڅبنو يې د چا توري له لاسونو پرېوزي

زه نه د جنگ نه د ميدان سوم نه د تورو سومه
 لکه شاعر هديرې ژاړم جنازې ژاړمه
 په خوب او خيال کي مي کوثر کوثر و طن گورمه
 پردېسو گوتو کي سپرې تشي پيالې ژاړمه
 د عزيزانو کلي ووتې له بناره خخه
 د بې وطنو توري ورځي سرې شپې ژاړمه
 په ورکولارو تورو شپو کي بې منزله کلي
 دا بې جرسه بې سالاره قافلې ژاړمه

دلته په غېږ کي د ساحل د سودايي په رسم
 په توپانونو کي بېړۍ وينم څپې ژاړمه
 د خيال پر کورمي د مرميو بارانونه اوري
 موري کابل مي اور اخيستی دی لمبې ژاړمه

موري د تورو ميدانونو ته ورتللای نه سم
 د فرشتو په شاني ميندي ژړولای نه سم
 زه د بازانوله خالي څخه راغلی نه يم
 مرگ د کوترو په سپلونو گډولای نه سم
 ماستا په غېږه کي يوازي مينه وځکله
 اوس مي په وينو کي غضب راوينولای نه سم
 تاراته زر ځله کيسې د عرش د خداي کړي دي
 ياغي تندي مي بل څښتن ته لگولای نه سم
 تامي په وينه کي د ميني ډپوې بلي کړلې
 د چا د شپو بلي ډپوې خاموشولای نه سم
 ترڅو مي ستاد الاهو زمزمه غوږ کي گرځي
 د چاپه شونډو د لرونغمه وژلای نه سم
 زه دي د شنو جلگو شپيلو لره و روزلم
 ملامت نه يم که نن اور ته گډېدلای نه سم

که د غلیم په وینو سره توره می رانه وړله
 موري د ورور په وینو سره لاسونه نه لرمه
 که می د بنمن ته جنتونه سره تبي نه کړله
 د خپل بابا په هدیره کي لمبې نه کرمه
 که پر د بنمن باندي می میندي بوري کړي نه دي
 په خپلو کلیو کي د ساندو تخم نه شیند مه
 که د دوی کونډي می په وینو ژړولي نه دي
 د خپلو کونډو پر پورني یرغل نه وروړمه

که د ناموس د غلیم خويندي می سرتوري نه کړې
 پر غلیمانو می د خويندو ستر نه پلورمه
 که پاکه خاوره می په سرو وینو رنگینه نه کړه
 خپله کعبه د عرش د خدای د بنمن ته نه سپارمه

که می له وینو سره غاټول راټو کېدلي نه دي
 د خپل ټاټوبي پر گلخانگو مرمی نه اوډمه
 که می سینه په سرو گوليو غلبل کړې نه ده
 ستانازولي په ژوندوني گورت ته نه لېږمه

که خپل مورچل مي په سرووینو لمبولی نه دی
ستا د پلود د بنمنانو سنگر نه ساتمه

خم چي شنوا کړم د کړدو د کڼو غوږونه
لا مي په وینو کي بخري سته لا اور پاته دی
راپاڅوم له درانه خوبه دا ویده وگړي
چي په سینه کي د یوې غلبلې زور پاته دی
موري ایمان مي راته وایي چي سبا مي خپل دی
چي یې په غرو کي یو افغان پاته یو کور پاته دی

ویرجینیا ۵/۷/۱۹۹۸ د مورد ورځي په مناسبت

غزلي او سندري

يو ته نه يې پر هر چا مي شک پيدا سو
پر دنيا او مافيهامي شک پيدا سو
غل خو نه يې چي په نيمه شپه کي راغلي
د جانان خياله پر تا مي شک پيدا سو
کړی شپه شمع بلېږي پتن گرځي
پر لمبه او پر بورا مي شک پيدا سو
هر کلنگ سود فرهاد په نامه پورته
پر مجنون او پر ليلا مي شک پيدا سو
د جلاد پر بانو او بنکه راښکاره سوه
پرازل او انتها مي شک پيدا سو
د ابليس پر گوتو ستري تسپې اوړي
پر قسمت او پر قضا مي شک پيدا سو
شيخ په لوړيره د حق نارې وهلې
د منصور پر مدعا مي شک پيدا سو
نن زاهد له جهاني سره ژړله
پر هر قول او رشتيا مي شک پيدا سو

ويرجينيا ۱۱/۲۱/۱۹۹۷

چي د حسن شور ماشوريې محشرو سو
په کاږه کاته يې کورد مجمرو سو
چي په ذکر يې خلوت بتکده کيږي
د هغه صنم په ياد مي ځگرو سو
چي د زلفو شپې يې خال په غېږ کي واخيست
د فلک په شبستان کي قمرو سو
تبسم يې د غوتيو خوله کړه پټه
د ښکلا هجوم يې کورد آذرو سو
نيم سپر ابيې د لاله سينه داغي کړه
د فردوس په ځم کي جام د کوثر و سو
چي په توريې جهاني د وېځ ته کش کړم
د هغې ميني په اوريې منبر و سو

کابل پښتو ټولنه ۱۳۵۴ لمريز کال

په ویر کي د بېلتون چي په غوغا راسره نه سې
منصوره چي شریک مي په لیلا راسره نه سې
ما پرېږده چي مي اوښکي د تقدیر پر لمن خاڅي
تر سترگو دي واری سم په ژړا راسره نه سې
جانانه زما جنون ته ازل هسي لېونی دی
ملگری په سفر کي د صحرا راسره نه سې
له سترگو یې بېرېږم هسي نه نظر مونه کي
په مخ کي د رقیب چي په خندا راسره نه سې
جنونه که په غاړه کي گرېوان درته په کاردی
زما شپې د لېو تنوب دي چي تنها راسره نه سې
زخمونه پښتانه دي مالگي لپي لپي راوړه
قسمته مروره چي پخلا راسره نه سې
د سترگو اشارو ته د رقیب سترگي څلور دي
ما ستا په تهمت وژني ته رسوا راسره نه سې
نصیب رنځوري شپې د جهاني په نامه کښلي
طبیبه ته بد نامه په دوا راسره نه سې

۱/۱۵/۹۴

پناه ته له ناکامه توپانو راوړی یم
ملګرو دې محل ته زلزلو راوړی یم
صیاد مي پر زځېروي باندي مين سو توره بخته
قفس ته مي خوږمنو غلبلو راوړی یم
قسمت مي له وزر سره اورو نه دي ګنډلي
یارانو دې انگار ته زولنو راوړی یم
یوه شېبه مي پرېږده زنگوم ستړي خوبونه
ساحله تر لمني دي څپو راوړی یم
کلونه لکه اوبنګي د ګرېوان پر لوري ولاړل
مرګیه نن دي غېږي ته سلګو راوړی یم
زخمي اوبنګي مي نه دي د ناسور له پرهارونو
دیدن ته دي حبیبه بهانو راوړی یم
دالار مي د ښو په څو کونه ده پیدا کړې
جانانه تر منزله دي سجدو راوړی یم
لاولي مي په لاس کي پېمانې په کانو ولې
زاهده دې مقام ته خو توبو راوړی یم
سرابه جهاني دي په دام نه دی کښوتلی
کوثر ته د نصیب هېرو وعدو راوړی یم

نصیب د تورو شپو مي د دې ښار لیدلی دی
 دارنگ مي په تندي کي د رویار لیدلی دی
 په کومه ژبه وستایم د تورو زلفو څو کي
 د خیال په خزانو کي مي ښا مار لیدلی دی
 ملگرو د خوبونو تعبیرونه به مي څه وي
 په صف کي د یارانو مي اغیار لیدلی دی
 تر څو په پلونو پټوې د رقیب سیوری
 جانانه مایې پل پردغه لار لیدلی دی
 لازماله ستوني ولي د هوس ترانې غواړې
 شهباز مي ستا په کلي کي سنگسار لیدلی دی
 له هوډه به وانه وړمه زاهده مروره
 ما ستا په جتنو کي انگار لیدلی دی
 پر لاس د جهاني دي ولي ستړي کره فالونه
 پر پانه د ازل مي قسمت خوار لیدلی دی

واشنگټن ډي سي ۹/۲۹/۱۹۹۷

د وينبو شپو زړه كي لمبې تېرېږي
بيا د يادونو قافلي تېرېږي
بوډۍ ځواني مي په نظر نه ورځي
بنكلي په وار جوپې جوپې تېرېږي
باده د خداي دپاره تم سه دلته
تر پلواندي پښتنې تېرېږي
ورو ورو د اوښكو په گامونو راځه
ستا د خيالونو جنازې تېرېږي
مرگه ظالمه چي نظر مي نه كې
څو بنكلي شپې لكه شپې تېرېږي
د افلاطون هنره تښتې ولي
د لېونيوزولنې تېرېږي
شيخه غوږونه دي كانه گرځوه
د مطرب گوتو كي نغمې تېرېږي
زاهده سرترونو كه سترگي سولي
د بنكليو نجونو سلسلې تېرېږي
جهاني بيا كله توبې ماتوو
زلمي كلونه لكه شپې تېرېږي

واشنگټن ۱۹۹۷ د ډسامبر د پرشمه

ملگرو خوبه د خمونو لاري بندي سولې
 پرتېو شونډو د جامونو لاري بندي سولې
 فرهاده اوس به د شپړيني مزل چېرته وهې
 پر کلنگونو دي د غرونو لاري بندي سولې
 پر خزانه د بنامارانو پييره ودرېده
 راځي په غلاد ديدنونو لاري بندي سولې
 سوږميه اوس د افسانو تخمونه چيري لونې
 چي د کيږدي د ما بنامونو لاري بندي سولې
 زلمي به نه شمېري لحظې د انتظار پر گوتو
 چي پر پېژوان د گودرونو لاري بندي سولې
 نور دي درخوپه نقابونو کي ځواني تېروي
 د آدم خان د ربابونو لاري بندي سولې
 د سيتارونو له خالي کوگله ساندي اوري
 د ترانو پر شهبازونو لاري بندي سولې
 نسيم پرون د پسرلي جنازه وايستله
 زموږ په وطن کي د گلونو لاري بندي سولې
 پتنگه بل چيرته سینه پر لمبه و سوله

زموږ پر ماښام د پانوسونو لاري بندي سولې
سپرليه غېږه کي دي وساته ځولۍ گلونه
پر دې پېديا د بهارونو لاري بندي سولې
له خزانو نو تورېدلی بلبل نه راځي بيا
پر دې چمن د بهارونو لاري بندي سولې
جهاني ستايې په تندي کي دي زخمونه کښلي
چي پر طبيب د مرهمونو لاري بندي سولې

واشنگټن ډي سي ۸/۳۱/۱۹۹۸

درد مي له سيني نه بهر چرته ځي
ستاد تورو سترگو اثر چرته ځي
زه په خپل اختيار درته راغلی يم
نور له دې زندانه خبر چرته ځي
ميني ته ولاړ دي جالادان د وخت
بنكلي به پر لورد ګو در چرته ځي
شېخه ريشتيا وايمه معذوريمه
ډله دشيطان كي كوثر چرته ځي
خدايه داسزا د کومي ورځي ده
شپوله پاسه شپې دي سحر چرته ځي
زه خويي ګرېوان مخي ته نه وينم
خدايه دا د اوښکول ښکر چرته ځي
ژوند له حادثو سره پييلي دی
دلته له ساحله خطر چرته ځي
خوبه جهاني له لاري وګرځي
ستا په نوم ليکلی سفر چرته ځي

ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۵/۱

د بڼو پر څو که ژوند دی پاتېدلای سم که نه سم
لکه اوښکه پر بارڅو دي رغېدلای سم که نه سم
د سرکښي ځوانۍ باز مې په رضا دام ته درلو پړي
پټ په خیال کي دي په زلفو زنگېدلای سم که نه سم
د پردۍ نشې مستي ده چي په سترگو کي یې وینئ
شپه لا ځوانه ده یارانو نور چنبلاى سم که نه سم
د اجل قاصد راغلی د ځوانۍ پولې ته پرېووت
وايه بیا دي نرۍ شونډي مچولای سم که نه سم
د تقسیم په آینه کي ځان ته گورمه تاوینم
د تقدیر له ځنځیرونو خلاصېدلای سم که نه سم
ستا محفل کي شمع نسته زما وزري لمبې غواړي
دایو څو خاموشي چيغي درلېدلای سم که نه سم
چاپرون راته ویله چي شهباز خاورو ته سپاري
د مستۍ په هدیره کي نڅېدلای سم که نه سم
د ورځي خیالونه مړه سول جنازې یې اوښکي یووړې
څه دي رایه ده زاهده سوځېدلای سم که نه سم
د مورچل د پېغور غشو دواړي سترگي راړندې کړې
پښتنې نور دي پلو ته درکتلای سم که نه سم

د خواني. مستي شېبې مي د ديدن سراب الوی کړې
په کوڅه کي دي جانانه بنځېدلای سم که نه سم
هسکه غاړه د غرور مي د تسليم په توره پرې کړه
جهاني دي اوس قدم ته پرېوتلای سم که نه سم
واشنگټن ډي سي ۱۱/۱۲/۱۹۹۶

دامیکده په نڅېدلو ارزي
ساقی دا جام دي په چنبڼلو ارزي
چي لېوتوب ته عقل و تخنوي
دا زولنې په شرنگېدلو ارزي
چي زړه ته خیال د سرکو شونډو راوړي
دا شنې پیالې په تشولو ارزي*
چي توروې د کوڅې کاني شگي
دا سوي چيغي په وهلو ارزي
چي یې کیسې د مینې تخم کړي
هغه وزرپه سوځېدلو ارزي
د کوه طور دلاري سترې نکل
جانانه ستا په اورېدلو ارزي
ستاله خوږو خوږو پلمو وگرځم
وعدي دي ټولي په منلو ارزي
ستا په جلوه د سوځېدو په امید
ژوندون په تمه تېرولو ارزي

* حمید:

دا زما له غمه شین زړه پکې خیال د یار د شونډو
هسي رنگ زیب و زینت کا لکه می په شنه پیاله کي

چي جنازه مي ستا کوڅي ته دروږي
دا انتظار خو په کولو ارزي
مرگه ايله اوس يې په قدر پوه سوم
دا توري شپې په سپينولو ارزي
چي جهاني د جانان غېږي ته وږي
هسي خوبونه په ليدلو ارزي

واشنگټن ډي سي

۱۱/۱۶/۱۹۹۷

د جانان په تور اغيار نيولى ښه يم
ستا محفل كي لکه خار غندلی ښه يم
ماته مه ښيه نڅرې د پارو وگوانو
زه د تور و زلفو مار چيچلی ښه يم
د سجدې تمه به نه کوي نمروده
زه خلیل يم په انگار سوځلی ښه يم
زما يوسفه سرمي زر ځله در جارسه
په بازار كي خريدار منلی ښه يم
کاهي مه راته رانېکاره لېو تنوبه
د دې ښار څخه هوښيار وتلی ښه يم
چي اوبه مي د اغيار په کوثر نه کې
په سراب كي انتظار وژلی ښه يم
زه يې پېژنم رقيب دی طيب نه دی
مرهم ليري که پرهار خوړلی ښه يم
د بد مستوله مستيه مي زړه شين دی
انجمن كي دي خمار وهلی ښه يم
جهاني ته لاري مه گوره د تېښتي
زه د حق په نوم پردار ختلی ښه يم

ویرجینیا ۱۹۹۷/دسامبر ۲۰

جانانه زړه مي ستا کوڅې ته له درتلو صبر سو
ستا په انگرې کي مي تندي له لگېدو صبر سو
زما له زلميو ورځو ولي کساتونه اخلي
بودی زاهد په سپينه بیره له توبو صبر سو
چي دي محفل کي له پانوسه لمبې وشرلې
پتنگ تياره کفن کوي له سوځېدو صبر سو
چي جنازه دي د مطرب له کوره پورته کړله
شهباز نری فرياد کوي له شرنگېدو صبر سو
اوس مي د بنار په دروازو کي کاهي نه پېژني
عقله راځه چي لپوټتوب له زولنو صبر سو
نور به مي سيوری د رقيب توري ته نه وي ولاړ
کيسه مي هېره که زما نکل دي له شپو صبر سو
زه دي له بناره جهاني رنگه راووتلم
ستا په مالت کي مي آواز له خپرېدو صبر سو

ويرجينيا ۵/۱۶/۱۹۹۸

چي گوندي ته مي راغلي د غروردي
دا فلک لکه چي زما سره تربوردي
چي سجده يې د غرور له زور تېښتي
نن له هسکه گدايي کوي مجبوردي
خه لمبې لمبې نارې وهې آسمانه
دا وطن چي پيدا سوي دي تنوردي
دلته هره زولانه کي مجنون اوسي
هر آواز چي دررسيږي د منصوردي
ياد دار له سره چيغي پورته کيږي
يا موسي پرکنگره د کوه طوردي
خوني نه يم پښه نيولي چي رانه سې
دامي لاس د خپل قاتل په وينو سوردي
ستا د توري ترسايي لاندي زمري سو
رقيب کله دونه نردونه باتوردي
د رقيب کوثر مي ليري که له مخي
د رويار په خوله انگار راته منظوردي
عزراييله لاس دي جار سم مهلت راکه
د رقيب زکندن وينمه ضروردي

په تسل مي علاج نه کيږي يارانو
چي طبيب مي له کتو څخه معذور دی
جهاني له يوه غشي فرياد نه کړي
دلته هر زخم چي اړوې ناسور دی

واشنگټن ۹/۲/۱۹۹۸

يوه لحظه دي مخ ته ودرېدم خدای په امان
 پردېسو هیلو ته مي وژېدم خدای په امان
 زه لکه اوښکه بیا مي تمه د راتللو نسته
 پر بنایسته بار خو دي ورغېدم خدای په امان
 که مي غرور که مي ځواني وه نذرانه مي کړله
 پښو ته دي ولوېدم وژېدم خدای په امان
 ستا د شغلې بلاگردان سوم د پتنگ په رسم
 تر سر دي وگرځېدم وټپېدم خدای په امان
 ستا د نامه مینه مي وکرل د مرگ تر پولو
 د دار په پرې درته ونځېدم خدای په امان
 پر سر مي بلي کړې لمبې چي لاري ورکي نه کم
 چرته پردي ولات کي وسوځېدم خدای په امان
 زه د گلونو په بستر کي نصیب نه منلم
 لکه شبنم درخڅه وغورځېدم خدای په امان
 پوه سوم چي نوري مي د پلونو نخښي پاته نه دي
 زه لکه سیوری دلته وهستېدم خدای په امان
 بیا به مي نوم د چا ماشوم خو بونه نه زنگوي
 لکه کیسه له یاده ووتلم خدای په امان
 نور جهاني ستا د محفل د یادولو نه دی

يوې برېښنا په شاني وځلېد م خداى په امان
ويرجينيا ۷/۲/۱۹۹۵

خالي دي ميكدې نه سي چي زه بيرته راءم
خماري دي پيالې نه سي چي زه بيرته راءم
يوسف مي د خوبونو د تعبير پر لارو ورك دى
رنا ورځي دي شپې نه سي چي زه بيرته راءم
لسنكر د رقيبانو مي په سترگو دى ليدلى
كوڅې دي هديرې نه سي چي زه بيرته راءم
قاصد راته ويله چي زما مينه دي پردى كړه
پنبېماني دي وعدې نه سي چي زه بيرته راءم
وعده مي په سكروټو كي منزل ته رسېده وه
دا سرې لمبې سرې نه سي چي زه بيرته راءم
قسمت مي وزرونه ستا محفل كي دي سوځلي
دا شمعي دي تيارې نه سي چي زه بيرته راءم
جنون مي ستا په كلي كي باران د كاڼو غواړي
خالي درنه كوڅې نه سي چي زه بيرته راءم
جانانه ستا په سترگو لنډوم دا توري لاري
تياره درنه ډېوې نه سي چي زه بيرته راءم
پر سر در سره ځمه چي تنها مي خوشي نه كې
رواني قافلې نه سي چي زه بيرته راءم
ازل او جهاني دى لېوتوب سره منلى

بېغمه زولنې نه سي چي زه بيرته راحم
واشنگتن ۶/۲۸/۱۹۹۷

خمار مي نه ماتېږي شرابونه بېگانه دي
 ساقي راته اشنا دی خو جامونه بېگانه دي
 پېنېمانه درته نه يم بدگومانه راته نه سې
 جنونه ته مي خپل يې ځنځيرونه بېگانه دي
 سجدې ته يې د يار کوڅې ته نه يم بللی
 پردی قاصد راغلی پېغامونه بېگانه دي
 پتنگ په دې محفل کي وزر نه سي خپرو لای
 لمبې پکښې سرېږي پانوسونه بېگانه دي
 دې ښار کي ربابونه د سنگسار په غېږ کي غواړه
 نغمې گوتي کي ژاړي شهبازونه بېگانه دي
 لښکر د غمازانو دي له کومه رابللی
 جانانه ستا په کلي کي مي پلونه بېگانه دي
 چي زما د لېونو چيغو جواب ورسره نسته
 يا زه يم بدل سوی يا دا غرونه بېگانه دي
 غرور مي له ناکامه تش آسمان ته کچکول نيسي
 ازل خوداسي نه و قسمتونه بېگانه دي
 ستا دم د مسيحا دی زه منکرور باندي نه يم
 طبيبه لاس دي جار سم پرهاړونه بېگانه دي

سجدې د جهاني پرتندي مه غواړه زاهده
په دې سرکښه ښار کې محرابونه بېګانه دي
ویرجینیا ۲۲/۶/۱۹۹۷

خوب مي ليدلى دى سبا رقيب ان كډه كوي
 زما د جانان د كوڅې ټول غمازان كډه كوي
 سترگو ته راغله جل وهلي مېلمانې خيالونه
 د پښتنو او ښكي د زوره گرېوان كډه كوي
 يادې قسمته بدلوم يا به تندي ماتوم
 چېرته چې ځم له هغه ښاره خوبان كډه كوي
 گوره چې عقل د جنون جامې په غاړه كړلې
 د لېونيوله مستيه رندان كډه كوي
 زه پوهېدم چې اسوېلي مي بې اثره نه دي
 هغه دى ورو ورو له ساحله توپان كډه كوي
 چا خو به چېرې د سنگسار خبرې كړي نه وي
 چې د مكې له ښاره ځغلي شيطان كډه كوي
 يارانو راسى تماشي د رياكارو وكړي
 زموږ له كوڅې نه خرڅه پوښ زاهدان كډه كوي
 قسمته چېرې د سكر وټو ځنځير وشرنگېدئ
 چې مي د حق له چينغو تښتي آسمان كډه كوي
 جهاني زېرى مي درباندي رويبار خط راوړي
 ستاله سوځلي گلستانه زاغان كډه كوي

دارو مي درنخونو مسيحا راته راوړي
 خبرچي مي د كلي د اشنا راته راوړي
 ازل مي ستا په لاره كي غرور قرباني كړي
 سجدې به مي تندي ته خامخا راته راوړي
 له سترگو د قاصد مي معلومېږي تعبيرونه
 خولي مي د خوبونو نيمه خوا راته راوړي
 منصوره ككړي مي د قسمت پر لاري رغړي
 د حق چيغي له داره هر سبا راته راوړي
 آسمان سړي ته گوري بيا جامې كي ورته جوړي
 مجنون يمه ملگرو چي ليلا راته راوړي
 يو نور مي په تياره كي دي ليدلي نه پوهېږم
 كلیم له كوه طوره زېري ستا راته راوړي
 يوسف رنګه به عمر جهاني زندان ته يوسم
 داتور مي په نصيب دي زلېخا راته راوړي

ويرجينيا ۵/۱۷/۱۹۹۸

د رقيب سيورى د جانان په آشيانه كي وينم
مرگه تصوير دي د خپل ژوند په آيينه كي وينم
د جنتونو له تصويره دي اورو نه خاڅي
د لمبې عكس په نصيب د پروانه كي وينم
ماشوم زړگى مي د دروغو په وعدو غولوي
له هر پيمان سره ماران په خزانه كي وينم
تاله غمازه سره زما پر لپو توب خندله
زه افلاطون د خپل جنون په زولانه كي وينم
دُرې دي ولي د پر هېز په نامه سترې كړلې
د قدم نخښي دي په لار د ميخانه كي وينم
د حسن ربه د هنر گوتي يې غوڅي كړلې
د انځورگر سترگي ړندې په جېلخانه كي وينم
خدايه ټولۍ د بلبلا نو چپري و كوچېدې
د زاغ منگولي د غوټۍ په گرېوانه كي وينم
هغه دي بيا يې له كوڅو څخه رندان وايستل
پير مغان سر پر زنگون په ځمخانه كي وينم
د جهاني پردېسو هيلو قصابې و لي
لستونې خپل دى تنغ په لاس د بېگانه كي وينم

زما د سوي کور نکلو نه چي راځي پرېږده چي راسي
د قاصد په خوله او رونه چي راځي پرېږده چي راسي
بتخاني به نسکورېږي خليل نه سي ستنېدلای
د نمرود ياغي او رونه چي راځي پرېږده چي راسي
زه او ته شينکي آسمانه ازل ډېريو از مېيلي
ستا د لوري توپانونه چي راځي پرېږده چي راسي
له فرياده بېگانه دي دا سينې دا پرهارونه
رقيبان کاري زخمونه چي راځي پرېږده چي راسي
دې وطن کي له نسيمه د گلونو بستر هېر دی
د خزان وحشي بادونه چي راځي پرېږده چي راسي
له توپانه دي لږ زېږي په حرم کي محلونه
کنډوالو ته سېلاوونه چي راځي پرېږده چي راسي
له پېړيو انتظار دي هديرې او لحدونه
غمازان او تور پوځونه چي راځي پرېږده چي راسي
نن به بيا امتحان اخلي زمانه په زړه سنگينه
د سکرو ټو بارانونه چي راځي پرېږده چي راسي
دا وطن د منصور نه دی په رضا چي دار ته خيژي
جلادان تېره تېغونه چي راځي پرېږده چي راسي

دې خُتن کي به یارانو قافلې تللې د مشکو
د باروتو کاروانونه چي راځي پرېږده چي راسي
جهاني چي ترانو دي مستوله پایکو بونه
نن د وینو غزلونه چي راځي پرېږده چي راسي

ویرجینیا ۶/۹/۱۹۹۸

زه د لېوتتوب او زولنود ښاره و و تم
 نه يمه منصور د غر غړو د ښاره و و تم
 څوک مي په جونگره کي بې سوره نغمه نه اوري
 ماته سوه شپېلی د ترانو د ښاره و و تم
 نن به مي رقيب د تومتونو ځولۍ چپري وړي
 زه د گودرونو او بنگړو د ښاره و و تم
 ماته د سفر د سختو لارو تونښې مه گوره
 او ښکه غوندي ولاړم د لېمود ښاره و و تم
 زما د پلونو نښي د اغزوله څنگه مه څاره
 بوی رنگه پردی سوم د غونچو د ښاره و و تم
 نور مي د خيالونو د ټالونو غېټه مه بوله
 نکل و مه هېر سومه د شپو د ښاره و و تم
 څه د توپانونو بېړۍ څه خداي دي ملگری سه
 پرې مي پرده ساحل ته د څپو د ښاره و و تم
 برخه د جنون مي د قسمت په کور کي خواره وه
 مينه د فرهاد و مه د غرو د ښاره و و تم
 نوري جهاني ته د پانوس خبري مه کوه
 نه و مه پتن چي د لمبو د ښاره و و تم

ساقی تشو جامونو ته راځې که نه راځې
 خمارو قسمتونو ته راځې که نه راځې
 شپږینه بهانه ده و عدې ټولي ازلي دي
 فرهاده کلنگونو ته راځې که نه راځې
 اغزي دي د تناکو رنگولو ته راوړي
 مجنونه دې دښتونو ته راځې که نه راځې
 پروډي پراوړو باندي خرڅه نه ټینگېدلې
 زاهده نن ځمونو ته راځې که نه راځې
 شگون د بېلتانه دی تیارې وینمه په خوب کي
 یوسفه تعیرونو ته راځې که نه راځې
 پښتو مې له کچکوله سره نه سي گرځېدلای
 طبیبه پرهارونو ته راځې که نه راځې
 منمه چي ځواني مې په خیرات منظوره نه سوه
 رویباره جوابونو ته راځې که نه راځې
 د عقل زناړونه مې تسبیح کړې د شېخانو
 جنونه ځنځیرونو ته راځې که نه راځې
 یوازي جهاني د حق په نوم غرغړه کيږي
 منصوره سنگسارونو ته راځې که نه راځې

شمع مڙه سوه شپه تياره خونه سوه توره
 ولي نه وزې پتنگه له دې كوره
 قلندر غوندي مي تورپه ژړا سپين كړل
 د مير احوال رانه غي له لاهوره
 ما په بيه د جنون دى رانيولى
 ته مي څنگه بېروې له هغه توره
 تر چارچوبه مي سجدې وړپسي وروړې
 لاهنوز وتلى نه يم له پېغوره
 له محفله مي گيله نسته يارانو
 له آسمانه مي كاسه راځي نسكوره
 سپيني شپې مي د مزار له ډپوې بڼكاري
 مرگه ولي نه شرمېږي زماله گوره
 لازگېروى د جهاني اورېدل كيږي
 د خوږمنو مېنه ونه گڼي توره

ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۴/۱

علاج د تورو شپو ته مي سبا کله راځي
 زخمو نه مي ناسور سول مسيحا کله راځي
 پر لار د انتظار مي دي لېمه درته فرش کړي
 رويا به جوابونو لره بيا کله راځي
 په تمه دديدن مي سپيني ورځي کړلې توري
 رنډې مي سولې سترگي په ژړا کله راځي
 په نوم دي د تورو مخو غمازانو مرکې دي
 جرگو ته د خيالونو مي ريشتيا کله راځي
 د وصل په وعده دي اوبوم تېري کلونه
 د عمر مسافره پردې خوا کله راځي
 د توري تيارې ستوني ته وروستۍ لمبې خڅيږي
 د مينې امتحان لره بورا کله راځي
 د حق چيغي دي ولي دي په ستوني کي نيولي
 منصوره غرغړې سوې نيمه خوا کله راځي
 غرورد جهاني مي نذرانه دی درته ايښی
 نصيبه پردې لاره به پخلا کله راځي

واشنگټن ډي سي ۷/۲۰/۱۹۹۷

ماتم دی په دې ښار کي جنازې دي چي راځي
 خالقه ورځي څه سوې توري شپې دي چي راځي
 دا کاني د غضب يوازي زموږ پر کلي اوري
 انصاف څه سو آسمانه زلزلې دي چي راځي
 د اورد پاسه اوردی سره ورک نه سو جانانه
 دالومي د شيطان دي و سوسي دي چي راځي
 پر څه دي سترگي سرې دي ساحل نه دی لا راغلی
 لږ صبر سه توپانه لاڅپې دي چي راځي
 بلبلو باندي اوري آفتونه لکه غشي
 پاتاد ترانوده غلبلي دي چي راځي
 سفر دی بدل سوی منزلونه ناشناډي
 پرتورو رباتونو قافلې دي چي راځي
 محفل به رنگين نه کي دا سوځلي وزرونه
 د شمعي جنازې ته پروانې دي چي راځي
 د عقل بند پوانو د حساب کړۍ ماتېږي
 جنون مو مبارک سه زولنې دي چي راځي
 د حق د لېونیو نندارې ته ځي وگړي
 منصور میدان ته بيايي غرغړې دي چي راځي

زلمي زلمي کلونه جهاني قبرته توی سول
د ساندوله کوگله زمزمې دي چي راځي
۷/۵/۱۹۹۷ واشنگتن ډي سي

چي پانوس له سوځېدو سره اشنادى
دا پتن د دې لمبو سره اشنادى
زما د خيال و زرتۀ مه ايرېده دامونه
دا يوسف له زندانو سره اشنادى
چېرته بل وطن كي و كره سېلونه
زما كورگي له نړېدو سره اشنادى
سل فرهاده يې له هرگړنگه زيرې
دغه غر له كلنگو سره اشنادى
له جرسه يې راځي بڼغ د پېړيو
داربات له قافلو سره اشنادى
زما د صبر لښكرو لي جنگ ته بولې
دا پلتن له ماتېدو سره اشنادى
له شهبازه يې لاولي ساندي غواړې
رباب تش له شرنگېدو سره اشنادى
پكښي نه سړوي رنگ شهيد ويني
دا انگړ له جنازو سره اشنادى
د جلاد رحم ته مه اړوه سترگي
هغه تېځ له دې كتو سره اشنادى

د آرام ساحل ته لار د خضر نسته
سمندر له توپانو سره اشنادی
جادوگر آسمانه لومي دي کړې نوي
جهاني دي له دانو سره اشنادی

واشنگټن ډي سي ۷/۲۷/۱۹۹۷

ساقی پیاله می ډکوه که نه وي ځم درڅخه
 ځمار می مه راویښوه که نه وي ځم درڅخه
 زه سیلانی د جمال نه یم لمبی مه سپموه
 وزر می ژرته کوروه که نه وي ځم درڅخه
 ما ته ازل ستا په کوڅو کی لېو تنوب لیکلی
 زولنې مه ایساروه که نه وي ځم درڅخه
 زخمونه ستا د نامه ذکر ته پاللي ښه دي
 طیبیان مه را خبروه که نه وي ځم درڅخه
 زه ستا د مینې په تور کله چا نیولی نه وم
 رقیبان مه پلمه کوه که نه وي ځم درڅخه
 پښتنه مینه می له سواله سره نه جوړیږي
 غرور می مه را ماتوه که نه وي ځم درڅخه
 د ژوند سراب تېرو مزلونو ته راوړی یمه
 مرگیه ځان تیاروه که نه وي ځم درڅخه
 زه دي د وصل په خوبونو زنگېدلی ښه یم
 داشپه می مه سهاروه که نه وي ځم درڅخه
 نن جهاني د رقیبانو په سیالي راغلی
 دا ځل می مه آزاروه که نه وي ځم درڅخه

ويرجى ١٢/١٢/١٩٩٥

د وطن ترانه

گران افغانستانه تا به بیرته موږ ودان کو
 لوږ به دي نښان کو
 کور به دي د سولي درنه ورک به د ښمنان کو
 لوږ به دي نښان کو
 زما گرانه وطنه ته خو کورد عظمتونو یې
 مېنه د مېړونو یې
 حاله د اکبر او مسجدی د میدانونو یې
 کورد توپانونو یې
 بیا به دي وطنه افسانه د دې جهان کو
 لوږ به دي نښان کو
 ستا هغه بچي دي چي نیولي یې ملکونه دي
 وړي یې جنگونه دي
 نوم د احمد شاه دي لږ زولي هیوادونه دي
 پاته یې نکلو نه دي
 نوی به تاریخ د پاني پت او اصفهان کو
 لوږ به دي نښان کو
 ستاد گل سرخ لمن به ډکه له گلونو وي
 جوش به دي سیندونه وي

بيا به دي په غاړو کي شرنګی د املونو وي
 دغ به د سازونو وي
 بيا به دي ړانده په غبرګو سترګو غليمان کو
 لوړ به دي نښان کو
 ستا پرپاکه خاوره چي راځي دلته سرونه خوري
 زړه باندي زخمونه خوري
 دلته د بازانو په ځالي کي تيند کونه خوري
 ويني خوري دردونه خوري
 ستاد سر خيرات به ډلي ډلي رقيبېان کو
 لوړ به دي نښان کو
 ستا پرپاکه خاوره چي ګولی دي اورولي چا
 هغه دی د ښمن زما
 ستا په جنتونو کي مرګونه چي کرلي چا
 خپل به نه سي زما او ستا
 څو چي د سيالانو په ټولي کي دي روان کو
 لوړ به دي نښان کو
 ګران افغانستانه نور به نه يې د خوارانو کور
 وران د غريبانو کور
 نور به دي څوک نه بولي د کونډو و یتيمانو کور
 ړنگ د شهيدانو کور
 جوړ به دي وطنه د عمرو خيرې ګرېوان کو

لور به دي نښان کو
 بيا به له آمو تر ارغسانه شنه دښتونه وي
 مست به يې گلونه وي
 يو به له پنجشېره تر هراته اولسونه وي
 يو به يې پوځونه وي
 تاج به د لعلونو درته جوړ د بدخشان کو
 لور به دي نښان کو

واشنگټن ډي سي ۱۱/۱۷/۱۹۹۷

د نغمې قبر

ما به گړپوان په سړاوه او بڼکومې اور واخيست
 لمبو يې زور واخيست
 ما هغه اور نه وو ژلی چې يې نور واخيست
 لمبو يې زور واخيست
 رویباره پوه سوم چې مې ښار د هستېدلو نه دی
 زما د لیدلو نه دی
 د ژوند خیرات مې نور د چا د قبلېدلو نه دی
 د اخیستلو نه دی
 ما لېو تنوب ته په پردی کوڅه کې کور واخيست
 لمبو يې زور واخيست
 چا ویل اوس هلته یاران پر شمع نه ټولېږي
 پروانې نه سوځيږي
 اوس د ساقی له پیالو رنگ د مستۍ نه پاڅيږي
 ځواني یې نه نخيږي
 د تورو شپو اجاره دار له ورځو شور واخيست
 لمبو يې زور واخيست
 چا ویل نور د مطرب گوتو کې شهباز نسته
 ژبه د ساز نسته

شرنگ د نغمې شورد بلبل د راز و نیاز نسته
 د چا آواز نسته
 وایي برات له جنازې څخه پیغور واخیست
 لمبویې زور واخیست
 نور پر سور کیو شونډو ځوانی نغمې نه خوځېږي
 رنگونه نه بهېږي
 له خزانو نو تښتېدلي مرغۍ نه ستېږي
 گلونه نه غوړېږي
 وایي ملیاریې له کوڅې څخه نسکور واخیست
 لمبویې زور واخیست
 نور د آدم نغمو ته شپې د درخو نه سپینېږي
 نکلونه نه وینېږي
 د چندنې رباب له شوقه پردې نه څیرېږي
 افسانې نه جوړېږي
 د بزم شمعي له تیارې کفن په پور واخیست
 لمبویې زور واخیست
 نور مي د هیلو په کوگل کي شمعي نه بلېږي
 خوبونه نه تخنېږي
 د خیال وزري د جانان غېږي ته نه غوړېږي
 یادونه نه مسېږي
 راته تقدیر کور د توپان پر اوږو سپور واخیست

لمبويې زور واخيست
نه پرگودر باندي پېغلوتي نه منگي دي كتار
نه څوك د چا انتظار
نه جهاني ستاد سندرو هلته سته خريدار
نه دي آواز دی په کار
ما ځوانيمرگوارمانونو لره گور واخيست
لمبويې زور واخيست

ويرجينيا ۲۰/۵/۱۹۹۶

د شينډنډ فتح

زېرى راغى د اغيارو لښکرمات سو
پرچمن مي د زاغانو گذرمات سو
نوريي زما پر گلزارونو سيورى نسته
د ابلېس د وزرونو شهرمات سو
په شنه ډنډ کي سوي د زهرو اوبه وچي
د غماز لاس کي لوېدلى کوثرمات سو
خوله دي جار سمه رويي باره راته وايه
د رقيب په لږمانه کي خنجرمات سو
د خيالونو پر مزارمي جنډې ناڅي
د غليم په جنازو مي محشرمات سو
نن به زماله مستى خان ساتي آسمانه
د جانان پر مخ د بدو نظرمات سو
نور د چاله سترگونه دارم فلکه
په لېمو کي يې د قهرنشمات سو
ساقى نن مي ميخانه په اجاره ده
د واعظ د تودو چيغو اثرمات سو
چي په شپو پسي يې شپې راته کرلې
د زمان د تورتمونو مترمات سو

اوس نوبت د جهاني د پايكوبي دى
د رقيب په نوم ليكلې ساغرمات سو
۹/۳/۱۹۹۵ واشنگتن

مسافر خوب

برايي مي خوب ليدی چي مخ پر بنار خم
له پردی مېني پر لورد کندهار خم
په تندي کي مي سجدې ورته ساتلي
په زیارت مي د مسجد د مور او پلار خم
د زاغانو جنازې له باغه وزي
شین طوطي رنگه چمن ته په چيغار خم
پروانه يم پر زخمي گلونو گر خم
په لېمود رقيبانو لکه خار خم
د ازل وعده مي وړي د نصیب کورته
په اغزیو کي ور لغرم پر انګار خم
د رنځورو کنډوالو اسوېلي اورم
طیب نه يم تش کتو ته د پرهار خم
له زرینو پنځرو مي وزر خلاص کړ
سوځېدلي گلستان ته په اختیار خم
لانسکوري بنگلې په ساندو ژاري
لا تپوس ته د زخمونو د بیمار خم
لا شهیدي ويني خاخي له بگړيو
لا د مرګ د قافلو سره پر لار خم

لا یتیمو گرېوانو ته اوښکي گوري
لا زلميو هدير و ته په کوکار خم
لا زېږوی دی د قبرونو د جنلیو
لا د اوښکو د جرگو سره رویبار خم
نن له مخکي او آسمانه گيله منیم
چي د مستو ځوانیمرگو تر مزار خم
نور تر مرگه مروړیمه آسمانه
چي له جوړه دي پاتې ته د دلدار خم
جهاني لېونی مه بولئ یارانو
چي دیار کوڅې ته ځمه نو هوښیار خم

۴/۱۶/۱۹۹۶

محشر

شيخه مه رايه محشر دی مخکه سوخي آسمان سوخي
 خم له اوره سره چوي پيال له سوخي مستان سوخي
 د سکروټو مجمرونه د سينو گرداب ته لوېږي
 په دوښه کي پايکوبي ده خپه سوخي توپان سوخي
 د سومال له خمه اخلي نوش پر نوش وروستي جامونه
 د زردشت لحد او رواخيست خرقه پوش زاهدان سوخي
 مهارت د عمر غواړي په محفل چي ورگډيږي
 د پخو رندانو خای دی سست مذهب او ايمان سوخي
 دا مسلک د خرابات دی په هر خم کي خرابۍ دي
 حریفان پکښي غرقېږي ساقي سوخي رندان سوخي
 بدمستان دي هيا هو دی توبې سر پر سر ماتېږي
 چيغي ورغلي محراب ته توبه سوخي شېخان سوخي
 د مطرب گوتي نخېږي له شهبازه لمبې خاخي
 شوک تازه محفل ته راغی چي بورا ورته خان سوخي
 عقل لاره ورکه کړې د جنون غېږي ته لوېږي
 د مجنون حکم چلېږي دانا سوخي نادان سوخي
 جهاني لاري يې خاره هسي نه چي سره ورک سئ
 زمانه په زړه کېږه ده قول سوخي پيمان سوخي

کابل گذرگاه مارچ ۱۹۷۶

کیسی او نکلونه

ملک بلو خان

دې کيسې ته مي غوږ نيسئ هوښيارانو
 له ځوانۍ مي اورېدلې له پوهانو
 چي بدرۍ د بلو لور وه په کلونو
 مسافره له وطنه له دنبتونو
 نه خپلوان نه يې همزولي وه ليدلي
 نه سندرې يې د نجونو اورېدلي
 نه يې وروڼه نه يې خویندې ورغلي
 نه په ټول کي د خپلوانو يې خندلي
 نه خبره په واده د بسوگۍ وه
 نه کيسه چا ورته کړې د ابۍ وه
 ماشومان چي دې د کلي وه ليدلي
 زلمي سوي وه چنار غوندي ختلي

يوه ورځ بلوروانه کړله کورته
 خپل ټاټوبي د ابا، غېږي د مورته
 بدرۍ وکړه له بلو څخه پوښتنه
 ابانه يمه خبره له وطنه

نه خبره له احواله یم د نجونو
 نه کیسې دي چا راوړي دودونو
 نه خبره یم د چاله رنځورانو
 نه احوال راته معلوم د ماشومانو
 سلامت مي ټوله غوښتي دي له خدایه
 په وطن کي چي څه پېښ دي راته وایه
 بلو دواړه برېته تاو کړل ویل لوري
 ته اوس لورد بلو خان یې بختوري
 ستا بابا دی اوس ملک د غره د سمي
 چاته مه کوه خبري کمي کمي
 که څوک مري او که زندان ته روانېږي
 زما په خوله ټولي دعوي فيصله کیږي
 په وره خبره سوځمه کورونه
 او چي زړه مي سي بڅښم لوی گناهونه
 لاس تړلي خلک بیا یمه سرکار ته
 اشاره مي خپژوي وگړي دار ته

هم سید یمه هم خان یم هم هوښیار یم
 ته واهول مي غلامان زه یې بادار یم
 پروڼ خلک شرمېدل زما په پوښتنو
 نن روپی دي را رواني په لمنو

بدري، شنه د ژړا ولاړه ويل پلاره
 هديرې ته مي پرڅه بيايي له بناره
 ماوې زه به مي ديدن كوم د كلي
 مچوم به مي خپلوان او نازولي
 خپل كاله ته به ورځم پس له كلونو
 نندارې ته به ورځم د ځودرونو
 پر بام بوټو به مستي كوي پېغلاني
 تر سالو لاندې به پټي وي ناوياني
 بېرسري ماشومان به وي كوڅو كي
 شرميندو كي جينكي په دروازو كي
 ښځه به اورمه د وريود سپرليانو
 له گورم سره نارې د گوروانانو
 له دښتونو به راځي ښځه د لېوانو
 له كيږدي، څخه سندرې د كوچيانو
 د آدم او د درخونارې به كيږي
 ځوان مين به اوښكي خوري ورته زنگيږي

خوچي تاته ملكي ده رسېدلې
 پروطن مي د بلا ساهه ختلې
 زموږ په كلي كي څوك نسته ټوله مړه دي
 كه واړه دي كه ځوانان دي كه زاړه دي

خوبه ژاړمه د خپل اولس وگړي
خدای خومه وای را لیدلي دونه مړي
ته ورځه د وطن کانونه هدیرو ته
زه به پاته یم پردېسو ورځو شپو ته

ویرجینیا ۱/۱۹/۱۹۹۸

دوه ماران

هوښيارانو دي راوړي دا نكلونه
 پرې اوښتي دي وختونه او قرونه
 او سپدله دوه ماران يوه ځنگله كي
 خداى ورکړي عجائب وه صورتونه
 د يوه يې سل لکى. وې يو يې سرو
 د هابل يوه لکى. وه سل سرونه
 د يو سري مار خوراک يوه مړى. وه
 له ښکارونو به يې اخيستل خوندونه
 يو يې خوب يو يې خوراک يو يې آرام و
 په نصيب يې وې ښادى. او نعمتونه
 سرې شپې يې تېرولې په خپل غار كي
 تر غوړ لمر لاندې يې تل کول مزلونه

ځناوري يې له لکيو بېرېدله
 له هيټه به يې تښتېدل پوځونه
 د سل سري اژدها په کور كي غم و
 خداى ورکړي وه سل سره سل خيالونه
 څوک به وينس څوک به بیده څوک نا آرام و

چا په نیمه شپه کي غوښتله ښکارونه
 چي به ښکار د کوم یو سر خولې ته نژدې سو
 نورو ټولو به وهل ورته ټوپونه
 کله کله به ښکار پاته تر مایین سو
 دوی به یو پر بل کوله گوزارونه
 په یو تن کي سل سرونه سل غلیمه
 یو په بل یې ښخول تېره غاښونه
 نه سل سري اژدها په گېډه موړ سو
 نه یې ورک سول په سرونو کي زخمونه
 نه یې ولیده کراره ورځ په ژوند کي
 نه یې وکړل د آرامي شپي خوبونه
 یوه ورځ د لوی ځنگله په یوه کونج کي
 راښکاره سوې سري لمبې یاغي اورو نه
 وچ لاندې بوټي یې ټوله سوځوله
 له لمبو یې تر آسمانه تلل دودونه

هري خواته یې سکروټي غورځولي
 ورپسې وه د خزان وحشي بادونه
 ځناورو هري خواته کړلې منډي
 خلاصول یې خپل ځانونه اولادونه
 سل لکۍ په ځان پسې کړلې یو سري

په یوه تاخه یې پی کړله مزلونه
د سل سري اژدها پر کور ناوړین سو
هریو سريې هره خوا وهل زورونه
نه یوه له بله ځان سو خلاصولای
نه یوې خوا ته رهي سول ټول سرونه
په ځنگله کي سودا یو سل سري پاته
تور نصیب یې کړل په برخه دوېږخونه

۳/۲/۱۹۹۴ ویرجینیا

دارالمجانين

مايونکل اورېدلی دی یارانو
په مجلس کې د سپین ږيرو هوبنيارانو
چي يو وخت يوه وطن کې فالينانو
جادوگرو د عمرونو کوډگرانو
د وطن خلکو ته وويل خبرسئ
زموږ وينا ته ټول غوږونه سرا سرسئ
هسي نه چي بيا سبا به پنبېماني وي
د مرگونو او د ساندو ارزاني وي
چپاوونه د غلیم ناگهانې وي
شنه کښتونه سره تې وي ویراني وي
د قسمت سترگي نن زموږ پر لوري سرې دي
د آسمان په زړه کې بيا وينې فتنې دي

ژر به وسي پر دې محکمه بارانونه
لوړو څوکونه به راسي سپلاوونه
د آفت او به به ونيسي بنارونه
که شاهان دي که ويالې دي که سيندونه
چي هر څوک د دې او بونه سپرايېږي

په هغه ورځ به يې هوبن ورنه کوچېږي
 نه په دوست نه په دښمن به څوک پوهېږي
 نه ترڅه نه به خواره پرچا بېلېږي
 د ورور مړي ته به وېره خوله خنډېږي
 د عمرو نو لېوني به په شرمېږي
 د هغو ورځو امان غواړئ د خدايه
 موږ خبر کړاست نور نو ستاسي خپله رايه
 چا خنډل څوک يې خبرو ته حيران سول
 فالينان د ښاره ووتل روان سول
 ژر آگاه کړ وزيرانو او قاضيانو
 له دې رازه خپل پاچا د پاچاهانو
 پاچا وکيندل په قصر کي حوضونه
 د لاجورد ويې ورجوړ کړله فرشونه
 ذخيرې يې د اوبو کړلې تيارې
 ورته نه وې د باران د څاڅکولاري

ويل پرېږدئ که باران د پاسه راسي
 او کيسې د فالينانو هم ريشتيا سي
 په امان به وزيران پوځ او پاچا سي
 لېوني به د انور خلک شا وخوا سي
 يوه ورځ پر آسمان راغلي توري لري

وړانگي پټي سوي د لمر زريني ژري
 تور پلو پر سپينه ورځ باندي راخپور سو
 د تيارو په غېږ کي ډوب کلي او کور سو
 له آسمانه اورېدله بارانونه
 په شپلو کي سول روان ياغي شپلونه
 د آفت له اوبو ډک سول ټول کونجونه
 که شاهان وه که ويالي وې که رودونه
 په سبا چي لمر راپورته پر آسمان سو
 بيرته خيري د تاريخي شپې گرېوان سو
 بيا نسيم کړلې خپرې پستي وزري
 بيا بورا سينې ته سيخ کړلې نيشترې
 بيا آسمان کړلې را توي زريني وړانگي
 د بلبل نغمو ته مستي سوي گلخانگي
 بيا سباد پرون وکيندل قبرونه
 بيا د ژوند سره ملگري سول گامونه

نابيره سوه غوغا د انسانانو
 کلي کور او بنار سو ډک د لېونيانو
 څوک سپاره دي يو د بل پراوېو باندي
 څوک په سرو وينو کي لژند دي نور خاندي
 څوک د وېري دي پراته تر خاورو لاندي

څوک غورېږي څوک ناحقه وايي ساندي
 څوک پيشو غوندي ميو ميو کوي روان دي
 څوک لږېږي خيال کوي چي موږ کان دي
 د چالاس کي دي چرې د چا تېرونه
 بې پروا څيري د يو او بل نسونه
 خبر راغی تر پاچا تر وزيرانو
 چي په ښار کي قصابي ده د ښاريانو
 له وحشته زړونه رپي د سپاهيانو
 امر نه مني هيڅوک د سرکاريانو
 که پاچا که وزيران وه که قاضيان وه
 که په پوځ کي يې څه لوی منصب داران وه
 د تحقيق د پاره ووتل و ښار ته
 ټول ايستلي توري ورغلل بازار ته
 لېونیو ته يې وکړلې خبري
 ښې پستې خوږې خوږې لکه شکري

ويل گورئ لېونوزه شهرياريم
 هم پاچا د دې وطن یم هم مو پلاريم
 ولي یو د بل څيرئ سره نسونه
 ولي یو په بل مو سره کړله لاسونه
 نړۍ وال او گاونډيان راته حيران دي

وایي دلتۀ ځناور که انسانان دي
 لېونو سرونه غورځول گفتار ته
 په قاه قاه به خندېدل خپل شهريار ته
 چا به سترگي چا به خولې ورته کړې کړې
 چي پاچا خبري کړې دوی يې پېښې کړې
 يو او بل ته يې ويل چي لېونی دی
 يا هغه شهريار نه دی دا پردی دی
 پاچا پوه سو چي بل هيڅ تدبير نه کيږي
 لېونو ته لېونی پاچا ښاييږي
 شهريار شهزاده گمانو وزيرانو
 د لښکر سپه سالار او افسرانو
 هم قاضي هم يې کوټوال هم اردليانو
 د حرم ښايستو مېرمنو غلامانو
 د رعيتو د شاهانو او به نوش کړې
 سمدستي يې د هوښ لاري فراموش کړې

دوی هم لوڅ لپړ او وتل کوڅو ته
 خندېدل به ديوه او د بل کړو ته
 قتلول به يې په تور و خپل وگړي
 د چا غاړي يې زيندي کړلې په پړي
 څوک يې واچول ژوندي ژوندي لمبو ته

مستبد له غورېدله غرغړو ته
 له کورونو تر آسمان پورته لمبې سوې
 د ماشومو او د ميندو غلبلي سوې
 گاونډي کرل چا خبر دې کيسونه
 د دوی خوا کې د بېهوښو لېونونه
 چي مو څنگ ته د سړو خالي دېرې دي
 ښار او کلي ټوله لوټ تشي مېرې دي
 که پاچا دی که رعیت دي لېونیان دي
 یو د بل وینو ته تېرې دي لېوان دي
 پاچا مشردی د پوځ د جلادانو
 غوښي خوري د خپل وطن د انسانانو
 بې ملپاره شنه پټي دي کروندې دي
 بې صاحبه نگهبانه خزاني دي
 په هر کونج کې د طلاوو خرمنونه
 سره یاقوت دي جواهر دي درمندونه

گاونډيو ژر راټولي کړې لښکري
 چارواخيستي نېزې چا توري زغري
 پروطن د لېونويې ناتار جوړ کړ
 دهستی د خزانويې لوټمار جوړ کړ
 دروازي يې د قلاکړې درې وړي

پر کورونو سوې خپرې د مرگي لري
 چورول يې واړه کلي لوی نارونه
 سوځول يې درمندونه شنه باغونه
 قتل عام يې کړ وطن د لېونیانو
 ترې رواني يې کړې ډلي د مينځيانو
 غرغړه يې کړل پاچا وزيران واړه
 د قاضي ککړۍ ورغړېده ولاړه

۵/۲۳/۱۹۹۴

حيات آباد

يوه ورځ چېرته مجلس کي د يارانو
چا کيسې کړې د کابل او د بناريانو
چي راغلي مهاجر دي په زرگونو
تنبډلي دي له جنگ او له توپونو
په کمپونو په بنارو کي سرگردان دي
ټول خلقيان دي، پرچميان دي کافران دي
دې کفارو راوستلي جينکۍ دي
سپيني سپيني بلوريني ناوکۍ دي
بنايستي لکه د نکل د پريانو
په سيالۍ ورځي د حورو او غلمانو
پېښور سره نېژدې حيات آباد دی
د دې ښکلو مرغلو ډک دی ښاد دی

چي هر څوک يې له کوڅو څخه تېرېږي
د زړه مراد يې حاصلېږي روا کيږي
چهي پېغلي په کړکيو کي ولاړي
خريدار په اشارو ځانته ورغواړي
لکه مستي زرکي گرځي په سپلونو

د بازانو په شان ښکار کوي د زړونو
 په سینه کې مې زړګۍ په غورځېدو سو
 بې پروا له دوږخونو له توبو سو
 ما وې ځم چې هر څه کېږي دې کوڅې ته
 د دې ښکلیو سپینو حورو نندارې ته
 آینه کې چې مې وکتل په ځیره
 تر نامه مې رسېده بېره بېره
 ما وې ښکلي به مې ونه مني چیري
 ژرمي بېره کړه له مخه څخه لیري
 وروان سومه لیدو ته د خوبانو
 یوه چټه مې پیدا کړله یارانو
 چټه نه وه یوه ونه وه د ګلو
 سرتېر پای ته د کتلو د ستایلو
 په لیدلو مې یو دم د خدا شنه سوه
 لکه څانګه د سرو ګلو را کپړه سوه

ماته ګوري په کټ کټ راته خنډېږي
 پرناز که نری ملا باندي غبرګېږي
 وې یې ماته چې راځي ټوله شېخان دي
 طالبان دي، ملایان دي، مولویان دي
 د عمرونو مجاهد قوماندان دي

يا امير ياد امير نيژدې خپلوان دي
 كه دانه وي مقامات دي افسران دي
 يا عرب دي يا تور مخي پنجايان دي
 كه د انور وگړي نيت زموږ د بنار كړي
 سمدستي يې ملا حكم د سنگسار كړي
 دا ته خرنګه را پېښ سوې دې كوټې ته
 چي خريلې بېره راغلې زما دېرې ته
 دا كوڅې په اجاره دي د غازيانو
 چي بنارونه لوټوي د كافرانو
 جوړوي چي د سرونو منارونه
 اوړوي چي د گوليو بارانونه
 پر بنايستو ځوانانو ميندي سولې بوري
 دوى ته ور كړې خداى په دې دنيا كي حوري
 د اسلام په نوم يې جوړي خزانې كړې
 خپل ناموس ته يې تيارې هديرې كړې

چي مېرمني په اوو پردو كي نغاړي
 د وطن لوڼي پردغه بازار غواړي
 چي اسلام يې دى يوازي په خبرو
 تو لعت سه پر دا هسي بېرورو
 خو په زړه مي دا خبره همېش گرځي

په دنيا کي چي "بد غورځي بد به پرځي"
د سرونو په بازار کي چي څوک زر خوري
عاقبت به په همدې بازار کي سر خوري

ويرجينيا ۵/۳۱/۱۹۹۴

ایکپرس او ډیډپلس

(د یونان له افسانو څخه)

د تورو سمخو هسکو څو کوا تل
ایکپرس خدای و د یونان د غرونو
ډیډپلس پلار و د دې لوی پهلوان
او ازمیلی د پېړۍ جنگونو
ده ته له خپله ځانه گران ایکپرس
ویل بابا دلته مې زړه تنگیږي
ماته وزر جوړ که چي والوزمه
نور مې له سمخو سره نه جوړیږي
غواړم چي زما ترو زرونو لاندې
د لویو غرونو څو کي ولږیږي
زما له هیبته سمندر خبر سي
زما له طاقته څپې و تورېږي

زور پهلوان هغه هوښیار ډیډپلس
د سترگو تور ته وزرونه جوړ کړل

له يوه غره تر بله غره رسېدل
 ورکي د موم يې پيوندونه جوړ کړل
 ويل يې زما د زړگي سره زويه
 چي هوس ونه کې شغلوته د لمر
 په وزرونو کي دي موم کار سوي
 چي ځان نيژدې نه کې لمبوته د لمر
 آسمان ته و خوځېد مغرور ايکېرس
 ور لاندې پر بوتل سرکېنه غرونه
 د کوه قاف د شاپېريو ارم
 او د دېوانو فولادې بنارونه
 لاندې يې وليدې ناپايه اوبه
 د سمندري اغي وحشي موجونه
 د زرکلنو نهنگانو ځالي
 د شنه آسمان په شاني شنه سيندونه
 پر سريې گرځېدلې توري وريځي
 وريادول يې د ابا نکلونه
 لکه گردونه د خدايانو د جنگ
 لکه په تېښته د شيطان پوځونه

د ايکېرس لويو تېرو وزرو
 د تورو وريځو لوی لوی غرونه خیرل

لکه گوربت مخ یی آسمان ته و نیو
د هسک پر لوری یی وزرونه وهل
د لمر زړینو پلوشو ته ځیر سو
د شنه آسمان لور ته یی سرونو یی
د پلار خبری ورنه هیږی سولې
د لمر شغلو ته یی وزرونو یی
د لمر له تاوه یی موم ویلی سوله
له دوو څنگو یی وزرونه مات سول
سیند ته را ولوېدی د غرو قهرمان
د نهنګ خوله کي یی بندونه مات سول

امریکا ویرجینیا ۱۲/۲۵/۱۹۹۴

د بڼا مار افسانه

وايي پروت په چين ماچين کي يو لوی بڼار و
بڼار لاڅه چي د جنت په شان تيار و
هر سپرلي يې د جنت سره سيالي کړه
هر يو باغي يې د فردوس د سترگو خار و
په هر دښت کي يې رنگونه اوږدلي
له نغو وڅخه او دلی هر ابشار و
هره ونه يې د مشکو سوداگره
هر يو بوټي نسترن په گلو بار و
هر گودري يې په پېغلو ته وښايسته و
د پاوليو پايز بونو شرننگهار و
هره پېغله يې ښايسته د گلو ونه
هر زلمی يې ښکلی لوړ لکه چنار و

خدای ورکړي خزانې وې انبارونه
له ياقوتو مالامال يې هر کهسار و
خو آفت و نازل سوی پردې مېنه
ورته پروت د غرونو شاته يو بڼا مار و
په نوبت يې له دې بڼاره ولجه وړله

يوه پېغله او يو اوښ په خوړو بارو
هره نجل به په نوبت ورته راتلله
دا مرگی د هري پېغلي په خپل وارو
د چاکور له غمه نه سو خلاصېدلای
که نېستمن و که بېدای و که نادار و
لویي تللي د قاضيانو کوټوالانو
نه پاچا او نه وزير د خپل اختيار و
د پاچا د بنایستي لور نوبت راغی
غم نازل پر کور پر کلي پر بازار و
کجاوه يې تېرول پر بازارونو
په سرو سترگويي ژړل ښځو مېرونو
په کوڅو کي سوې د نجونو پورته ساندي
له بامو يې غورځول ځانونه لاندي
چاکړل څيري گربوانونه تر لمنو
چا شيندلي ايري خاوري پر سرونو

له ښامار سره د چا برابر زور و
ټولو خلکو ته منظور شرم پېغور و
د زرگر پر دوکان ناست يو پهلوان و
مسافر له بله ملکه سرگردان و
په خواړيو تر دې ښاره و راغلی

شوم نهر په شپو په ورځو گرځېدلی
پتې يې توره کړه تر ملا و ووت له بڼاره
اوبن د مخه ده وهل ورپسې لاره
مخ يې ونيوی د بڼار د باندې غرو ته
د بڼا مارد هستوگنې و درو ته
لمر نيهام سو مخ د غره او درو تور سو
د رڼا پر مخ پلو د تيارې خپور سو
ر ا بڼکاره د غره له سره اژدها سو
د پاچا د لور زړگۍ په واويلا سو
مخامخ روان پر لور د کجاوې سو
اوبن او بار لره په وازه خوله نيژدې سو
دوې يې سترگي ځلېدې لکه اورونه
تر سر مويې را ايستله سپين دودونه
په مستيو په نارو په غر غړو سو
په نخرو سو د هوس په غړو مېدو سو

پهلوان توره په پښو کي کړه بنده
اژدها ته يې له ليري کړه څرگنده
اژدها تر پهلوان کړه زامه لاندي
هغه توره د خولې کونج ته کړه وروړاندي
چي بڼا مارب ته تېراوه د نس پر لوري

تر کو گل یې وتل توره پوري ووري
 د بنامار پورته ر مېاري غلبلي سوي
 په تېره توره يې پرې د نس پردې سوي
 پهلوان يوه خرمن ورنه جلا کړه
 مخ پر بنار سود پاچا لورته يې شا کړه
 بنامار مې سو بنار آزاد سوله غمونو
 نور له چا سره غم نه و د سرو نو
 بڼغ سو پورته د سور نا او د ډولونو
 غېږي ورکړلې پلرونو او زامنو
 زېږي ولاړي تر بنارونو او ملکونو
 مرگ سو کډه له کېدې له گودرونو
 سره غورځکه سوله پورته د جشنونو
 نور به نه وي جنازي د بنکليو نجونو
 زغري واغوستې زامنو د غټانو
 توري واخيستي بچو د وزیرانو

سرې په وينو سوي نېزې د افسرانو
 مست اسونه غلېدل د سردارانو
 سترگي سرې سوي د زامنو د قاضيانو
 غرو ته وختل بچي د کوټوالانو
 پروژلي بنامار پيل سول گوزارونه

چا په سرې کړلې نېزې چا خنځرونه
 هریوه یې پرې کوله اندامونه
 چایې سرچایې لکۍ چایې غاښونه
 هریوه یې د بنامارد جنگ کیسې کړې
 هریوه یې له مستیه غرغړې کړې
 چا خبرې د بنامارد نندارې کړې
 چا کیسې د هیبتناکي توري شپې کړې
 چا به لاپي د کری شپې د جگړې کړې
 چي به بل کیسه کول دوی یې پېښې کړې
 په یو کوچ کي بیده سوی پهلوان و
 د بنامار له جنگه ستړی و ستومان و
 دغ راوینن کړ د ډولونو اتنونو
 د خوبنیو د جشنونو د رقصونو
 محکه رېږدي له هیبته د فوجونو
 پر آسمان گرځي کوتري په سېلونو

د هر چا پر ژبه بس یوه کیسه ده
 د بنامارد مرگ خبره ده خپره ده
 چا ویل بنامار وژلی دی ځوانانو
 د دې بنار پهلوانانو توریالیانو
 چا خبرې کړې د فوج د باتورانو

چا زامن ستايل د خپلو وزيرانو
پهلوان په زوره ږغ کړله بناريانو
خوشي ولي منت وړې د مفت خورانو
ما وژلي دي پاچا د بنامارانو
ما بېغمه کړاست د ژوند له غليمانو
مار اوړې دا څرمن ده له بناماره
نېباني يې ده د قتل معلومداره
زه ورځم ستاسي پاچا ته تر درباره
ماته وښياست کوڅه ليکه او لاره
پهلوان چي د بنامار کيسه کوله
چاپه پته چاپه وازه خوله خندله
يو له بله يې پوښتل چي دا د چا دی
دلته نوی پيدا سوی که پخوا دی
له کوم ښار څخه راغلی دا سړی دی
باوله دی سودايي دی لېونی دی

اوړېدلې يې له چا څخه کيسه ده
جوړه کړې يې له ځانه افسانه ده
کله کله کړي کيسې د بنامارانو
زوروري بولي مټي تر ايربانو
وايي مات مي کړل پوځونه د ډوانو

راته هیش نه دي لښکري د لېوانو
پهلوان يې د ښاريانو خندنی کړ
په خندا او په نارويې لېونی کړ
ښار په ښار به گرځېدی کلي په کلي
چاپر سر باندې ویشتلې چاپرولي
چي به ده کیسه آغازه د ښامار کړه
پر خپل ځان يې سپره د خندالار کړه
انعام واخيستی زامنو د غټانو
پاچا غټ کړ له بچي د وزیرانو
منصبونه يې کړه لوړ د افسرانو
د قاضيانو کوټوالانو د بچيانو
پهلوان کلي په کلي سرگردان و
کله ځان سره په جنگ کله حیران و

ویرجینیا ۲/۱۶/۱۹۹۹

خنگل شاهي

کتا بونو دي راوپي دانکلونه
چا تري واخيستي مزي چا عبرتونه
چي لانه وانسانان پر مخد محکي
خناورو يو پر بل کول حکمونه
په خنگلو کي د خنگله قانون روان و
چلول امير زمري پکښي امرونه
د کمزورو سره غم و د سرونو
لوی لېوان لکه خوگان په غوښو بار و
گرځېدل به سرې سرې سترگي غوړ پرېتونه

د کمزورو په ژوندوني ساه ختلي
پر هلو کويي وچ سوي وه پوستونه
امير هم د زورورو طرفدار و
چايي نه کړل په حضور کي فريادونه
يوه ورځ د لوی امير ته کوته زړه سو
را حاضر يې کړ جلاد تېره غاښونه
ويل راوړلئ موږک زما تر حضوره
چي سپارمه دې بېکاره ته کارونه
حاضر باشو جلادانو موږک راووست

رېږدېدلې له يې له ويږي اندامونه
 د امير حضور يې هيڅ نه وليدلي
 نه خبر و له دستور له قانونه
 د دربار هره گونې ورته بلا وه
 د مرگ ښځه يې بوخ کړي وو غوږونه
 نابېره امير وويل موږ که
 ستا له لاسه همېشه راځي عرضونه
 په ځنگله کي حيوانان له لوږي مړه سول
 ستا په کور کي د غنمو گودامونه
 پيشو هم تا بې حيا بې شرمه بولي
 درباريان مي هم لري شکايتونه
 ما ټاکلي ستا دپاره وظيفه ده
 چي مصروف دي کړي هفتې مياشتي کلونه
 هغه دا چي هغه ليري غره د پاسه
 چي ولاړ دي چنارونه او صبرونه

لويي وني او کوندي کړه ترې رابېلي
 چي رانه وړې نيا لگي واړه ښاخونه
 موږک وويل اميره ستا قربان سم
 تاسي وگورئ زما پښې او زما لاسونه
 زه به څرنگه چپه کړم لويي وني

زه به خرنگه راوړم لوی چنارونه
 ماته و سپاره یو کار زما تر قدرته
 صدقه دي سه زما ويني اولادونه
 لويي وني ماتول د فيل په وس دي
 بارت ته وټاکه او بنان خړه او آسونه
 د امير سترگي سوې سرې له ډېره قهره
 ويل ووزئ درباريانو پرېږدئ خونه
 چي يوازي سول امير او موږک دواړه
 او خالي سول د دربار ټوله کونجونه
 په حيرت حيرت موږک ورته کتله
 زمري پورته کړل له مخي نقابونه
 د نقاب دلاندي بل حيوان بنکاره سو
 غټي زامي پنډه اوربوز اوږده غوږونه
 دا هغه له کلي تللی سپېره خړو
 چي يې وړای نه سول درانه درانه بارونه

موږک وازه خوله حيران خرپه خدا سو
 ويل واخله زما له عقل نه پندونه
 چي زه خریم د زمري پر کرسی ناستیم
 وروېشمه فيل او پرانگ ته منصبونه
 ته هم کړلای سې چي لويي وني پرې کړې

اود ځمکي سره سم کړې دا ځنگلونه
دلته مه وايه چي دامې په وس نه دي
که دي زړه غواړي د ژوند واره عيشونه

ويرجينيا ۳/۳۱/۱۹۹۰

متلونه

بېگانه له خپله نه سي سمېدلای
 د پردو په مخکي مه ترته خپلوان دي
 که عزت غواړې د خپلو پرده پوش سه
 د خپل کور خبري مه کوه دباندې^(۱)

له سپو او بويې زهر به تري کړي
 برابر مه سي پر کور د نامردانو
 د گيدې تر ناز خیرل د زمري بڼه دي^(۲)
 خدای دي مه لره محتاج د ناکسانو

دلته خولې ته کتل کیږي چي د چاده
 وینا هم تلله کیږي په لوټونو
 نه خبره د غریب ملا شوک اوري
 نه روژه یې ماتوي په آذانونو^(۳)

^(۱) د کور خبره دباندې مه کوه.

^(۲) د گيدې تر ناز د زمري خیرل بڼه دي.

^(۳) د غریب ملا په آذان شوک روژه نه ماتوي.

نن يې مه گوره چي وژني يوله بله
دا خروړي سبا ييا سره جوړيږي
و فقير ته ده يوه سلا د ټولو
کنه سپي خو کور په کور سره غيږي^(۴)

هره چاره د تدبير په ژبه كيږي
کله زور لره محتاج سي تدبيرونه
کاره تيکي ته کړه توره جوړيږي^(۵)
کېږي خولې لره په کار دي ټينگ سوکونه^(۶)

د پرديو په سوغات مسته مغروره
ږنډې سترگي به دي کله بينا كيږي
بېهوده د ناکسانو لاس نيوی کړې
د خپل کور پير کله چاته معلومېږي^(۷)

^(۴) د سپو کور په کور ميرخه وي فقير ته يې سلا يوه وي.

^(۵) د کاره تيکي سره کړه توره جوړيږي.

^(۶) کړه خوله سوک سموي.

^(۷) د خپل کور پير چاته نه معلومېږي.

دا خبره دهوښت یارود جرگه وده
چي د غار خولې ته مار ورسېږي سم سي^(۸)
ډېر مو وليدل کاره په خپل انگرېزي
په بهرکي مستقيم لکه قلم سي

چي پرون يې هديرې په اجاره وې
نن يې دوږي د خوانۍ پر مزار گرځي
دا دستور د زمانې دی نه بدلېږي
په دنيا کي چي بد غورځي بد به پرځي^(۹)

توريالي بوډا زامنو ته ويله
توره سره ښه ده خونه د ورور په وينو^(۱۰)
که په کور کي او په گور کي عزت غواړئ
يو تر بل سره جارېئ زما زامنو

^(۸) مار چي د غار خولې ته ورسېږي سم سي.

^(۹) چي بد غورځي بد به پرځي.

^(۱۰) توره سره ښه ده خونه د ورور په وينو.

نه ثمر به يې څوک و خوري نه به بناد سي
 دا خبره په گومان د چا کنبېوزي
 د بې بختي کونډي دوه غوايي په برخه
 يو د ننه نه ورځي بل نه راوړي^(۱۱)

چي د تخت په هوا ځي تخته يې ځای وي
 له تقدير سره جوړ نه دي تدبيرونه^(۱۲)
 چي کوهي چاته کيني پکښي به لوړي^(۱۳)
 نه رسېږي تر مزله کاره بارونه^(۱۴)

له ازله يې بڼه ورځ ليدلې نه ده
 په پرون او پرونيو پسې ژاري
 دا نصيب دی د بد بختو افغانانو
 تل زاړه کفن کښان له خدايه غواړي^(۱۵)

که د خپل کاله امان غواړې له خدايه
 له لمبو ژغوره نيژدې ليري کورونه

^(۱۱) د کونډي دوه غوايي وه يو ووت نه بل ننوت نه.

^(۱۲) تقدير او تدبير نه سره جوړېږي. (تدبير بندونه ترې تقدير پر خاندې م هوتک).

^(۱۳) چي بل ته کوهي کيني پخپله پکښي لوړي.

^(۱۴) کور بار تر مزله نه رسېږي.

^(۱۵) دعاوي زاړه کفن کښ وگټلې.

له انگار سره خپلوي د هيچا نسته
وچ لاندۀ سوځي چي اور واخلي ځنگلونه^(۱۶)

هر فرعون لره موسی دی پیدا سوی^(۱۷)
غشي مه گوزاروه د چا پر زړونو
که سوکونه دي پر زړو پر سينه نه وي
گوره څوک چي آزار نه کړې په نوکونو^(۱۸)

پردی کت تر نیمو شپو دی بختوره^(۱۹)
پکښي نه کېږي درانه خواږه خوبونه
چي په کلي کي دي نه پرېږدي وگړي
د ملک په کور کي مه تره آسونه^(۲۰)

شیخه موږ دي د دعا په تمه راغلو
ستاله کوره بوۍ راځي له شرابونو

^(۱۶) ځنگل چي اور واخلي وچ اولاندۀ گډ سوځي.

^(۱۷) هر فرعون سره موسی سته.

^(۱۸) که څوک آزار کړي په نوک تا به ووهي په سوک. (که د بل دروازه ووهي په نوک ستا دا به ووهي په سوک، م هوتک).

^(۱۹) پردی کت تر نیمو شپو دی.

^(۲۰) چا په کلي کي نه پرېښود ده ویل زما آس د ملک په کور کي وتړئ.

له رستمه يې سل نوم بهتر دي ^(۲۱)
ډول دليري ښه لگيږي پر غوږونو ^(۲۲)

چي په کور کي د کورگي جوړول غواړي
مرکه ده د ابليس او د زامنو
دوه به جوړسي که دريم يې ترمنځ نه وي ^(۲۳)
دامو زده کړه له ملگرو ملتونو

څه خبر له خپله زوره ځناور دی
يوه بل ته چي په سرو سترگو خښمېږي
دوه غوايي چي ښکر په ښکر سي په پټي کي
زيان يې بوټو او يا کاهو ته رسېږي ^(۲۴)

^(۲۱) له رستمه يې نوم بهتر دی.
^(۲۲) د ډول ښه دليري ښه خوند کوي.
^(۲۳) دوه به سره جوړسي د دريم دي مخ تورسي.
^(۲۴) دوه غوايي چي په پټي کي په جنگ سي، زيان يې بوټو او کاهو ته رسېږي. بل روايت دی: دوه غوايي چي ښکر په ښکر سي زارد بوټو و د کاهو. دلته زارد افسوس او حسرت په معنی دی، پير محمد کاکړ وايي:
زارد هغه چا دی چي آزار کوي د زړونو
ژوند د ظالم کم دی چي مدام دل آزي کا
(م هوتک)

يوه ورغ به د فلک په دام کي گير سې
چي نن سره منگول ورغلي پر خوارانو
د لنډو خټو نری باران پلمه وي^(۲۵)
خونه ولي وړانوي د غريبانو

د آسمان بې انصافي ده که دي خپله
چي بدل دي جواهر کړل په ډبرو
د حساب سترگي په لپو لپو ژاري
قدر تل وي د زرگر سره د زرو^(۲۶)

په مزلونو ورغلي سترې سوي شپې سپيني
د کاروان غبار پټ کړي رباتونه
ياساروان په زړه کافريا انصاف نسته
اوبښان نه ژاري لا ژاري يې بارونه^(۲۷)

^(۲۵) لنډو خټو ته نری باران پلمه سي.

^(۲۶) د زرو قدر له زرگر سره وي.

^(۲۷) اوبښان نه ژاري بارونه ژاري.

هره ورغ خو په دې ښار کي غټان نه مري
دا خيرات کله نا کله پيدا کيږي
په تلوار او گره چانه ده سره کړې^(۲۸)
ملا پام کوه نن صبر په کاريزي

په اتن کي يې نومونه نه ياديزي
رنگ بدل سود کيسو او د نکلونو
په اول کي به مړانه په سيالي وه
اوس سپيتانه په سيالي سوه د مېړونو^(۲۹)

د روښار خوله ماتوئ ژبه يې پرې کړئ
په دې مېنه کي اوس داسي باتوران سته
چا چي دا خبره کړې ملا متدي
چي ايلچي لره نه مرگ او نه زندان سته^(۳۰)

^(۲۸) او گره په تلوار نه سپړي.

^(۲۹) اول به مړانه په سيالي وه، اوس سپيتانه په سيالي ده.

^(۳۰) ايلچي لره نه مرگ سته نه زندان.

خپل سوږسک د بل تروريو غوښوونې دى^(۳۱)
 خپله خونه د پردیو تر قصرونو
 باز چي خپله خاله پرېږدي او روان سي
 د پاچا منگول يې خای سي تر عمرونو^(۳۲)

سرې غوټې سوي د خزان د چپاوشومه
 لاچا غېږي د اغزيو درمندونه
 د پلرو هره خبرد زرو تول دی
 بد بانجن ته نه رسېږي آفتونه^(۳۳)

تروخ تيري اوبه بيرته نه جاروزي^(۳۴)
 هسي نه کور دي خالی سي د غمونو
 بدي ورځي لره بد تربورپه کار دی^(۳۵)
 تبغ دي ليري که د ورور له مړوندونو

چا به ډيري ککړی وي رڅولي
 خولا مېنه له مېړونو نه ده توره

^(۳۱) د بل تروريو غوښوونې سوږسک د کوربه دی.

^(۳۲) باز چي له خپلي خالي روان سي د پاچا منگول يې خای سي.

^(۳۳) بد بانجن آفت نه لري.

^(۳۴) تروخ تېري اوبه بيرته نه جاروزي.

^(۳۵) بد ورورد بدي ورځي دپاره بڼه دی.

تیت نظریې په جونگره باندي مه کړه
وېش چي کړې برخه وېشه مړونه گوره^(۳۶)

د کوچ ږغ ته یې غوږونه په هوا دي
مور له هرڅه لاس پرېولی دی تیار یو
دا باقی هستي درواخله نوش جان دي
سپي درگړخوه له خیره دي بېزار یو^(۳۷)

په سنگساريې نیمه خوا کړې هغه وني
چي بڼا خونه یې کاږه وه له بارونو
بې مېوې وني ته نه غورځي ډبري^(۳۸)
نه یې تمه څوک لري له نعمتونو

له پخوا راته کېدل له دا خبره
چي پردي خواړه یا پوردي یا پیغوردي^(۳۹)
نه د پور نه د پیغور غم ورسره دی
دا بې تنگه مېلمان نه د چاد کوردي

^(۳۶) برخي وېشه مړونه گوره.

^(۳۷) سپي درگړخوه د خیره دي بېزار یو.

^(۳۸) بې ثمره ونه څوک په ډبرو نه ولي.

^(۳۹) پردي خواړه یا پوردي یا پیغوردي.

چي پرون به يې خمتاپه وس کي نه وه
نن د تخت د پاسه ناست دی بختور دی
وران قـصرونه چا ليدله او ويل يې
بې له شکه پردی غم نیمی اختر دی^(۴۰)

نن کاري گوزار کوه واری دي خپل دی
چي سبا بدلنه نه کړې خپله رایه
پښتون سل کاله پس واراخلي لا وایي
په بدل کي مي تلوار وکړې ځایه^(۴۱)

په نصیب يې لویه برخه نه وه کښلې
نن لویېږي واره خلک په بدلو^(۴۲)
يوه ورځ به يې خپل ښځه خولې راوړي
گیدړنه دی د خپل ځان د ټينگولو

^(۴۰) پردی غم نیم اختر دی.

^(۴۱) پښتون سل کاله وروسته بدل واخیست ويل يې تلوار مي وکړ.

^(۴۲) په بدلو څوک نه لویېږي.

په قسمت کي يې تيارې په نصيب سوي
د افغان پر آسمان لمر نه دی ختلی
له بارانه سي ولاړ ناوې ته کښېني (۴۳)
بخت يې کور ته په ژوند نه دی ورغلی

په يوه زين کي دوه تنه نه ځايېږي (۴۴)
نه ځايېږي يوې تيکي کي دوې توري (۴۵)
د زینونو او آسونو په تلابن کي
ډيري خویندي سولې وراري ميندي بوري

څو دي خپلي مټي نه وي آزمېلي
د دښمن چي درته جوړي پلمې نه کړې
دواړي غبرگي د بایلو په شمار دي
خپلي پښې چي له کمبلي اوږدې نه کړې (۴۶)

(۴۳) له بارانه ولاړ سو ناوې ته کښېنستی.

(۴۴) په يوه زين کي دوه تنه نه ځايېږي.

(۴۵) په يوه تيکي کي دوې توري نه ځايېږي.

(۴۶) خپلي پښې له کمبلي اوږدې مه غځوه.

په مرداره باندي وژني يوله بله
چا ويل چي دا ټولي ده د بازانو
بازچي هرڅومره سي خوار چنگيني نه خوري^(۴۷)
دا بچي دي د کارگوانو کرگسانو

هي توبه يي له وحشته له هېته
چي د ژبو پر خاي توري سره وړسي
وايي زور چي په هر خاي کي زور وړسي
عقل کوچ وکړي له خايه مروړسي^(۴۸)

پردي وينه بېگانه ده نه خپلېږي
وړوړ به نه سي چي دي مور نه وي زوولي^(۴۹)
چي د پلار پر قدم سم پرلاري نه ځي
په سپي زوی وي تل بڼا غلي پلار بڼکځلي^(۵۰)

^(۴۷) بازچي هرڅومره خوار سي چنگيني نه خوري.

^(۴۸) زور چي زور وړسي عقل مروړسي.

^(۴۹) چي نه دي وي له موره داسي مه وايه چي وروړه.

^(۵۰) په سپي زوی بڼه پلار بڼکځلي وي.

په دوستۍ او په خپلوۍ يې باور نسته
 پروښتار و نه نډ بل کره هستېږي
 چي يې ښه هلته يې شپه ده هورې اوسي
 دا پردي سږي د ډوډۍ په زور خپلېږي^(۵۱)

کشکي هر چاته پروښتار وړيادېدلای
 هره سترگه له حيانه رپېدلای
 پزېرېکړي که درلودلای شه شرم
 د چرې نوم به هرگز نه اخيستلای^(۵۲)

چي په شپو د بل په کور کي ډېوې څاري
 هغه نه دی پوه په گټه او تاوان خپل
 گاونډي يې شپې له درده کرلې سپيني
 بدبخت و خوړی په تش گومان ايمان خپل^(۵۳)

^(۵۱) پردي سږي د ډوډۍ په زور خپلېږي.

^(۵۲) پزېرېکړي که شرم درلودلای د چرې نوم به يې نه اخيستلای.

^(۵۳) بدبخت په تش گومان ايمان و خوړ. بد گومان د ايمان زيان (م هوتک).

لا به خو تر دي نقاب لاندې پټېږي
 لا به خو خوري د دروغو سوگندونه
 نس مي موږ كه په جار جاري دي بڼه نيسي^(۵۴)
 نور دي وينم له دانې سره دامونه

سړي تل په درنو دروندي په سپكو سپك سي^(۵۵)
 همنشين مه سه له چا سره ناولي
 دي كنډو سره عمرو نو خپلوي كړي
 په دي لاره باندي زر كلونه تللي

دا دامونه دي در ټول كه واري يې تېر سو
 له رانده لكړه يو ځلي وركېږي^(۵۶)
 له كټوي به راوزي په خمخه كي^(۵۷)
 تر قيامته شنې په غلانه چيچل كېږي^(۵۸)

^(۵۴) په جار جاري بڼه نه كېږي نس مي راموږ كه.

^(۵۵) په درنو دروندي په سپكو سپك.

^(۵۶) پوند يو ځلي امسا وركوي.

^(۵۷) چي خه په كټو كي دي په خمخه كي به راوزي.

^(۵۸) شنې په غلانه چيچلي كيږي.

نن دي تاج پر سر ايرېدي سبا دي وژني
 باور نسته په خپلوي د دښمنانو
 خپل دي نه غورځوي لمر ته که دي مړکي ^(۵۹)
 ټولۍ مه خوشي کوه د ښو دوستانو

دا د کومو بي انصافو نصيحت دی
 چي په زړه به خومره سخت وه دا زوی مړي
 په لمن کي وړه غوري که بل څه نه وي
 له انگړه د ناداره پور وړي ^(۶۰)

له لومړۍ ورځي حساب درته په کار دی
 چي په کور کي دي تر گټي تاوان ډېر دی
 نور په شگود سپل مخ نه سپي نیولای ^(۶۱)
 وچه مه خوره چي دي پور تر سلو ټېر دی ^(۶۲)

ياد توري يا فرياد په ژبه کېږي
 حق په خوبه چاته نه دی رسېدلی

^(۵۹) خپل که دي مړکي لمر ته دي نه غورځوي.

^(۶۰) د ناداره پور وړي له کوره غوري په لمن کي وړه.

^(۶۱) د سپل مخه په شگو نه بندېږي.

^(۶۲) پور چي تر سلو ټېر سو وچه مه خوره.

شیدې نه ورکوي مور هغه ماشوم ته
چي په چيغو چيغو نه وي ژرېدلی (۶۳)

له ریشتیا سره د بنمونه زمانه ده
چاته مه کوه خبري سپيني سپيني
د غرض خښتنان ټوله لېوني دي (۶۴)
د عسلو په کندو کي گنډېرويني

له مړونو یو بڼه نوم دی چي پاتېږي
چوپړ مه خوشي کوه د محتاجانو
چي چالاس درپوري ونيو غوڅي نه کې (۶۵)
دا خبره ده راپاته له مردانو

نه په خپلو کي له سیاله سره سم سو
نه په ښار کي د پردويي قدر ډېر سو
پام چي زده نه کې خو یو نه د پردیو
کارگه چم کاوه د زر کي خپل یې هېر سو (۶۶)

(۶۳) چي ماشوم ونه ژاړي مور شیدې نه ورکوي.

(۶۴) د غرض خاوند لېونی وي.

(۶۵) چي چالاس درپوري ټینګ کړ مه یې غوڅوه.

(۶۶) کارگه د زر کي تگ کاوه خپل یې هېر سو.

دامتل دی چي خپل خپل پردی مغل دی^(۶۷)
 چیرته خپل د بیګانه برابر نه کې
 دوست ته حال وایه د بنمن ته وهه لاپي^(۶۸)
 چي غلیم دي په خپل غولي خبر نه کې

په تېر کي دي نا اهله پیدا مه سه
 نوم د پلار او د نیکه په تباه کېږي
 نه ور کېږي نه زوی د لاسه مېنه
 د سپي زوی د لاسه تل مېنه ور کېږي^(۶۹)

سخاوت او اخلاص د واره په قسمت دي
 له ازله د هر چا برخه رسېږي
 دولت سره د زړه ملګري نه سته
 چي د چا دنیا ډېرېږي زړه تنګېږي^(۷۰)

^(۶۷) خپل خپل دی پردی مغل دی.

^(۶۸) دوست ته حال وایه د بنمن ته لاپي.

^(۶۹) د نه زویه مېنه نه ور کېږي د سپي زویه مېنه ور کېږي.

^(۷۰) چي دنیا ډېرېږي زړه تنګېږي.

هر گري د جواهر و په قيمت دی
لکه مري تېر گري دی نه ستنېږي
له سرې گټې نه تود تاوان بهتر دی^(۷۱)
پاخه ژوند په نن سبا کي تماميږي

ژوند تل لاس دی خو بدلالت دی
د انسان دي دا جهان اوږده مزلونه
له ځايي سرې نه بڼه وي خرچي گرځي^(۷۲)
وري پر ملا باندي درانه درانه بارونه

چاته عرض و کړم د شنه آسمان له جوړه
چي محتاج يې کړم ولاس ته د سيالانو
هی افسوس د بڼمن مې ته يې تشه لاسه^(۷۳)
مابه څه کاوه دربار د ناکسانو

^(۷۱) تر سرې گټې تود تاوان بڼه دی. تر بېکاره ودانۍ، په خرپ نړېدلې بڼه ده (م هوتک).

^(۷۲) تر ځايي سرې گڼېته خر بڼه دی.

^(۷۳) تشه لاسه د بڼمن مې ته يې.

په ښکاره د ملایکو لښکر ښکاري
 ډېر یې چور کړل ډېر یې ښخ کړل بې کفنه
 چا ویل چې توتکی ده بې آزاره
 له چینجیو د چمن وکړی پوښتنه^(۷۴)

که بدی دي که دوستی په ژبه کېږي
 تپ د ژبي په کلونو نه رغېږي^(۷۵)
 اخیستلای نه سي څوک توکړي ناري^(۷۶)
 زړه ښیښه ده که دي مات کړ نه جوړېږي

ښه خودا چې غم ښادي دي پر خپل کوروي
 چې مېلمه نه سي پر کورد ناکسانو
 تل پر خای پرته ډېره وي سنگینه^(۷۷)
 چې ونه وزې له ټولیه د سیالانو

^(۷۴) ویل یې توتکی بې آزاره ده، ویل یې د چمن د چینجیانو وپوښتنه.

^(۷۵) د توري تپ جوړېږي د ژبي تپ نه جوړېږي.

^(۷۶) توکړي ناري بیرته نه اخیستلي کېږي.

^(۷۷) ډېره چې پر خای پرته وي سنگینه وي.

سل سرونه سره یو سي لښکر جوړ سي
کلي جوړ دي له مړونو له کورونو
له یوه لاسه ټک نه خپري ملگرو^(۷۸)
تجربه ده د پلرونو د نیکونو

چي یوه گوته څوک نیسي د بل لور ته
درې یې سمدستي د ځان پر لور کږې سي^(۷۹)
لټوي د ځان عیبونه په جهان کي^(۸۰)
پر خپل ځان یې د انصاف سترگي پندې سي

له کمال سره گوندې د زمانې ده
سیالي نه کوي سیلان د ناکسانو
گیدې خوار ته خپل پوستکی بلا سوی^(۸۱)
ورپسې سترې ټولۍ وي د ښکاریانو

هره ورځ مي د رویبار په انتظار وي
هره شپه مي د جانان پر کوڅه شپه وي

^(۷۸) له یوه لاسه ټک نه خپري.

^(۷۹) چي یوه گوته بل ته نیسي درې دي ځان ته کږې سي.

^(۸۰) د ځان عیبونه په جهان کي لټوي. (چي په ځان کي ويني په جهان کي ويني).

^(۸۱) گیدې ته خپل پوست بلا دی.

تېرى تل ويني سرې اوبه په خوب کي^(۸۲)
خوب او خيال يې پر ساحل باندي مېلمه وي

چي د ژوند په سفر ځي قدم په وروږده
هېري يې نه کړي نصيحت د هوبنځيارانو
بې باوره دي دا دوه شيان په دنيا کي
لمرد ژمي او خندا د دښمنانو^(۸۳)

نور د گلود موسم هوس ونه کړي
پنځه ورځي د ځوانۍ وې بهار تېرسو
جنازي ته دي طبيب دی رابللی
په دېوال تپه نکريزي اختر تېرسو^(۸۴)

د ژوند لاره د ورېښمو جوړه نه ده
کله کله څوک د تور وړو سر وځي
هر سرفردي له يارانو سره بويه

^(۸۲) تېرى په خوب کي سرې اوبه ويني. لڅ (لوڅ) په خوب کرباس ويني (م هوتک).

^(۸۳) د ژمي په لمر او د دښمن په خدا اعتبار نسته.

^(۸۴) نکريزي چي له اختره تيري سي په دېوال يې تپه.

چي بي ملو ځي نوتور ماري پې پراوږو ځي^(۸۵)

تل به نه وي پر نغري باندي دېگونه
يوه ورځ داد خيرات مړي خلاصېږي
چي ديار د لاسه پيازوي خو په نيازوي^(۸۶)
د منت په حلوا ستوني نه خوږېږي

هر قدم دي د سر غم در لره بويه
باور نسته په دوستي د ځناورو
چي داوسپني بازو درسره نه وي
زړه ور مه کښېنه تر څنگ د زورورو^(۸۷)

د ژوندون مزل ژوندي گامونه غواړي
مړي نه سي پاڅېدلای له قبرونو
دلپوره په تمه پاته له مېړه سوه

^(۸۵) چي بي ملو ځي تور ماري پې پراوږو ځي.

^(۸۶) پياز دي وي په نياز دي وي.

^(۸۷) د زورور له څنگه زړه ور مه کښېنه.

هغه کونډه چي وه ناسته په کلونو^(۸۸)

چي د توري شرنگ يې نه وي تر غوږسوی
هغه نه دی و میدان ته د وتلو
ژر د نجونو د مجلس دی تور د تورو^(۸۹)
د پلنگ خوبونه کار د نازولو

چي خبره د قسمت که د غیرت ده
د چا برخه وي خولې د چا کارونه
عبداللہ دي مړی، خوري فکر دي نه کړي
د لالا نصیب دي توري میدانونه^(۹۰)

یوڅه فکر یوڅه سره وینه په کار ده
تش د فکر په ټالو اعتبار نسته
توکل دی نارینه اندېښنه ښځه^(۹۱)

^(۸۸) کونډه د لېوره په تمه د مېړه پاته سوه.

^(۸۹) تور د تورو دی ژر د نجونو.

^(۹۰) توري دي لالا وهي مړی، دي عبداللہ وهي.

^(۹۱) توکل نردی اندېښنه ښځه.

د مړوله اندېښنو سره کار نسته

خان پخپله د سيالانو سره سيال که
د مړو تر بورگلو وي د مټ په زور سي
د پرديو جو جامو سترڅو شپې وي
ها جامې دي په خان اوري سي چي د پورسي^(۹۲)

جنگ چي نه کوي تل اخلي لوډېره^(۹۳)
مه غولېږه په گفتار د نامردانو
د گيدړ په جنگ چي نه سي ورو تلای
هغه تل کوي خبري د زمريانو

د سرونو چي سودا وه ده پلمې کړې
په جرگه کي يې د توري کيسې سرې کړې
څه ښه وایي چي جنگ سوړ سو ميري تود سو^(۹۴)

^(۹۲) جامې چي د پورسي په خان پوري اوري سي.

^(۹۳) چي جنگ نه کوي لوډېره اخلي.

^(۹۴) چي جنگ سوړ سو ميري تود سو.

په ناحقه غلبلويې غاړې شنې کړې

قافلي سوي په هفتو د مخه تيري
دی لا خان په شواروز بولي د وړاندي
چاپه ژوند کي پر خره سپور نه دی لیدلی
دی د بل مستو اسونو پوري خاندی^(۹۵)

په گرمي چي يې گټې خوره يې په سيوري^(۹۶)
د مېړه ملگري گټه او تاوان وي
په خوارۍ بد ايسېدلی هيڅوک نه دی^(۹۷)
بېکاري بلا د ژوند شرم د خان وي

سل کلنه يې دوستي او د بنمني ده
د پښتون يوه خبره يو پېمان وي
هسي نه چي په خوله خوږ وي په زړه کوږ وي^(۹۸)

^(۹۵) په ژوند کي چاپر خره سپور نه دی لیدلی، د بل په اسونو پوري خاندی.

^(۹۶) په لمړيې گټه په سيوري يې خوره.

^(۹۷) مېړه په خوارۍ بد نه ښکاري.

^(۹۸) په خوله خوږ په زړه کوږ.

په خندا دي د غلیم کور ته روان وي

تل په جگه غاړه ژوند کوي مېړونه
پر ځان نه قبولوي منت د شلو
له هغه چي د یوه په مخ کي پرسي
بڼه خو دا چي څوک وهلی وي په سلو^(۹۹)

د حیا پر کور چي نه وي څوک زوولی
له هغه د حیا تمه ولې کېږي
له ناپاکو او بوخپلي جامې ژغوره^(۱۰۰)
چي په شرم څوک پوهېږي نه شرمېږي^(۱۰۱)

له هر گامه سره څار کوي بیا درومي
له وانبکي څخه ډارېږي مار چیچلی^(۱۰۲)
گرم یې مه بوله چي هر څه ته کوږ گوري

^(۹۹) په سلو وهلی بڼه دی نه په یوه پېر.

^(۱۰۰) له ناپاکو او بوخپل کالي ساته.

^(۱۰۱) شرمېږي هغه چي په شرم پوهېږي.

^(۱۰۲) د مار چیچلي وېره له وانبه (وانبکي) وي.

همېشه مستې پوکي شيدو سوځلى (۱۰۳)

د انصاف سترگي ړندې ژبه گونگۍ ده
چي انسان د ښار په منع کي سنگسارېږي
دا زمان د چاپ په حکم شاته بيايې؟
په غلبېل کي اوبه نه راوړلي کېږي (۱۰۴)

څه عجيب وختونه راغلل پردې خاوري
سا هوگان سول مزدوران د غلامانو
په گورم کي چي يې غوا په نامه نه وه
هغه نن سرماتوي د گوروانانو (۱۰۵)

يا را پاڅه د سفر موزې په پښو که
يا کاروان درڅخه درومي روانېږي
په چرتونو به پي نه کړې رباتونه

(۱۰۳) شيدو سوځلى مستې پوکي.

(۱۰۴) په غلبېل کي اوبه نه راوړلي کېږي.

(۱۰۵) په گورم کي غوا نه لري د گوروانانو سرونه ماتوي.

تش د گوري په نامه خوله نه خوږېږي^(۱۰۶)

همېشه به د خزان ظالم له لاسه
د مرغیو ټولۍ نه وي تښتېدلي
يوه ورځ به ورته گوري بيا به راسي
په وياله کي چي اوبه دي کله تللي^(۱۰۷)

خپله خوله دي هم کلا هم بلا ده^(۱۰۸)
ټپ د توري به جوړ نه سي د ښکښلو^(۱۰۹)
د ځنځير په څېر پيوند لري وگړي
په يوه څپره مخ وهې د سلو^(۱۱۰)

تر څو محکه د بورا د اتن نه سي
پورته نه سي د بلبلو آوازونه
پسرلی په يوه گل نه دی راغلی^(۱۱۱)

^(۱۰۶) په گوړه ويلو خوله نه خوږېږي.

^(۱۰۷) په وياله کي چي اوبه تيري سوي وي بيا راځي.

^(۱۰۸) خپله خوله هم کلا ده هم بلا ده.

^(۱۰۹) د توري ټپ جوړېږي د ژبي ټپ نه جوړېږي.

^(۱۱۰) په يوه څپره د سلو مخ خوږېږي.

^(۱۱۱) په يوه گل نه پسرلی کېږي.

په يوه گل بڼکلي نه سي چمنونه

يو د بل په وينو سره لاسونه ناست دي
د دښمن سره خوري غوښتي د خپلوانو
حيا ولاړه شرم غره ته دی ختلی^(۱۱۲)
باور نسته په پښتو د بې شرمانو

چي احمق پر دنيا وي مفلس به نه وي^(۱۱۳)
په بې عقلو دي تاوده لوی لنگرونه
پير که خس وي د مريد دپاره بس وي^(۱۱۴)
په دروغو به ور جوړ کړي وزرونه

په رنجو دړندو سترگو علاج نه سي
سترگي ولي توروې د غريبانو
په خواري به پيشو جوړه له اوږو کپړو

^(۱۱۲) حيا ولاړه شرم غره ته وخوت.

^(۱۱۳) خو په دنيا کي احمق سته مفلس نسته.

^(۱۱۴) پير که خس وي مريد ته بس وي.

ميو به څوک ورباندي وکړي عزيزانو^(۱۱۵)

په حکمت يې دا دنيا ده تقسيم کړې
څوک يې کښېناوه په باغ څوک په ډېران کي
که پيشي ته خدای وزر وای نصيب کړي
د مرغۍ تخم به نه وای په آسمان کي^(۱۱۶)

چي آسمان يې د شپږ په اجاره دی
دا يياغي وزر نصيب دی د بـازانو
چي هوسۍ نيسي تازيان خولې يې وي توري^(۱۱۷)
د ښکار تمه دي څوک نه کړي له کارگانو

څوک چي تللي دي بيا نه دي ستانه سوي
لا قاصد منزل ته نه دی رسېدلی
تراوېو دمخه ولي کارې کاولي^(۱۱۸)

^(۱۱۵) پيشو به له اوږو جوړه کړو، ميو به څوک په کوي.

^(۱۱۶) پيشي ته که خدای وزر ورکړی وای په هوا کي به يې د مرغۍ تخم نه وای پرې

ايښی. خره ته دي خدای ښکر نه ورکوي د غويو نسونه به څيري کړي.

^(۱۱۷) چي هوسۍ نيسي د هغو تازيانو خولې توري وي.

^(۱۱۸) تراوېو دمخه گاولي کارې.

چي ميدان د ازميښت نه دی راغلی

چي د ژوند په ټول يې واخلي ارزاني ده
يوه ورځ پرلاري تلل د هونښيارانو
تر بې عقل دوست هونښيار د ښمن بهتر دی^(۱۱۹)
د احمق دوستي خپلوي ده د مارانو

تش په نوم د پهلوان چي ژوندی پايي
نه غلیم دی نه په جم کي د خپلوانو
تر پراته زمري بهتر گیدړ چي گرځي^(۱۲۰)
نور له مړو تمه مه کوئ يارانو

د دښمن کره چي ځي سترگي څلور که
له وعدو سره يې ايښي وي دامونه
محکه مه گوره نيژدې د پښو د لاندې

^(۱۱۹) تر بې عقل دوست هونښيار د ښمن ښه دی.

^(۱۲۰) تر پراته زمري گرځنده گیدړ ښه دی.

هونبیار گوري لیري لیري واپتوننه^(۱۲۱)

هرملت په خپلو کرو او کیسو ویاري
د پښتون د قام زینت خپلي جرگې دي
تېرې توري کله لنډې کړي خبري
د مړو هنر صلا او مرکې دي^(۱۲۲)

چي سینه شوک د زمان سېلاب ته سپر کړي
هغه نن وي که سبا پکښي غرقېږي
د آسمان په غېږ انسان دی ورغلی
عزیزانو دا وړی نه شپې کېږي^(۱۲۳)

نه مړېږي په قیامت د ازل وږي
کبرجن که وږی هم سي نه خوري سږی^(۱۲۴)
تر خوړلو یې هر کله امید ښه دی^(۱۲۵)

^(۱۲۱) بې عقل تر پښو لاندې مځکه ویني هونبیار تر سترگو لاندې.

^(۱۲۲) صلا د مړو هنر دی.

^(۱۲۳) دا وړی نه شپې کېږي.

^(۱۲۴) که وږی یم سږي لانه خورم.

^(۱۲۵) تر خوړلو یې امید ښه دی.

خوپه تمه چي ځان مړنه کې له لوږي

ډېر يې نه موندل په لږو قانع نه سو^(۱۲۶)

ځکه درپه دره گرځي سرگردان دی

چي په ډېرو خوشالېږي لېوني دي^(۱۲۷)

ډېره گټه د مايې د سرتاوان دی^(۱۲۸)

هسي نه چي موږ رانده يونه يې وينو

دا ياران په خوله خواږه په زړه کاره دي^(۱۲۹)

د توکل په تېره ژبه ريشتيا وايو

راستي نه لري زوال^(۱۳۰) ريشتيا ترخه دي^(۱۳۱)

که وېشونه په نصيب جزا په تول ده

خپل عمل د هر سړي د لاري مل دی^(۱۳۲)

له آغازه تر انجامه هوښيار اوسه

^(۱۲۶) ډېر يې موندل نه په لږو قانع کېدی نه.

^(۱۲۷) په ډېرو يې لېوني خوشالېږي.

^(۱۲۸) ډېره گټه د مايې سرخوري

^(۱۲۹) په خوله خوږه په زړه کوږ.

^(۱۳۰) راستي زوال نه لري.

^(۱۳۱) ريشتيا ترخه دي.

^(۱۳۲) خپل عمل د لاري مل دی.

لومړۍ گام دي د وروستيو منډو پیل دی (۱۳۳)
 د ترڅو او د بډيو زغم ل ښه دي
 له بډيو د ډښمن تېرېدل ښه دي
 ترڅه خوره خو ترڅه مه وايه و چاته (۱۳۴)
 ژبه ټينگه په جلو کي نیول ښه دي

د دروغو منزل لنډ دی رسوا کېږي (۱۳۵)
 یوه ورځ به بر ملا سي پټ رازونه
 خو ترڅو د ریشتیا واری را رسیږي
 له دروغو به وي وران کلي کورونه (۱۳۶)

هري چاري لره وخت او مکان گوره
 تور له سپینه شپه له ورځي نه سمېږي
 پرانده د شپې او ورځي توپیر نسته (۱۳۷)
 کون په ډول پرانده په رقص نه پوهېږي (۱۳۸)

(۱۳۳) لومړۍ د وروستي پیل دی.

(۱۳۴) ترڅه خوره خو ترڅه مه وايه.

(۱۳۵) د دروغو منزل لنډ دی.

(۱۳۶) ترڅو د ریشتیا واری را رسیږي دروغو به کلي وران کړي وي.

(۱۳۷) پرانده ته شپه او ورځ یو شان ده.

(۱۳۸) کانه ته ډول مه ووهه، پرانده ته رقصېږه مه.

په پنځه ورځي قدرت او ناز مغروره
هېردي نه سي چي لروپه مخکي کندي
سپين وينېته وي همېشه د مرگ استازي^(۱۳۹)
د غنمولاروي تل ترخولي د ژرندي^(۱۴۰)

څوک يوازي د خپل ځان په غم حيران وي
څوک د کليو د بنارو غمونه خپل کړي
د همت وېشونه يو برابر نه دي
سترو وگټل هوسا دي خپل خټل کړي^(۱۴۱)

گرم يې مه بوله چي سم پرلاري نه ځي
چي د محکي پرسر نه ايرېدي گامونه
دا کم اصله د پردي په ډوډۍ مست دي
د موبږي په زور سخوندر وهي خېزونه^(۱۴۲)

د هر چا ده خپله برخه وررسيږي
نه گيله سته نه سيالي سته له تقديره
چي د شال د پاره سروې پيدا سوي

^(۱۳۹) سپين وينېته د مرگ استازي دي.

^(۱۴۰) د غنمولارو ژرندي ترخولي ده.

^(۱۴۱) سترو وگټل هوساوو وختل.

^(۱۴۲) سخوندر چي غورځي د موبږي په زور.

پر خپل کور به ورته راسي له کشمیره^(۱۴۳)

نه چا تاج نه چا کچکول ورسره یووړ
له دې لاري بیرته څوک نه دي راغلي
بڼه هغه چي خپل پردي درباندي ټول وي
همېشه وي سپمولې سپو خوړلې^(۱۴۴)

چي له نازه دي پښې نه ورځي تر مخکي
دا غرور دي یوه ورځ د ځان بلاده
ته د بل د موهو زور په ځان کي وینې
سپي د فیل په سایه تلې ویل یې زماده^(۱۴۵)

نن د ناز پر نیلي سپور سبا دي یاد وي
نه به آس وي نه به ته یې دغه لارده
دا لولۍ د نیا نن ستا سبا به زما وي
وايي ژرنده که د پلارده هم په وارده^(۱۴۶)

^(۱۴۳) سر چي د شال لایق وي له کشمیره ورته راځي.

^(۱۴۴) سپمولې سپو خوړلې.

^(۱۴۵) سپي د فیل په سایه تلې ویل یې دا سایه زماده.

^(۱۴۶) ژرنده که د پلارده هم په وارده.

چي ژوندی و د خیرات له برکته
 نن هغه راته په شپه په ورځ بلا دی
 نه په ویښه نه په خوب کي واک لرمه
 ږیره زما ده خو اختیاريې د ملا دی (۱۴۷)

دا خبر د حکیمانو بې څه نه ده
 چي له شرمه تېر له هر څه نه تېرېږي
 چي له خدایه څوک وېرېږي پروا مه کړه
 ترې وېرېږه چي له خدایه نه بېرېږي (۱۴۸)

هر موجود لره آفت دی پیدا سوی
 په قسمت ورتقسیم سوي دي مرګونه
 نم دېوال لره آفت دی شوړوي یې
 زړوي زلمی انسان د غم بار ونه (۱۴۹)

نن د چاپه اشنایي اعتبار نسته
 چاته مه رسوا کوه د زړه راز ونه
 له رقیبه دي خبره نه پتییږي

(۱۴۷) ږیره زما واک یې د ملا. یا: ږیره زما اختیاريې د قاضي غلام (مقصديې د
 کهندل خان قاضي القضاات غلام محمد هوتک دی. م هوتک).

(۱۴۸) چي له خدایه وېرېږي له هغه مه وېرېږه. چي له خدایه نه وېرېږي له هغه وېرېږه.

(۱۴۹) نم دېوال زړوي غم انسان.

دېوالونه هم لري تېره غوړونه (۱۵۰)

نن د مړوپه څېرنه خوځي له ځايه
چي يې ويني خڅېدلې تر برېتونو
په دې کلي کي د سپيو له نېستيه
گيدر هسکه غاړه گرځي پر بامونو (۱۵۱)

له ناسيالنه څخه تمه د سيالنه سي
که هر څو جامې په واغوندي رنگيني
سل دي و مړه يودي مړه په کاله کي (۱۵۲)
تلل کېږي نه د سپي او مېړه ويني (۱۵۳)

خپل گرېوان دي که قاضي عمل دي خپل دی
له خبرو غماز کله منع کېږي
په يوه لوتنه به څر نه سي سيندونه (۱۵۴)

(۱۵۰) دېوالونه هم غوړونه لري.

(۱۵۱) د سپيو له خواړی گيدر پر بام کوي بازی.

(۱۵۲) سل دي و مړه يودي مړه.

(۱۵۳) د سپي او مېړه ويني نه تللي کېږي.

(۱۵۴) سيند په يوه لوتنه به څر کېږي.

او د سپي په خوله درياب نه مردار پېږي (۱۵۵)

په دوستۍ د دې وگړو باور نسته
غمازان دي لاندي باندي وروسته وړاندي
ژړوي دي په سرو سترگو چي دوستان دي
د بنمان په وړه خوله درسره خاندي (۱۵۶)

که د خره په نصیب سوي وای بنکرونه
څیرول به یې نسونه د غوايانو (۱۵۷)
سل کلن کورونه وړان په یوه ورځ کړي
خدای دي ژغوره له ظالمو حاکمانو (۱۵۸)

خپل عزت او د بل قدر دواړه یو دي
هېره نه کړې دا خبره د پلرونو
که له بناره څخه وزې باک یې نسته
هو بنیار نه وزی له نرخ او رواجونو (۱۵۹)

(۱۵۵) د سپي په خوله درياب نه مردار پېږي.

(۱۵۶) دوست به دي وژړوي، د بنمن به دي وځنډوي.

(۱۵۷) خره ته دي خدای بنکرونه ورکوي، د غويو نسونه به څيري کړي.

(۱۵۸) د یوې ورځې حاکم د سلو کالو کور خرابوي.

(۱۵۹) له بناره ووزه له نرخه مه وزه.

په مجلس کي يې د ناستي خای معلوم وي
 هسي نه چي لوی او کم در څخه هېرسي
 د کم اصل په لوی تيا اصيل سپکېږي^(۱۶۰)
 لابه پوه نه يې چي کار له کاره تېرسي

هم سوالگروي هم يې خروهي لغتي^(۱۶۱)
 په ازل او په نصيب کبرجن خوار دی
 موږ کان چي يې په کور کي مري له لوږي
 دهغه دماغ د فيل په اوږو باردی^(۱۶۲)

زړونه تنگ دي سترگي تنگي دي د خلکو
 د يوه له ابادی بل خرابېږي
 د آسمان لمنه نه سي تشېدلای
 سمندر په يوه لپه نه تشېږي^(۱۶۳)

^(۱۶۰) د کم اصل لوييتيا د اصيل سپکتيا وي.

^(۱۶۱) هم فقر کوي هم دي خرلغتي وهي.

^(۱۶۲) دماغ دي فيل نه سي وړای، په کور کي دي موږ کان له لوږي مري.

^(۱۶۳) سمندر په يوه لپه نه کمېږي.

چي په لوړو بنگلو کي هستوگن دي
 دهغو له هر آفته زړه درېږي
 د توپان او د سپلونو باک يې نسته
 څوک چي لڅ دي له اوبو به څه بېرېږي (۱۶۴)

پر مخ لوېږو، پورته کېږو بيرته لوېږو
 څوک مستان څوک لېوني يو څوک هو بڼيار څو
 څه غنم لاند څه ژرنده هم ده پڅه (۱۶۵)
 رانده نه يو کوهي وينو په اختيار څو

د تربور تباهي خپله خواري بوله
 چي ژوند يې نوم له نومه نه بېلېږي (۱۶۶)
 يو د بل په مرسته پايي تېرونه
 لاس چي مات سي همېشه غاړي ته لوېږي (۱۶۷)

(۱۶۴) لڅ له اوبو نه بېرېږي.

(۱۶۵) څه غنم لاند څه ژرنده پڅه.

(۱۶۶) نوم له نامه نه پرې کېږي.

(۱۶۷) لاس چي مات سي غاړي ته ځي.

چي هرڅو ورځنځه غلور اډ پرېږي
 د تور مخوله تاراجه موزره خوړين سو
 چي غځستله له شينشوبي مار بي بخته
 هغه سم د غارپه خوله کي ورته شين سو^(۱۶۸)

په مېړونو که جرگې سنگيني کيږي
 بنځي هم دي د کورونو مشالونه
 بنار او کلی په دوی دواړه بنایسته دي
 سپري غرونه دي او بنځي اړمونه^(۱۶۹)

د زمريو په جنگ نه سي ورو تلای
 د گيدرو که گلې که يې لښکري
 يوه ورځ د اجل کاني درته گوري
 سل گوزاره د زرگريو د مگردي^(۱۷۰)

^(۱۶۸) مار له شينشوبي (ويلني) تېنېدې هغه د غارپه خوله کي ورته شين سو.

^(۱۶۹) سپري غرونه دي بنځي يې اړمونه دي.

^(۱۷۰) سل د زرگريو د مگر (آهنگر).

له ماهي يې په اوبو کي قدر غواړه
 نېکي نه سي ورکېدلای په درياب کي ^(۱۷۱)
 له يوې ريشتيا خبري برابر دي
 سل کلونه طاعتونه په محراب کي ^(۱۷۲)

له دې ډلي د انصاف تمه پرڅه کړې
 دا ټولۍ ده د لېوانو بنکاريان غواړي
 د آرام په شپه د لوږي قتل کېږي
 شرمېنان له خدايه باد او باران غواړي ^(۱۷۳)

له پياده سره سپاره برابر نه دي
 اصیل نه دی برابر له کم اصلانو
 پر منځ دوه سوه شرمېنکی له ډېره زوره
 چي سيالي به يې کوله د مارانو ^(۱۷۴)

^(۱۷۱) نېکي په درياب کي واچوه د درياب ماهيان يې نه هېروي.

^(۱۷۲) سل کاله عبادت يوه خبره د حقيقت.

^(۱۷۳) شرمېن له خدايه څه غواړي باد او باران.

^(۱۷۴) شرمېنکی له مار سره غځېده پر منځ دوه ځايه سوه.

له ټوليه د دوستانو چي جلا سي
سختي شپې د غم شپې به يې په خوا وي
هغه مېرې د لېوانو د خوراک سي
چي له ډلي له رمې څخه جلا وي (۱۷۵)

چي د زړونو سلطنت يې و خوښ کړي
د هغو نومونه گرځي په نکلونو
ښار په نرمه پسته ژبه خوړل کېږي
نه په زور د تېرو تورو کوټکونو (۱۷۶)

بد پلودي په کورمه سه در دته
نېک پلوا رزي په تول د جوا هرو
ننگ عزت لره آفت دی بده ښځه
ښه مېرمن د تن جامه د بختورو (۱۷۷)

د هوښيارو د جرگولو له برکته
تېاه سوي هيوادونه ييا ودان سي
غرکه لوړ دی هم پر سر باندي يې لارسته

(۱۷۵) شرمښ هغه مېړه وري چي له رمې جلا وي.

(۱۷۶) ښار په نرمه ژبه خوړل کېږي نه په کوټکونو.

(۱۷۷) ښځه د تن جامه ده.

د مړونو په زور هر مشکل آسان سي (١٧٨)

هر انسان لره خپل عيب د اوږو منع دي (١٧٩)
 خپل عيونه چاته كله معلومېږي
 كه غلبيل كوزې ته سل پڼغوره وركړي (١٨٠)
 لمر څرگند دي په دوو گوتو نه پتېږي (١٨١)

د لېوانو په څېرو ژني يوله بله
 ژوندي پايي دي يوه بل په سرونو
 د نېكانو سراو مال ته سره يودي
 غله خبر دي يود بل په احوالونو (١٨٢)

يود بل په حال پوهيږي وږي تېږي
 دنيا دار كله خبر دي په نادارو
 د پياده او سپورد زړونو پيوند نسته

(١٧٨) غر كه لوړ دي پر سړيې لارسته.

(١٧٩) خپل عيب د اوږو منع دي.

(١٨٠) غلبيل راغی كوزې ته ويل سوري.

(١٨١) لمر په دوو گوتو نه پتېږي.

(١٨٢) غل پېژني.

غوړ پر غوړ تويېږي نه پرتورو خاورو^(۱۸۳)

چي د بل په خيرات پايي ننگ يې نه وي
پرتواليو سره ووهي سرونه
غوښي و خوړي خانانو ملکانو
پر هلو کوي سپو وکړله جنگونه^(۱۸۴)

غيرانونه د هر چا زه ته ورتېر دي
چا ته دين دي که دنيا دواړه غيران دی
غوښي ښې دي د هر چا ورسره جوړه
خوېشي باندي راوړی درست ايمان دی^(۱۸۵)

دا وطن د بې هنرو په قسمت دی
هوښياري ده که هنر بلا د خان سي
دلته قدرت دنيا دی بل څه نسته
په دولت باندي به خر خیر الله خان سي^(۱۸۶)

^(۱۸۳) غوړ پر غوړ تويېږي نه پرتورو خاورو.

^(۱۸۴) غوښي خانانو و خوړي پر هلو کوي سپي جنگونه کوي.

^(۱۸۵) غوښي د هر چا خوښي پيشي ايمان باندي راوړی دی.

^(۱۸۶) دنيا چي پر خره بار کې خیر الله خان سي.

په درانه مېلمه سنگين د کوربه تول سي
کورته مه سه در دننه څوک ناولی
سل بللي پريوه سترخوان ځايپري
ځای به نه سي يوله سلو نابلی (۱۸۷)

چي د خپلو مټو زور در سره نه وي
د پردو په همت عمر نه خپلپري
له نېکونو دا متل دی راته پاته
چي د سوال په اوبو ژرنده نه چلپري (۱۸۸)

هوبنځياران د نصيحت د اورېدو دي
پر نادان اغېزه نه کوي پندونه
سورناچي لره يو پودی بل څه نه دی (۱۸۹)
هرسړی پوه سه او خپل يې عملونه

هري چاري لره وخت او زمان ګوره
هر عمل او هر کردار لره ځايونه
خدای د کار دپاره ورځ ده پيدا کړي

(۱۸۷) د سلو بللو ځای سته د يوه نابلي ځای نه سته. سل بللي عذريپري نه يو نابلی (م هوتک).

(۱۸۸) د سوال په اوبو ژرنده نه چلپري.

(۱۸۹) پړ سورناچي يو پودی.

د شپې مه تره اوبو لره بندونه^(۱۹۰)

ورين تندي گرځه په ټول کي دوگړو
بدي نه سي ورکېدای په سلامونو^(۱۹۱)
دبمن مرپه شاتو بڼه دی نه په زهرو^(۱۹۲)
بد په زړه سلام په خوله وي دمپرونو^(۱۹۳)

چي له خپله هوډه اوږي نامردان دي
قول يو وي دمردانو، د ښکـانـو
چي پر قول څوک ولاړ نه وي دبمن دی^(۱۹۴)
باور نسته په دوستۍ د بد قولانو

کور د ظلم به وړانځې صبر وکړه^(۱۹۵)
ژر يا وروسته د هر چا نوبت رسېږي

^(۱۹۰) د شپې بند اوبو وړی دی.

^(۱۹۱) بد په سلام نه ورکېږي.

^(۱۹۲) دبمن چي دي په شاتو مري په زهرو يې مه وژنه.

^(۱۹۳) بد به دي په زړه لرم. سلام په دي په خوله لرم.

^(۱۹۴) دبمن هغه دی چي اول يې هو وي اخيري يې نه.

^(۱۹۵) د ظلم کور وړان وي.

نسکور پري به آخر کاسه د ظلم^(۱۹۶)
د ظالم عمر لنډی وي ژر تېر پري^(۱۹۷)

هونښیاري بډایي د واري په قسمت دي
دا متل دی له پړيو او زمپیلۍ
نه مړې سوې په دنیا د هیچا سترگي
نه د عقل وږی چیرته چالیدلی^(۱۹۸)

یو انسان بل ځناوردی خطرناکه
رسوي په لویه لار کي تاوانونه
د ملک په مخ کي مه ځه که هونښیاري
د غا تري تر شامه ایږده گامونه^(۱۹۹)

چي نسکوره یې د بخت کاسه نصیب سي
چي پر ډک دریاب راځي ورته تشپري
بختور لره سره زر سي توري خاوري

^(۱۹۶) د ظلم کاسه نسکوره ده.

^(۱۹۷) د ظالم عمر لنډ وي.

^(۱۹۸) د دنیا موږ نسته د عقل وږی.

^(۱۹۹) د ملک دمخه مه ځه د غا تري تر شا.

د بې بخته په حلوا کي غاښ ماتېږي^(۲۰۰)

له آسمانه د چا زور برابر نه دی
زمان ځي په خپله مخه شپې تېرېږي
قافلې له لاري نه سي اړولای
کاروان ځي پر خپله لاره سپي غېږي^(۲۰۱)

خرد گلوپه بوی نه سي پوهېدلای^(۲۰۲)
رانده نه وينې ځولۍ د جو اهر و
هر نادان ته يې عزت کله معلوم دی
له زرگره سره قدر وې د زرو^(۲۰۳)

منزل یو دی لاري سل دي کیسه وړانه
له هر چا څخه حساب او کتاب هېر دی
آفتونه د دې بنار په نصیب وینم
له رمې نه يې د سپیو حساب ډېر دی^(۲۰۴)

^(۲۰۰) د بې بخته په حلوا کي غاښ ماتېږي.

^(۲۰۱) کاروان تېرېږي سپي غېږي.

^(۲۰۲) خرد گل په بوی څه پوهېږي. (د خړه و د گل يې سره څه).

^(۲۰۳) د زرو قدر له زرگر سره وي.

^(۲۰۴) تر رمې يې سپي ډېر دي.

غل د ډاره په لوی غره کي نه ځایېږي (۲۰۵)
 نه ځنگلونه نه بڼارونه ورتنه بس وي
 د ځاین د پاره خپل سیوری بلا وي
 څه بڼه وایي چي د غله په ږیره خس وي (۲۰۶)

د رحمت بهاران چي اوري له آسمانه
 چي د خس او د خاشاک سوده په کېږي
 بېهوده د اغزو څانگي خاتمه وي
 د غنم له برکته زوز او بیېږي (۲۰۷)

(۲۰۵) د غله ځای په غره کي نه وي.

(۲۰۶) د غله په ږیره خس وي.

(۲۰۷) د غنم له برکته زوز او بیېږي.

ترجمي

د غرب تر آسمان لاندې

(نادر نادرپور)

د خاطراتو له کوڅو څخه مې
ستا د گامونو آوازونه راځي
آه زما د ليرې ولاتونو دوسته
لکه چي زما د پردېسۍ بڼارته دي لار کړې ده
دلته زما زړه کي د سهار مرغۍ
د دې شرير جهان فضا کي راته
د وزرو د خلاصولو آرزو وپاروي
خو چي د شپې تياره وزر خپروي
بيا دېوالونه زما د پټ زندان خبري کوي
دلته به زما پټه له کومه کوي
دې بېگانه نړۍ کي زه يوازي ځان پېژنم
په آيينه کي مې تصوير بندي دی
او زه د خلکو له نظره غلی
خپلي خبرې ته په ځير ځير گورمه
دلته به ما په آيينه کي وينې

یوه عجیبه آینه چي د ساعت په رسم
 دوي پټي سټني لري
 او په چارچوب د سود او زیان کي گرځي
 د دې هینداری ثانیې دقیقې
 په خپل پېر حمه سوداگر مغز کي
 پیکه کوي زما ځلېدونکي تصویر
 په دې وطن کي وخت طلا ده طلا
 او هرگړی یې د اکسیر او کیمیا بیه لري
 خو زما ضمیر د شپو او ورځو حساب نه یادی
 دلته غروب د جنون رنګ اخیستی
 او د باران شاخکي یې
 د تنهایی او بڼکي دي
 د ستورو سترگي یې څه نه سي لیدای
 زه هم له خپلي کرکۍ هاخوا ته وتلای نه سم
 او مخامخ دېوال د بندو سرحدونو په څېر
 ماته حرام کړي د دوستانو دیدار
 دلته دېوه د همسایه له کوره
 زما سترگي نه وربولي
 دلته په دې وطن کي
 بېګانګي تر ټولو بڼه ملګرې
 ټولي دننه ته خلاصېږي دروازې د خلکو

زما پر پردېسه پر غمجنه ځمکه
 دلته د غرب د خر آسمان د لاندې
 شپه زما په زړه کې اوسي
 او سهار زما له خپلو ماڼيو پيل سي
 دلته نور زما په شان پردېس او غمگين نه اوسيږي
 د شپې تور تم کې د چالاس کې خراغ نه بليږي
 تنها د يوه زړه سرگردانه آواز
 د کوم حيران لاروي
 د پنبو له ږغ سره
 د خاطراتو له کوڅو راوړي
 آه زما د ليري ولاتونو دوسته
 دلته د کوم دروازې په څنگ کې
 د کومې ونې شاته
 د چا د ږغ په انتظار ولاړې
 لکه چې زما د پردېسې بڼارته دي لار کې ده

ويرجينيا ۱۹۹۶/۱۴/۴

تنه‌کي پښې

(علي سردار جعفري)

په خواږه خوب د ونو سيوري ته ویدو ملگرو
اې د زمان د حوادثو مېلمنو ملگرو
چي د وختونو چپاوونو مو هستي لوټلې
له کومه راغلې چيرته درومي لېونو ملگرو

د لوی میدان دی که صحرايي د دردونو بولئ
د لمر ځنگل دی که يې تنده د سيندونو بولئ

د سيند په پوري غاړه تيرې دي که روڼي چينې
مستي نغمې دي که له درده څوک وهلي غلبلي
يا کوم ساحر دی چي د لمر د پرېوتلو پر وخت
په لار کي ناست دی زړه يې وړی د شفق نندارې

د شپې په لار کي کاروانونه دي د ستورو رهي
د دښت لمن کي د نسيم له سينې پاڅي مستي

هره زره کي يوه شمع نوراني لگيږي
 پر هر اغزي يې د خوبونو گلستان هستيږي
 اې لېونۍ ميني پر هغه لور دي مخ ونيوی
 چېرته چې لمر راخيژي چېرته چې رڼا ډوييږي

کوم ريگستان کي چې سل گوني کيسې غرقې سولې
 خه د ليلاخه د سلما ډولۍ په وار تېرېږي
 بنکاره او پټي په سلگونو قافلې رهي دي
 مگريوازي د جرس نغمه تنها شرنگېږي
 همدغه رسم او فرمان دی د قرنو راهيسي
 پېړۍ پېړۍ پردغه لاره سفرونه کيږي

سبا به گورو چې نه موږ يو او نه زموږ يادونه
 او بس د رېگو پر سينه به وي باقي گامونه

سبا به بيا د ونو سيوري ته وي جمع ياران
 د وخت ملگري د زمان کور کي مېلمه عزيزان
 بيا به پوښتو چې چېرته درومۍ مېلمنو ملگرو
 يه د اميد شمعي سوځلو لېونو ملگرو

پسرلی سبکال وځنډېدی

د اورگاډي د پټلی سره ولاړیم
 تېروم د انتظار ترخه وختونه
 وایم ګوندي که ټاټوبی می بدل سي
 نو سینه کي به آرام وکړي دردونه
 ما دا ټوله سره شپه کړه دلته روڼه
 نڅېدل می راته مخي ته خیالونه
 پکښي خیال به راته ستا د بېلتون راغی
 تصور به می ژوندي کړل مړه زخمونه
 هریو ګام می د مزلونو په څېر اوږد سي
 راته انگولي ساړه ساړه بادونه
 د آرام په تمه ووتم له کوره
 یو په بل پسي ایږدم رنځور ګامونه
 وایم ګوندي که ټاټوبی می بدل سي
 نو سینه کي به آرام وکړي دردونه

تصور کي راته راغلې ګڼي ونی
 ویلي سوي دي د لوړو څوکو واورې
 بوی د اوږي په ورو ورو اوږي سېمونه

ته لاوس هم راسره وې پردې لاري
 په غوسه دي راته نه کړلې خبري
 د بېلتون له وهمه نه وهم کوکاري
 خودا هسي لېونی غوندي یو خوب دی
 تعبیرونه به یې کوم خیالونه واورې

زه پوهېږم د دې لمر کمزوري وړانګي
 زرغونه برگونه نه سي غوړولای
 وایم کشکي خویو ځلي پسرلی وای
 په خیالونو ژمی نه سي لنډېدلای

لا د ژمي اوږدې توري شپې پخوا دي
 د سپرلي مخ کي پراته دي لوی مزلونه
 د گلاب سترګي پي لاري ته څلور دي
 سپرلی سږکال په ورو ورو ایږدي گامونه
 کشکي واک د خپل قسمت مي وای په لاس
 ک

چي مي نوم د بېلتانه وای سوځولی
 راسره وای نندارې مي دي کولای
 پسرلی مي سږکال نه وای ځنډېدلی

تل خيالونه راته وايي چي سپرلی دی
 مرغکیو خپاره کړي دي وزرونه
 د گلاب سترگي يې لاري ته څلور دي
 سپرلی سېکال په ورو ورو ایدي گامونه

د کنډل ځمکي پرمخ واورې پرته دي
 د ساره ژمي را الوزي بادونه
 په سینه کي د امید لمبې ساتمه
 موسم نه سي رانه وړلای ميدانونه
 خو گومان کوم چي ته راسره نه يې
 سپرلی سېکال په ورو ورو ایدي گامونه

فينسي څه مخته دي بڼه سه

هغه اوږې به مي هيڅکله هېر نه سي
چي د ژوند اته لس کاله مي پوره سوه
زه او مور په يوه خونه کي پراته وو
د خوږ لوبه څه نه وه چي به شپه سوه

زه او مور او ماشوم ورور يوه کوټه کي
له لوی ښار څخه دباندې اوسېدلو
نه دوستان وه نه خپلوان زموږ په مالت کي
نه دليري نه نيژدې چاپېژندلو
نه جامې داغوستلو مو درلودې
نه درمل وه نه ډوډۍ وه د خوږ لوبو
يوه ورځ خوږې مور کي راته ويله
په خواړي مي ډېر کلونه يې ساتلې
لوږي تندي مي پېرزو درباندي نه دي
فينسي څه پر لوی خالق مي يې سپارلې
يو کميس يې راته راوړ نازولی
د ژوندون په هست او نېست يې رانيولی
تېرول يې زما پر مخ باندي لاسونه

زما په غاړه يې راووهل عطرونه
دواړي شونډي يې راسرې کړې سترگي توري
چي په ځوان او په زاړه کړم لمبې پوري

آيينه کي چي مي ځاته نظر واوښت
د گلونو د گېډۍ په شان بڼايسته وم
چته پېغله سرتريايه د ستايلو
د سپرلي دوني څانگه وم تازه وم

مور مي مړه سوه، سرکاري خلکو رهي کړم
کشر ورور چي په کلو راته رنځور و
شوم نهري يې اوږدې شپې وې سبا کړي
نه خواړه نه يې درمل و په ضرور و
نور نوزه او دا جهان سره تنها سوو
د بڼايست په دام مي کښېوتل وگړي
پاخول مي د مستيو محفلونه
نخول مي په ميدان کي ژوندي مړي

لاس تر غاړه نڅېدمه له شاهانو
رنگ مي ورکړ بنگلوت ته د غټانو
هوډ مي کړی و چي ژوند به خپلومه

د خواری ژوندون به پای ته رسومه
 لوږي تندي د وږخي شپې سولې پاته
 شپې په هسکو بنگلو کي تېرومه
 څوک چي هر څه وایي زه پوه سه او ځان مي
 د ریاد تهمت څه پروا لرمه

څه پوهیږي دا وگړي چي زه څوک یم
 دې جهان ته له کوم ځایه یم راغلې
 زه د کومو وږو تېرو شپو لمن کي
 د چادوو ورنځورو سترگو یم پاللي
 پوه سوم ولي مي خوږې مور کی ويله
 په خواری مي ډېر کلونه يې ساتلي
 لوږي تندي مي پېرزو درباندي نه دي
 فېنسي څه پر لوی خالق مي يې سپارلي

پيمان

هغه شپه به مې تر مرگه هېره نه سي
 چي په قهر دي ورپوري کړوان سوي
 ورسره وي خو ترخې ترخې خبري
 لکه تل چي مې له ميني گرېزان سوي
 زه او ته دواړه پر خپله خبر ټينگ و
 دواړو خپله خپله لاره ونيوله
 موږ د ميني د محفل په سپينه شپه کي
 لگېدلې شمع ولي توروله
 راسه دواړه يو د بل خطا معاف کو
 ما خو تاته ستا خطا درو بخښله
 درس د ميني وي د ژوند په سختو شپو کي
 په لمبو کي د توپان مستو څپو کي
 چي توکل مو وي پر خداي او يو کوزرونه
 سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه

چي نړۍ بدلېږي ورځي شپې تېرېږي
 چي زموږ زړه غواړي هغه به راپېښېږي
 موږ لومړی فکر کاوه چي عشق آسان دی
 داسي ښکاري چي ژوند حکم د زمان دی

د زمان په حکم رنگ د داستان جوړسي
چاته وصل چاته اورد هجران جوړسي
چي توکل مووي پر خدای او يو کوزپونه
سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه
يو له بله سره زده کو درس د ميني
اود ميني زړه ته ورکو د زړه ويني

همپشه چي يو د بل په زړه کي گران يو
د لحد خولې ته به يو غای ور روان يو

طلاق

خلور کلن زوی راسره دی پرلار
اویورسا وړوکی ځوان بنکار پړي
مور پي وده ته حرف په حرف یادوو
په کلماتو چي دی نه پوهېږي

ده ته د لوبو سامانونه بنیو
ټول کلمات او لغاتونه بنیو

خو نن یوه کلمه پته ساتو
هغه خبره چي زما زړه سوځوي
نن موږ طلاق اخلو او دا خبره
زما ستونی سوځي راته خوله سوځوي

زه ستاسي دواړو سره مینه لرم
زه او زوی یک نن روانېږو سره
کشکي کېدای سواي چي طلاق وانه خلو
څومره به یو د بل یادېږو سره
وگوره څرنگه موسکي موسکي دی

دی د خوښۍ د ورځي فکر کوي
بنايسته خولگۍ يې له خدا ډکه ده
د نوي نويو شيانو ذکر کوي

زه ده ته هره کلمه ښيمه
خود طلاق نوم اخيستلای نه سم
مخ پر يوه او بله خوا اړوم
پر مخ مي اوښکي پټولای نه سم

بارخو مي سوځي د دې اوښکولې
زړه مي زخمي دی په اورو نوالوی

نن د طلاق د اخيستلو ورځ ده
زه او زویک به مخ پر کور رهي يو
خدا يه له دواړو سره مينه لرم
له بې وسيه پر کوم لور رهي يو

کشکي طلاق مي گرځولای سولای
دا سرنوشت مي بدلولای سولای

د زړه ماتو مهمانخانه

له هغې ورځې چې ته رانه جلا سوي
 زه دي پرېښودم بېلتون تورو تيارو ته
 ما هم ځان ته نوې مېنه پيدا كړې
 هلته ليري په گوښه كي اوسېدو ته
 په كوڅه د تنهايي كي يو گوښه ده
 د زړه ماتو په نامه مهمانخانه ده
 په كوڅه د تنهايي كي به كړېږم
 خو سلگيو د مرگي ته وررسيږم
 هلته زما په شاني ډېر خلك اوسېږي
 خو زړه ماتي مينان پكښي ځايېږي
 په تيارو د تنهايي كي ژرېداي سي
 په لمبو د بېلتانه كي سوځداي سي

په هغو تپو تيارو كي به اوسېږم
 په لمبو د بېلتانه كي به سوځېږم
 په كوڅه د تنهايي كي به كړېږم
 خو سلگيو د مرگي ته وررسيږم
 بل به نه وي خدمتگار مهمانخانه كي
 نوبه اوبښكي وي كوربه د دغه لوري

هره بنکلی به د غم په تال زنگېږي
او په غاړه به جامې وي د غم توري
په هغو تپو تیارو کي به اوسېږم
په لمبو د بېلتانه کي به سوځېږم
په کوڅه د تنهائي کي به کړېږم
خو سلگيو د مرگي ته ور رسېږم
چي دي پرېږدي محبوبا په بېلتانه کي
هوسونه د خوانۍ دي نیمه خوا کي
د ژوندون په کيسو او بنکي کي درگډي
د ويلو افسانه درته پيدا کي
نوروان سه په کوڅه د تنهائي کي
د زړه ماتو په نامه مهمان خانې ته
په لمبو د تنهائي کي به کړېږي
خو سلگيو د مرگي ته ور رسېږي

د بنځي ياغي چيغه

زه يوه بنځه يم ياغي آواز مي اورې كنه
نور مي پر شمېر او پر قدرت منكرېدلای نه سې
زه پوهېدلې يم چي ستا په شاني زور لرمه
نور مي آواز نور مي فرياد خاموشولای نه سې
ما د دردونو په مكتب كي درس د عقل واخيست
هسي وړيا مي خپلي ويني ازمپيلي نه دي
اوس دونه واک لرم چي څه غواړم كولای يې سم
هسي بې گټي تاوانونه مي گاللي نه دي
زه يوه بنځه يم قوي د ماتېدلو نه يم
ما كړولای سې خو ملا مي ماتولای نه سې
زه لكه اوسپنه سوتك مي وارپه وار سختوي
په زور او جبر مي له لاري اړولای نه سې
زما اراده په انكارونو كي لا هم پخه ده
ماشومه نه يم په جار جار مي غولولای نه سې

تا مي په سر كي عقیده او اراده پخه كړه
زه يوه بنځه يم ستا په شاني زور لرمه
او چي پر محكه مي د ميني وزر و غورپوم

چي چيري مينه ده په هغه زړه کي کور لرمه
مگر لا پاته دي پېچومي واټنونه راته
مگر لا کوري سختي تړي رباتونه راته

ترڅو چي پوه کمه خپل ورور ما هېرولای نه سې
زه يوه نبځه يم پر ما منکرېدلای نه سې

دا شعر د امريکا تر ټولو مشهور هنرمند
الويس پريسلي ويلي دی

ريښتونې مينه

چي د سيالي حای دي نه وي او باران وي
شاوخوا خلک دي ټوله غليمان وي
زما غېږ به تاته هغه ورځ خلاصېږي
تاته زما سپېڅلې مينه نبودل کيږي
چي ما بنام ستوري ښکاره پر شنه آسمان سي
او څوک نه وي چي د شپې دي نگهبان سي
نه دي څوک وي د سرو او ښکوپا کولو
نه د چيغود سلگيو اورېدلو
زما غېږ به تاته هغه ورځ خلاصېږي
تاته زما سپېڅلې مينه نبودل کيږي
تاد ميني فيصله لاکړې نه ده
خو زما سره پاخه دي پيمانونه
زما په زړه کي به هيڅ شک را پيدانه سي
وابه نه ورم د ناکسو سوگندونه

زه به وږی او بر بند د لته هستېږم
پر تتي به پراغزيو لارو څکېږم
خو سینه کي به پالم در سره مينه

په دې مینه به ژوندی، ساتمه وینه
زما دپاره زما د مینې د ښودلو
داسې څه نسته چې نه وي د کولو
چې را الوزي وحشي او توند بادونه
ما به تاته وي پرانیستي وزرونه
زما یقین دی چې سم تا خوشالولای
ستا د زړه ټول ارمانونه سمه کښلای
زما دپاره زما د مینې د ښودلو
داسې څه نسته چې نه وي د کولو
ستا دپاره مې پر سترگو دي منلي
دانړۍ به پی کوم په خُځېدلو
زما دپاره زما د مینې د ښودلو
داسې څه نسته چې نه وي د کولو

زمالار

نيژدې سوي يم د ژوند وروستۍ شېبې ته
 مخامخ يم د ژوندون وروستۍ پردې ته
 واوره دوسته زه يې سپينه درته وايم
 چي په خه لرم باور هغه به ستايم
 ژوند مي ډک له خاطرو او له نکلونو
 ټولي لاري مي کړې پي په سفرونو
 هر سفر مي دي په خپله خوبه کړي
 هر منزل مي دي شاهد د تکلونو
 خو افسوس چي له دې دومره اوږدې لاري
 له دې دومره پورته کښته کړلېچونو
 د ويلو کيسه نه لرم دوستانو
 خاطره د لاري نه لرم يارانو
 چي بايد وه پر هغه لار مي پښې تللي
 په انصاف مي عملونه دي تللي

پر عمل مي پرده نه ده غوړولې
 ښه د ښو بد مي د بد په نوم بللي
 هر قدم مي په احتياط په حساب ايښي
 ټولي لاري مي پخپله ازميلي

ژوند مي ډک له خاطرو او له نکلونو
ټولي لاري مي کړې پي په سفرونو
هر سفر مي دي په خپله خوښه کړي
هر منزل مي دي شاهد د تکلونو

د امريکا د مشهور سندرغاړي فرانک سيناترا
د هنري ژوند وروستۍ سندر ده

بېگانه په نیمه شپه کي

نه مالیدلې وې په ژوند کي نه تازه لیدلې
 نه موپه ژوند کي یوه بل ته د زړه حال ویلی
 نه موله شپو څخه خوبونه تښتولي کله
 نه موپه ژوند کي نوم د مینې و ترخوله وتلی
 بس یوه شپه مو چیرته سترگي سره ولگېدې
 له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدیر ترلی
 دوو ښکلیو سترگو دي سپرل د مینې پټ رازونه
 موسکيو شونډو دي سینو کي پاروله زړونه
 دلته مي زړه کي ستا د مینې لمبې ولگېدې
 هلته رگونو کي د صبر نیلۍ و سوځېدی
 نه مالیدلې وې په ژوند کي نه تازه لیدلې
 چي یوه شپه مویو ناڅاپه سره ورکړل زړونه
 د یوه بل زړه کي مو ولگول سره اورو نه
 په هغه شپه چي په محفل کي نڅېدلو سره
 هغه شېبه په زړه کي دواړه پوهېدلو سره
 چي نور مو زړونه یوه بل ته سره و سپارله
 د مینې اور کي سوځېدلو لگېدلو سره
 نور مو د تل د پاره زړو کي زرغونه سوه مینه

په يوه نظر مو په رگونو کي توده سوه وينه
 نه ما ليدلې وې په ژوند کي نه تازه ليدلې
 نه مو په ژوند کي يوه بل ته د زړه حال ويلې
 نه موله شپو خخه خوبونه تښتولي کله
 نه مو په ژوند کي نوم د ميني و ترخوله وتلې
 بس يوه شپه مو چيرته سترگي سره ولگېدې
 له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدير تلې

دا سندره د امريکا مشهور سندرغاړي
 فرانک سيناټرا ويلې ده

دا عبارت په نیویارک کې د آزادۍ
د مجسمې د پښو سره لیکل سوی دی

ستاسې ستړي او بې وزلي ماته را کړئ
هغه تېري د آزادۍ سا ایستلو
هغه ټول وگړي ماته را روان کړئ
چي یې نه پرېږدئ پر خپلو سوا حلو
زه بې کوره زه تور بختي در نه غواړم
دلته کور دی د توپان او سپل ځپلو
زما د مینې ډکه غېږه ده ټاټوبی
د بېکسو، درنځورو، د ویر ژلو

* * *

امريکا دي آباده وي

که سبا مي دا هستي ټوله تباه سي
د ژوندون توبنه مي ټوله اوبه يوسي
زه به بيا له سره نوی ژوند آغاز کړم
د اميد غوټی به بيا پر غوړېدو سي
راسره به مي مېرمن او ماشومان وي
له تيارو به درنې پر لور روان وي
زه راضي له خپله بخته يم يارانو
چي مي کور په دې وطن کي دی دوستانو
لایرغ د آزادۍ په نوم رپيږي
رانه وړای يې نه سي پوځ د دښمنانو
افتخار کوم په دې چي امريکن يم
چي آزاديمه بچۍ د دې وطن يم

هېر به نه کړم شهيدان د دغي لاري
زور دوی له برکته پر دښمن يم
خنګ پر خنګ يم درسره د مرګ ترپولي
زه مين پر دې وطن پر دې هيواد يم
خدايه ته مي امريکا لري آباده

زه د دې د نېکمرغيه خوښ او ښاد یم
 د ښایستې مینې سوتا له شنو ډنډونو
 د آبادي ټینيسي تر جگو غرونو
 د ټکساس له پراخو دښتو له ډاگونو
 د دې مېنې ترویاو تر شنو سندونو
 له ډېرو ټپه تر هیو ستن او تر نیویارکه
 له اېل وې تر نورو کلیو او ښارونو
 هر بچی د دې وطن دي پکښې ویاړي
 له څښتنه دي آباد خپل وطن غواړي
 افتخار کوم په دې چي امریکن یم
 چي آزاد یمه بچی د دې وطن یم
 هېر به نه کړم شهیدان د دغي لاري
 زور دوی له برکته پردنښمن یم
 څنگ پر څنگ یم درسره د مرگ تر پولې
 زه مین پردې وطن پردې هیواد یم
 خدایه ته مې امریکالري آبداده
 زه د دې له نېکمرغيه خوښ او ښاد یم

د یوې ترانې په شکل ډېرو زیاتو امریکایي
 هنرمندانو کمپوز کړې او ویلې ده.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library